ALp 2466
L.arch.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKSLŲ BIBLIOTEKA

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 10, 1989

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (2068) 1989 SPALIS–OCTOBER 10 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Darbai, pareigos ir stabdžiai

Pavasariai paprastai žmones išblaško, atitraukia nuo įsibėgėjusių darbų. Su atbundančia gamta, su kasdien besikeičiančiu, didėjančiu jos grožiu ir žmonės, apsupti tų pavasarinių horizontų, tarytum ir patys plečiasi, važiuoja iš miestų į gražiąsias platybes. Uždaromos mokyklos, sustoja įprastinė veikla. Lekia malonios, judrios dienos. Ir pagaliau – atostoginiam laikui prašuoliavus, grįžta ruduo, grįžta darbai, darbeliai. O su gamtos, dažnai niūriu, slegiančiu pasikeitimu, ir žmogui darosi lengviau susitelkti, nes jau visa, kas už lango, nebėra gražu, nebetraukia. Ir štai – prasideda geriausias laikas darbui, susitelkimui. Pailsėjus, prasiblaškius – ir naujos energijos daugiau, ir domesio. Užtat dėkingą darbui rudens laiką reikia stengtis išnaudoti kaip galima geriau visiems – ir besimokančiam jaunimui, ir tiems, kurie rūpinasi organizacijų veikla, ir visiems kitiems dirbantiesiems.

JEI MOKYKLOSE, įstaigose ar įmonėse darbų užduotis, pakeitimai ir vienodumas, kokie jie bebūtų, nepriklauso nuo besimokančių ar dirbančių iniciatyvos, tai su organizacijų veikla – jau visai kas kita. Jų darbuotė normaliai aptariama narių tarpe, nustatomos veiklos gairės, sudaromi planai, skelbiamos kalendorinės datos, kurių reikia laikytis. Turime apsčiai įvairios apimties ir paskirties parapijinių, bendruomeninių, ekonominių, ideologinių organizacijų. Išeivijos mastu pasirinkimas tikrai nemažas. Net pasigirsta balsų, kad jų esama per daug, kad daug lygiagretumo, kad kai kurios visai nariais nebegausios. Tai tiesa. Bet giliau žvelgiant, nesunku pastebėti, kad veikla ne nuo narių gausumo priklauso. Veikla priklauso nuo planavimo, išradingumo, pasiskirstymo darbais, asmenų tinkamumo – jei norima, kad ji neliktų tik vardas.

ORGANIZACIJOS žiemos veikloje šalia kitų darbų užsiima ir ruošimu platesnių renginių-koncertų, minėjimų, svarstybų, pobūvių, paskaitų, studijų dienų. Visa tai sudaro rimtą veiklos įvairovę. Kur dalyvauti, ką pamatyti ar išgirsti – visuomenei pasirinkimas gana didelis. Kiek blogesnė padėtis mažesnėse kolonijose. Bet ir tokiose vis dėlto judrumas priklauso nuo vadovaujančiųjų iniciatyvos bei teisingai suprastų pareigų atlikimo. Pareigingi žmonės ir yra visų darbuočių pagrindinis variklis, ypač tose srityse, kur dirbama vadinamu garbės pagrindu, nelaukiant jokio medžiaginio atlyginimo. O valdyboms ir centrams labai sunku, kai pasiėmę pareigas, į jas nekreipia reikiamo dėmesio, žiūrėdami į viską "pro pirštus". Tai tikri veiklos stabdžiai, kurių dažnai nė pataisyti neįmanoma, nes trūksta "dalių", tai yra – geresnio pakaitalo. Į pareigas tokie stabdžiai žiūri kaip į progą kur nors praljsti, jei užeina ūpas ar šiaip kokia grynai asmeninio sumetimo trauka. Šitai bus bene pati opiausia mūsų organizacinės veiklos vieta. Iš kitos gi pusės pareigos jausmo laukiama ir iš plačiosios visuomenės, kurios nemaža dalis, apsupta įvairiausio pasirinkimo, pramogų, pasiūlos, bando aiškinti, kad mūsiškieji renginiai nesą įdomūs. Su tuo galima būtų ir sutikti – kai kur, kai kuriais atvejais. Bet kas gi yra tasai įdomumas? Juk jis priklauso vienaip ar kitaip pramogų sričiai. O juk dalyvavimas lietuviškame gyvenime nėra pramogavimas, nors ir to netrūksta. Gyvenime turi būti išlaikyta pusiausvyra, kad mūsų darbai, veikla, aplamai visa išeiviškoji buitis galėtų reikštis pilnumos būdu. Č.S.

Lietuvos atgimimas prasidėjo su gausiais mitingais. Nuotraukoje pirmasis mitingas 1988 m. birželio 24 d. Vilniaus arkikatedros aikštėje. Kalbančiam prof. Vytautui Landsbergiui gėles atneša jauna lietuvaitė Nuotr. K. Svėrio

Praktiškas Lietuvos kelias į nepriklausomybę

Paskutiniu laiku didžioji Vakarų spauda pradėjo rašyti apie Baltijos valstybių nepriklausomybės atgavimą

"The Gazette" dienraštyje korespondentas Gwynne Dyer rugsėjo 25 d. laidoje rašo savo įspūdžius iš Vilniaus. Jis kalbėjosi su komunistų partijos ideologijos sekretoriaus pavaduotoju Algirdu Kumze. Pasak jo, komunistų partijos nariai Lietuvoje daro viską, kad būtų atgauta nepriklausomybė.

Atgyja partijos

Korespondento nuomone, patys lietuviai išsilaisvina iš Maskvos jungo. Jau dabar tik rubliai ir Raudonosios armijos naujokai Vilniaus gatvėse dar primena, kad oficialiai Lietuva tebėra Sov. Sąjungos dalis.

Pradžioje šių metų dar buvo keliamas klausimas: pritarti ar nepritarti daugiapartiškumui. Dabar šis klausimas yra bereikšmis. Demokratų partija rugsėjo pradžioje turėjo savo steigiamąjį susirinkimą. Tą patį greitai padarys socialistų ir krikščionių demokratų partijos. Kumzė tvirtai įsitikinęs, kad komunistai taikingai perduos valdžią opozicijos partijoms, jei jos laimės rinkimus. Tačiau šiuo metu I-sis partijos sekretorius Algirdas Brazauskas yra populiariausias asmuo Lietuvoje, populiaresnis net už Sąjūdį.

Ekonomika Lietuvoje, kaip ir visoje Sov. Sąjungoje, yra desperatiškoje būklėje. Bet spauda yra laisva, egzistuoja daugiapartiškumas, ekonominė savivalda įsigalios Naujųjų metų dieną.

Komunistai už nepriklausomybę

Nepriklausomybės judėjimas Lietuvoje žengia daug sparčiau negu kitose Baltijos valstybėse. Mat čia gyvena 80% lietuvių. Tačiau svarbiausia priežastis, kad Sąjūdis išvystė veiklą kartu su valdančia komunistų partija. Didelė dalis Sąjūdžio yra komunistų partijos nariai, tačiau kovoja už krašto nepriklausomybę. Dauguma partijos narių yra patriotai, paėmę ir partijos kontrolę.

Lietuvos komunistai siekia atsiskirti nuo Maskvos. Pasak Kumzės, 70% partijos narių remia atsiskyrimą. Savarankiška Lietuvos komunistų partija yra pirmas žingsnis nepriklausomybei atgauti. Taip sakęs "Atgimimo" redaktorius Romualdas Ozolas. Antras žingsnis – išrinkti naują Aukščiausiąją tarybą ir sudaryti komunistų vadovaujamą koalicinę vyriausybę, panašiai kaip Lenkijoje. Tada vyktų pasitarimai su Maskva. Sovietų kariuomenės okupacinis statusas būtų pakeistas svečio statusu, susitariant dėl legalių bazių. Po to būtų pravestas referendumas, kuriuo žmonės nuspręs krašto ateitį.

Žingsnis į legalų atsiskyrimą

"The New York Times" rugsėjo 24 d. rašo, kad Lietuvos aukščiausioji taryba nubalsavo, jog krašto aneksavimas 1940 m. buvo nelegalus. Taryba 279 balsais, dviem susilaikius, patvirtino specialios komisijos sprendimą, kad Lietuva, Latvija ir Estija buvo okupuotos Raudonosios armijos ir jėga Stalino įjungtos į Sov. Sąjungą. Toks tarybos žingsnis, pasak korespondento, veda į legalų atsiskyrimą nuo Maskvos.

Nutarimas tiesiogiai prieštarauja Gorbačiovo ankstyvesniam pasisakymui, kad Baltijos valstybės savanoriškai įsijungusios į Sov. Sąjungą. Dar daugiau. Lietuvos komunistų partijos laikraštis paskelbė planą, kaip partija gali atsiskirti nuo Maskvos. Planas buvo paskelbtas tik po kelių dienų, kai Gorbačiovas pasmerkė komunistų partijos skaldymą.

Šie įvykiai rodo nemažėjantį respublikos norą atsiskirti, nežiūrint Maskvos įspėjimų. Lietuva yra pirmutinė Baltijos respublika, paneigusi teisinį sovietų krašto valdymą. Panašiai žada pasielgti Estija ir Latvija.

Gorbačiovo dilema

"Financial Times" rugsėjo 11 d. laidoje taip pat rašo, kad Baltijos kraštuose, ypač Lietuvoje, partija pergyvena krizę. Paskutiniu laiku viešai pradėta kalbėti, kad partija pasiryžusi tapti savarankiška, nes bijanti būti sutrypta Sąjūdžio ateinančiuose rinkimuose.

Algirdas Brazauskas pasakęs užsienio korespondentams, kad Lietuvos partijos atsiskyrimas nuo Maskvos yra vienintelis kelias atstatyti silpnėjantį partijos prestižą. Gorbačiovas susiduria su dilema. Jei leis partijai atsiskirti, tai praras Lietuvos teritorijos kontrolę, ir bus tolygu Lietuvos nepriklausomybės paskelbimui. Žinoma, Gorbačiovas galįs jėga įtvirtinti tokią partiją, kuri bus paklusni Maskvai. Bet kaina būtų didelė – Gorbačiovas prarastų viską, ką iki šiol yra pasiekęs.

Australijos senatas remia baltiečius

Australijos senatas rugpjūčio vidury priėmė rezoliuciją, kuria remia baltiečių pastangas išlaikyti savo tautinę kultūrą ir išsikovoti nepriklausomybę. Taip pat kreipėsi į Sov. Sąjungos vyriausybę, kad ji pasmerktų Molotovo-Ribbentropo susitarimų pasekmes ir sudarytų sąlygas patiems baltiečiams apsispręsti dėl savo ateities.

Liaudies deputatų pareiškimas

Lietuvių informacijos centro pranešimu, ryšium su komunistų partijos centro komiteto kaltinimu 40 deputatų pasirašytą pareiškimą nuo Lietuvos prof. Br. Genzelis spalio 2 d. įteikė M. Gorbačiovui. Pareiškime sakoma, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautinė savimonė nėra reiškinys, atsiradęs staiga ir be pagrindo. Valstybingumo jausmo baltiečiai neprarado nuo 1918 m. Tarybų Rusija 1920 m. pasirašė su Lietuva, Latvija ir Estija sutartis, kuriomis visiems laikams atsisakė pretenzijų į šių kraštų teritorijas. "Tvirta valia gyventi nepriklausomai be pašalinio diktato ir toliau lieka šių dienų politinio proceso Pabaltijyje esmė", – pabrėžiama pareiškime.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

KOMUNISTINĖS R. VOKIETIJOS KETURIASDEŠIMTMETĮ senajam kompartijos vadui E. Honeckeriui sujaukė nesiliaujantis gyventojų bėgimas V. Vokietijon. Pirmoji banga pabėgo per Vengriją ir Austriją, antroji traukiniais buvo išvežta iš V. Vokietijos ambasadų Varšuvoje ir Prahoje. E. Honeckerio režimas netgi parūpino traukinius, prisidengęs žmoniškumo skraiste. Tačiau jį pastebimai sukrėtė V. Vokietijos ambasadas Prahoje ir Varšuvoje užplūdusi trečioji banga. Šį kartą atmatomis pavadintus pabėgėlius E. Honeckeris leido išsivežti V. Vokietijai savo traukiniais, iš jų įsakęs atimti R. Vokietijos dokumentus, sudarydamas įspūdį, kad jie ištremiami kaip nepageidaujamas elementas. Tačiau E. Honeckeris vėl susilaukė propagandinės žalos, kai kiti R. Vokietijos gyventojai apsupo geležinkelio stotis ir bandė įsiveržti į pravažiuojančius pabėgėlių traukinius. Drezdene netgi įvyko policijos susikirtimas su išvažiuoti norinčiais vokiečiais. Minia išsklaidyta smūgiais ir stipriomis vandens čiurkšlėmis. Ir tai įvyko keturiasdešimtmečio sukakties išvakarėse, kai buvo laukiama į R. Berlyną atvykstančio reformų pradininko M. Gorbačiovo.

Nenori reformų

Kietos linijos šalininkas E. Honeckeris pokalbiuose su M. Gorbačiovu gynė ligšiolinę savo taktiką. Pasak jo, R. Vokietijai nereikia politinių reformų, jai užteks tik ekonominių. Spaudoje minimas draugiškas M. Gorbačiovo patarimas E. Honeckeriui reformų neatidėti per ilgai, nes jos buvo pavėluotos ir Sovietų Sąjungoje. Drezdene, R. Berlyne ir kai kuriuose kituose R. Vokietijos miestuose prasidėjo demonstracijos, primenančios 1953 m. vasarą, kai su demonstrantais buvo susidorota žiauriomis priemonėmis. Ši kartą jėga turbūt nedaug bepadės, nes pradedami net bado streikai. Badaujantys jaunuoliai pabrėžia užsienio žurnalistams, kad jiems pakanka ekonominės gerovės, bet reikia laisvės, teisės laisvai galvoti ir spręsti savo ateitį. Yra jaunuolių, kurie nežada bėgti V. Vokietijon, bet nori pakeisti politinį gyvenimą R. Vokietijoje. Atrodo, E. Honeckeris bus priverstas imtis reformų. Pasigirsta vis daugiau balsų apie abiejų Vokietijų sujungimą. M. Gorbačiovas pabrėžė, kad tokios problemos turės būti sprendžiamos ne Maskvoje, o Berlyne.

Netikėtas posūkis

Keturias dienas trukęs Vengrų kompartijos kongresas baigėsi reformų šalininkų laimėjimu. Kompartijos vadai jau buvo pažadėję laisvus demokratinius rinkimus, turėsiančius įvykti 1990 m. birželio mėnesį. Reformų šalininkai priminė kietosios linijos atstovams, kad kompartija sparčiai praranda vengrų tautos pasitikėjimą. Vien tik šiais metais iš jos išstojo 70.000 narių, o papildomus parlamento rinkimus atskirose rinkiminėse apylinkėse pradėjo laimėti į jas įsileisti opozicinių grupių kandidatai. Tokiose aplinkybėse vengrų kompartijos laukia neišvengiamas pralaimėjimas, nuo kurio tegali išgelbėti kairiojo sparno demokratinė partija. Kompartijos kongrese reformų šalininkas Attila Aghas viešai pareiškė, kad jau atėjo laikas atsisveikinti su reformas stabdančiomis mumijomis kompartijos eilėse. Net ir jos vadas R. Nyersas pasiūlė atsisakyti 70 metų tarnavusios kompartijos ir ją pakeisti demokratine Vengrijos socialistų partija. Tuo metu salėje buvo 1.202 kompartijos atstovai. Už kompartijos pakeitimą demokratine Vengrijos socialistų partija balsavo 1.005, prieš – 159, susilaikė 38. Tai yra pirmas oficialus kompartijos panaikinimas dabartiniame Sovietų Sąjungos bloke. Tiesa, kompartijos ne visada vadindavosi tiesioginiu savo vardu. Ir vengrų kompartija oficialiai vadinosi Vengrijos socialistų darbininkų partija, bet dabar ją pakeis nauja Vengrijos socialistų partija, žadanti remtis ne tik komunistų, bet ir tikrųjų socialistų idėjomis.

Sukilimas Panamoje

Gen. M. Noriegą, talkinusį narkotikų tiekimui į JAV, bandė nuversti apie 20 jaunų karininkų su nedideliu skaičiumi karių. Jie buvo užėmę kariuomenės būstinę su ten buvusiu gen. M. Noriega, kuris galėjo būti išduotas JAV kariams Panamos bazėje. Tačiau šia proga nedrįso pasinaudoti JAV prez. G. Bushas, nors gen. M. Noriegos laukia teismas Floridoje už paramą narkotikų skleidėjams. Prez. G. Busho nelabai aiškus sutikimas suimti diktatorių gen. M. Noriegą buvo gautas per vėlai. Tada gen. M. Noriegą jau buvo išlaisvinęs jam ištikimas Panamos karių batalionas. Prez. G. Bushas reikalauja gen. M. Noriegos išvykimo iš Panamos ir demokratijos sugrąžinimo, bet nesiryžta pajudėti progai pasitaikius. Įsigali nuomonė, kad prez. G. Bushui, pakeitusiam R. Reaganą, trūksta ryžtingumo.

KANADOS ĮVYKIAI

Priekaištai žurnalistui Worthingtonui

Lietuviams yra gerai žinomas kanadietis žurnalistas P. Worthingtonas, kuriam teko būti dabar jau užsidariusio Toronto dienraščio "The Telegram" korespondentu Maskvoje. Tais senais laikais dar vyko šaltas karas su Sovietų Sąjunga, Kremliaus vadai žadėjo palaidoti JAV ir visą Vakarų pasaulį. P. Worthingtonas savo pranešimuose iš Maskvos atskleidė tikrąjį sovietinio komunizmo veidą ir jo kėslus. Jis buvo ištremtas iš Sovietų Sąjungos, grįžo į Torontą ir toliau tęsė Maskvoje pradėtus smūgius melagingai komunizmo propagandai. Kai užsidarė popietinis dienraštis "The Telegram", P. Worthingtonas su kitais bendraminčiais pasiskolintu pinigu pradėjo leisti tabloidinio formato rytinį dienraštį "The Toronto Sun", iš kurio išaugo spaudos bendrovė, leidžianti kelis tokius dienraščius Kanadoje ir netgi JAV. Šiuo metu P. Worthingtonas, turintis jau 62 metus amžiaus, Kanados sostinėje redaguoja dienraštį "The Ottawa Sun".

Kaip perkūnas iš giedro dangaus nuskambėjo netikėtas spaudos bendrovės "Southam News" pranešimas laikraščiams, kad kanadietis žurnalistas P. Worthingtonas 1968 m. JAV teisingumo departamentui teikė informacijas apie užsimaskavusius Kanados, JAV ir laisvojo pasaulio komunistus bei jų veiklą. Tos informacijos iš JAV teisingumo departamento pasiekdavo FBI saugumiečius. Pasak "Southam News" bendrovės, P. Worthingtoną atskleidė visuomenei paskelbti FBI archyvo dokumentai. Tarp jų yra JAV teisingumo departamento vidinio saugumo skyriaus vedėjo J. W. Yeaglio 1968 m. liepos 16 d. memorandumas FBI viršininkui J. E. Hooveriui su pridėtu 282 komunistų sąrašu ir ranka parašytu šaltiniu: "Informant Peter Worthington". Spaudai išsiuntinėtame pranešime "Southam News" bendrovė aiškina, kad 282 asmenų sąraše yra 80 kanadiečių, ir pateikia kai kurias pavardes. Tų žymesniųjų kanadiečių grupėn įtraukiami: separatistinės Kvebeko partijos veikėjai Denis Lazure ir Claude Charron, buvęs Manitobos NDP vadovas Russell Paulley, Vankuverio savivaldybės politikas Harry Rankin, dvi žurnalistės – torontietė June Callwood ir montrealietė Evelyn Dumas,

(Nukelta į 9-tą psl.)

Šiame numeryje:

Darbai, pareigos ir stabdžiai
Dalyvavimas lietuviškame gyvenime nėra pramoga
Praktiškas Lietuvos kelias į nepriklausomybę
Vakarų spauda rašo apie Baltijos valstybių nepriklausomybę
Juokas pro ašaras
Pastabos apie ekonominį gyvenimą Lietuvoje
Propaganda mokslo vardu
Istorinis metraštis apie žydų naikinimą Lietuvoje
Sąjūdžio šaknys – kovotojų gretose
Nijolė Sadūnaitė atsako į klausimus
Ekologinės problemos Lietuvoje
Rašo Kauno botanikos sodo direktorius R. Budriūnas
Visi keliai vedė...
Baltijos kelias ir vilnietės įspūdžiai
Atviras laiškas mano kritikams
Vyt. Skuodžio atsakymas į kritiškas pastabas
"Mes per dideli, kad tilptumėm už grotų"
Lietuvos rašytojų žodis literatūros vakare
Vyto Šerelio dailės paroda
Jauno dailininko kūryba, atkreipusi plačios visuomenės dėmesį

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Juokas pro ašaras

Kanadiečio žurnalisto pastabos apie ekonominį gyvenimą Sovietų Sąjungoje

EDITA NAZARAITĖ

Kanados žurnalistas Jeff Sallot Maskvoje rašo, kad sovietinių piliečių humore yra nemažai kartėlio, nes prekių trūkumas didėja ne dienom, bet valandom. Štai viena anekdotiška istorija: gamyklos darbuotojui biurokratas sako, kad po keliolikos metų laukimo jis galėsiąs nusipirkti automobilį ir pasiimti jį reikėsią 1992 m. balandžio 15 d. Tačiau sunerimęs darbininkas pasitikslino, kada pasiimti ilgai lauktą mašiną – po pietų ar rytą. Biurokratas nustebo – koks gi skirtumas? Darbininkas paaiškino, kad kaip tik tą dieną po pietų jo butą galiausiai aplankys santechnikas.

Tai mėgstamas rusų anekdotas, ir jame tiek daug tiesos. Nepaisant Gorbačiovo reformų ekonomikoje, prekių ir patarnavimų stygius didėja nuolatos. Pvz. Leningrade baldų parduotuvės "Drezden" vitrinoje kabojo skelbimas, kad šiuo metu užsakymai baldams pirkti priimami 2011-iems metams... Miegamojo baldais aprūpinama šiek tiek geriau – jų galima užsisakyti 2000-siems metams. Jaunavedžiai taip pat turi iš anksto užsisakyti pačius būtiniausius baldus, kuriuos gaus po vienuolikos metų. Parduotuvės direktorius Šaporenko vienam pokalbyje su žurnalu "Sovietskaja torgovlia" pareiškė, kad iki šių skelbimų prie parduotuvės būdavo milžiniškos eilės, peštynės, neapsieita be milicijos įsikišimo. Eilės jau sutrumpėjusios, bet užsakymų 2011-iems metams jau nebepriima.

Visoje Sov. Sąjungoje itin aštri yra butų problema. Šimtai tūkstančių šeimų gyvena aukštuose bendruose komunaliniuose butuose su visai svetimais žmonėmis.

Maskvoje butų nuomos įstaiga yra įsipareigojusi surasti butus atvykusiems dirbti ar studijuoti Maskvoje. Pernai tebuvo surasti butai dvidešimčiai asmenų.

Užtat labai klesti spekuliacija butais, ir kainos 30 kartų aukštesnės už valdiškąsias. Naujausias išradimas butų versle – jaunos moters ir senyvo vyro su butu poravimas. Tai ypač klestintis verslas. Savaitraštis "Sobesednik" neseniai rašė, kad yra labai daug jaunų moterų ir merginų, kurios neprieštarauja gyventi viename bute su senyvu vyru, nes nori mokytis arba dirbti Maskvoje.

Septynis dešimtmečius planuojama komunistų ekonomika padėtį įtempė iki kraštutinumo: daug yra žmonių, turinčių pinigų, bet nėra ko pirkti už tuos pinigus. Trūksta pačių būtiniausių prekių: mėsos, cukraus, druskos, benzino. Finansų min. Pavlovas teigia, kad sovietiniai piliečiai "kojinėje" laiko apie 70 bilijonų, o taupomosiose kasose – apie 300 bilijonų rublių. Šiuo metu vieno rublio tik aštuoniolika kapeikų padengta prekėmis. Sovietinę ekonomiką nuo superinfliacijos gelbsti tik biurokratų vis dar dirbtinai palaikomos žemos kainos, tačiau daug kas mano, kad "perestroika" nepajudės iš vietos, jei nekils kainos, rašo žurnalistas Jeff Sallot dienraštyje "Globe & Mail" (1989.IX.8).

Praktiškas Lietuvos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Centro komitetas, užsipuldamas baltiečius, nutylėjo faktą, kad Baltijos valstybių įjungimas į Sov. Sąjungą buvo neteisėtas aktas, pažeidžiantis tarptautines, tarpvalstybines sutartis. Teroro sąlygomis buvo suorganizuoti rinkimai ir priimti seimo nutarimai, kurių galios nepripažino nė viena demokratinė šalis.

"Baltijos kelyje" rugpjūčio 23 d. dalyvavo du milijonai žmonių, kurių tarpe buvo rusų, gudų, ukrainiečių, lenkų ir žydų. Didžiausia demonstracija praėjo organizuotai, be incidento. Ji parodė tvirtą gyventojų ryžtą. Kam kalbėti apie prievartą, isteriją ir "lozungų piršimą"?

Tame kaltinime tiesiogiai yra grasinami Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės. Kalbama apie tų tautų gyvastingumo klausimą. Deputatai klausia – ką kaltintojai turėjo galvoje? Naujas represijas? Tai jau buvo patirta kiekvieno baltiečio, ir rezultatai yra gerai žinomi.

Baltiečių klausimą galima išspręsti derybų būdu. Tik reikia laikytis lygybės principo, tarptautinės teisės normų, atsisakant grasinimų ir jėgos naudojimo. **J. A.**

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!
Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.
REMKIME TAUTOS FONDĄ
aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.
Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
TAUTOS FONDO ATSTVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Propaganda mokslo vardu

Istorinis metraštis išleistas Izraelyje, kuriame netiksliai nušviečiamas žydų naikinimas Lietuvoje

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Nors vadinamų "buržujų" didesnė dalis galėjo būti žydų prekybininkų-pramoninninkų tarpe, jų tremtinių tiek daug nebuvo bent iš dalies dėl to, kad, lietuvių priežodžiu pasekant, varnas varnui akies nekirs, ir iš dalies, kad kai kurie turtingesnieji sėdėjo ant dviejų kėdžių: ant kapitalistinės ir komunistinės, mokėdami duoklę Moprui. Beje, valdžios pareigūnai žydai dažniausiai ir į ištremtųjų žydų įmones jų vedėjais skyrė kitus žydus...

VI. SIMETRIJOS PINKLĖSE

Dar labiau stebina autorius tariamai "brukamos" (to force it upon) "simetrijos" atmetimu, ir gal pats labiausiai neįtikėtinas dalykas, kad ir aš, nurodęs ne keletą, o aibę autoriaus klaidų bei falsifikatų, čia su juo sutinku. Tik kad nebūčiau pakaltintas "blizgančia bendrybe", tą teiginį pagrįsiu konkrečiais duomenimis. Įvairiais atvejais simetrijos nebuvo, nors autorius jos iš tikrųjų vengė ieškoti.

Pirma, simetrijos nebuvo pagal genocido ir holokausto vykdytojų galią. Kai aplamai Stalinas ir Hitleris yra esminiai tautų bei rasių žudikai, Lietuvoje bolševikmečiu žydai (didžioji valdžios dalis) suvaidino pagrindinių genocidininkų vaidmenį įvairiose aukščiausiose valdžios pareigavietėse, pradedant NKVD viršininku Gladkovu, kai lietuviai nacimečiu tokių pareigavičių neturėjo, o žydšaudžių tarpe nebuvo nė vieno partizanų vadovybės, Lietuvos laikinosios vyriausybės, buvusių nepriklausomybės laikų aukštųjų institucijų nario; juose vyravo kerštininkai, troškę "tuo pačiu" atseikėti savo kaltininkams už giminių genocidą, "padugnės", karštakošiai, prisiplakėliai, jų tarpe ir niekur nepritampantys svetimtaučiai.

Antra, simetrijos nebuvo nusikaltėlių nuošimčiuose pagal tautybę: žydų, vykdžiusių lietuvių genocidą, nuošimtis (visų krašto žydų tarpe) buvo didesnis už lietuvių, vykdžiusių žydų holokaustą, nuošimtį (visų krašto lietuvių tarpe).

Lietuvių policijos narių įvėlimas į žudikų grupes didžiąja dalimi galėjo būti prievartinis, nes dialoge buvo paskelbti atvejai, kai policininkai, atsisakę šaudyti žydus, buvo patys vokiečių sušaudyti drauge su žydais. To autorius "neprisimena" skaitęs dialoge. Tačiau neteko girdėti, kad žydai būtų atsisakę vykdyti lietuvių genocidą ar būtų dėl to nukentėję.

Trečia, simetrijos nebuvo pagal priežastis, vedančias į nusikaltimą: žydai neturėjo rimtos priežasties vykdyti genocidą savo normalių (nepriklausomybės laikų) kaimynų atžvilgiu, kai Raudonoji armija okupavo kraštą, o dažni lietuviai, nukentėję patys (ar giminių vardu) nuo žydų genocidininkų, turėjo priežastį atsikeršyti žydams vokietmečiu.

Ketvirta, simetrijos nebuvo pagal vienos ir kitos tautybės gelbėtojų skaičius ar nuošimčius. Lietuvių, gelbėjusių (rizikavusių gyvybe) žydus, skaičius nacimečiu galėjo siekti ligi 10,000, tai žydų, lietuvius gelbėjusių bei rizikuojančių, skaičius bolševikmečiu žinomas tik vienu atveju, vadinas, įveliantis tik keletą šeimos narių.

Ar poros šimtų paskirų lietuvių nusikaltėlių (žydšaudžių) skaičius, gana pagrįstai pateikiamas lietuvių dialogo dalyvių kaip apytikris, nenublanksta prieš ką tik paminėtų lietuvių, žydus gelbėjusių, riziką? Deja, deja, simetrija sulaužyta žiauriausiu santykiu — 10,000 prieš kelis. (Net jeigu šis skaičius galėtų būti, sakysime, su 25% paklaida, jis patvirtina taisyklę, kurios jokios išimtys negali pakeisti).

VII. KAS STULBINA?

Sunku patikėti, kad autorius, skaitydamas dialogo dalyvių pateiktus tikrus ar apytikrius faktus ir daugiau ar mažiau logiškus argumentus, nebūtų supratęs, kieno pusėje yra tiesa ar daugiau tiesos. O vis dėlto jis tebeskelbia netiesą. Drįstu spėlioti, kad jis vadovavosi ne protu, o jausmais.

Tai daug ką paaiškina, bet jokiu būdu nepateisina. Kai jausmai aptemdo protą, propaganda visiškai užgožia tiesą. Kai nėra tinkamų faktų savo neapykantai paremti, tada jų vietą užima propagandiniai triukai. Tik taip galima paaiškinti (ne pateisinti) jo išvadą, kuri stulbina. Štai ji: "Pagrindiniai dialogo dalyviai yra tie, kurie yra giminingi (related) su kolaborantais ar veikiantys jų vardu" (?!?).

Toks tuščiažodžiavimas nevertas atsakymo. Betgi tenka aptemusiam protui priminti du dalykus. Pirma, laisvuose kraštuose net ir įtariamas nusikaltimu asmuo nelaikomas kaltu, kol jo kaltė neįrodyta, o pats neteisingas skundėjas gali būti pakaltintas šmeižimu. Apstulbina faktas, kad autorius ir šiapus Geležinės uždangos vartoja stalinistinį principą, jog asmuo yra kaltas, kol neįrodo savo nekaltybės. (Ar tai ir Izraelio teisėtvarkoj priimtas dėsnis?).

Antra, autorius vaidina nežinantį, ką aš, vienas iš pagrindinių dialogo dalyvių, savo laiku parašiau, tad nenoromis kartoju: mes, keturi vienos šeimos broliai, buvom patekę į komunistų ir nacių kalėjimus šešiais atvejais. Aš kalėjau nacių kalėjime, kol iš ten buvau išsiųstas prievartos darbams prie apkasų. Autoriaus logika sekant, aš privalėjau būti nacių kolaborantu, nes sėdėjau nacių kalėjime!

Visiškai apstulbina dr. Levino "psichologija", jog baltiečiams "sovietinių komunistų veiksnys yra geležėlė (tactical resource) dėmesiui nukreipti į šalį nuo baltiečių piliečių (?) atsakomybės (blame) žudant žydus, kad sustiprintų savo politines aspiracijas kovoje už savo tautų nepriklausomybę"... (?!?).

Iš tikrųjų žydų holokausto istorija (ir istoriografija) neturi jokio tiesioginio ar netiesioginio ryšio su lietuvių tautos valstybingumo ar nepriklausomybės aspiracijomis. Šios aspiracijos yra pagrįstos šimtmetinių savarankiškumo bei tolerancijos tradicijų, kurios net ir okupacijų metais nebuvo užgniaužtos, o išimtinės paskirų individų nuokrypos nuo tų tradicijų nesugriauna taisyklės.

Nežianu, kaip paaiškinti minėtą autoriaus "psichologiją". Ji visai svetima lietuvių būdui ar, antropologiškai tariant, lietuvių kultūros pavidalams, nes ji sugestionuoja (implikuoja), kad nepriklausomybės siekimas yra esmiškai susijęs su tikra ar tariama tikrų ar tariamų priešų neapykanta.

Beje, tokią neapykantą be atodairos skiepijo sovietinis "patriotizmas", keikiantis visus "fašistus", "nacionalistus", "išnaudotojus", "liaudies priešus" ir t.t., tačiau jis nesukūrė nei vienalytės valstybės, nei "sovietinio žmogaus". Galiu spėti, kad Senojo Testamento dėsnis "akis už akį" yra su tokiom aspiracijom susijęs, bet ši mano įžvalga neįmanoma mokslo dėsniais patvirtinti. Kiekvienu atveju lietuvių tautos istorija neturi nieko bendro su šia "psichologija".

VIII. ATITIKO KIRVIS KOTĄ

Saros Neshamit straipsnis "Žydų ir lietuvių santykių istorija ir polemika Antrojo pasaulinio karo metu" propaganda bei klastotėm neužsileidžia pirmajam, o kai kur net ir pralenkia. Autorė kalba apie raudonarmiečių "atsitraukimą" iš okupuotos Lietuvos kaip apie pustomą bespalvį Saharos smėlį, tartum jie drauge su raudonaisiais pareigūnais neteriojo krašto ir nežudė (Kaune, Pravieniškėse, Telšiuose, Zarasuose ir kitur).

Nemini ji, kad lietuvių iš anksto organizuotas bei spontaniškai vykęs ir pavykęs sukilimas pareikalavo 3,000 partizanų aukų (kitu apskaičiavimu, net 4,000-5,000). Sukilimas parodė lietuvių tautos brandumą, kurio daugelis tautų galėjo pavydėti. Lietuva (100,000 sukilėlių) paskelbė atgautą nepriklausomybę su Laikinąja vyriausybe ir užbėgo už akių totalistams – sovietiniams ir nacistiniams. Tai rakštis abiejų okupantų istoriografijoj. Vokiečiai negalėjo pilna burna girtis, kad jie "išvadavę" kraštą, o sovietiniai rusai privalėjo užsičiaupti burną, kai jų "išvaduota" liaudis iš tikrųjų vijo lauk okupantus dar prieš vokiečių kariuomenės įsiveržimą.

Deja, istorikės vaidmenį vaidinanti autorė šių faktų reikšmės nežino ar ją sąmoningai aplenkia. Dar šališkiau: jinai ir pačius laisvės kovotojus-sukilėlius-partizanus vadina "partizanais" (kabutėse) ir juos tapatina su žudikų šutvėmis (išimčių ji nepripažįsta).

Autorė be jokio kritinio vertinimo priima propagandinius nacių ar bolševikų duomenis (dažniausiai falsifikatus), kurie pakaltina lietuvius aplamai ar jų institucijas specialiai. O iš tikrųjų juk vokiečiams baisiai rūpėjo parodyti, kad patys gyventojai vykdė "galutinį žydų problemos sprendimą", o bolševikams – kad "nacionalistai" lietuviai yra nusikaltėliai.

Ieškodama priežasčių, kodėl kai kurie lietuviai (autorė nesismulkina, o vartoja neapréžtą blizgančią bendrybę "lietuviai") savo iniciatyva žudė žydus (ar ne komunistus?), ji nusprendžia, jog tai buvo "politinis motyvas": "Žudydami žydus, lietuviai norėjo įrodyti lojalumą ir pasišventimą savo viešpačiams (masters) ir tuo būdu laimėti savo politinę nepriklausomybę".

Ši autorės "psichologija" yra gimininga su anksčiau paminėta dr. Levino "psichologija". Gal žydų patirtis, tokiu būdu prisitaikant prie valdovų, turėjo norimų pasekmių, bet lietuviams ji yra svetima. Beje, lietuviai būtų su džiaugsmu sutikę bet kokią baidyklę, jei ji būtų iš Lietuvos išvijusi žmonijos rykštę – bolševizmą, tad ir vokiečius sutiko daug kur su gėlėmis. Tačiau jie nepamiršo, kad vokiečiai neseniai buvo atplėšę Klaipėdą nuo Lietuvos, ir patys lietuviai buvo pirmieji Europoje, nuteisę nacionalsocialistus už jų veiklą, tad skubėjo sudaryti Laikinąją vyriausybę. Jeigu jie būtų tarnavę vokiečiams–viešpačiams, kaip klaidingai teigia autorė, tai gundomi tos vyriausybės nariai būtų sutikę tapti okupacinės valdžios tarėjais. Tačiau jie nesutiko ir dėl to paleisti iš pareigų nuėjo į pogrindį.

O autorė įtaria, jog toji vyriausybė buvo susijusi su nevaržomais "bjauriais žudymais", dėl ko ir buvusi paleista (!). Ji nežino ar pretenduoja nežinanti, kad toji vyriausybė jai įmanomomis priemonėmis ragino gyventojus ramiai laikytis (t.y. neterioti žydų), nes viešai kalbėti apie žydus ji negalėjo. Autorė nesupranta, kokia buvo tos vyriausybės paskirtis. Ji ir nusivylimą vokiečiais nukelia į 1942 m., kai iš tikrųjų rezistencija prasidėjo, paleidus tą vyriausybę.

Kaip mažai informuota yra į istorikes pretenduojanti autorė, rodo šis jos teiginys: "Tik trys žmonės bandė protestuoti ir ką nors pasakyti žydams apginti ir tik keli iš tikrųjų kai ką darė pažįstamiems žydams išgelbėti". (Bus daugiau)

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
The Lougheed & Barnard Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Latvių jaunimas demonstracijoje prieš Raudonosios armijos choro koncertą rugsėjo 26 d. prie Massey Hall patalpų Toronte Nuotr. Št. Dabkaus

A†A
IDAI PAŠKUVIENEI

mirus, vyrą LIONGINĄ, motiną, sūnus – ROBERTĄ ir ALFREDĄ, seserį EMĄ bei visus artimuosius jų skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame –

Marcių šeima
R. Dirvelis

A†A
EMAI MILAŠIENEI

mūsų mielai "Mutti" iškeliavus amžinybėn,

reiškiame gilią užuojautą jos vyrui BRUNO, seseriai AUGUSTEI su vyru ALFONSU ir kitiems giminėms bei artimiesiems –

Marija ir Vytautas Šeštokai,
Los Angeles, Calif.

A†A
JONAS VAITKUS
mirė 1979 m. spalio 7 d.

Mylimas vyras ir tėvelis visuomet yra brangus mūsų prisiminimuose.

Kai pašauktas iškeliavai, kiek daug su įvykiais prabėgo laiko. Ir kaip norėtume su Tavimi viskuo pasidalinti, bet turi visa tai su mumis pasilikti. Ir mažuose prisiminimuose Tu esi kiekvieną dieną su mumis. Nuo akių ašaras mes nusišluostom, bet širdyje skausmas lieka amžinai.

Nuliūdę – *žmona Meeli,*
vaikai – Peter ir Inge

A†A
ADELEI SAJAUKIENEI

staiga mirus,

vyrui IGNUI, seserims – ELEONORAI ir AMILEI, vaikaičiams, giminėms, artimiesiems reiškiame nuoširdžią bei brolišką užuojautą –

P. Janeliūnas
L. M. Hrabowski
R. Karvelienė
S. K. Galdikai
A. J. Ališauskai
A. Palujanskienė
S. S. Slavickai
O. J. Karaliūnai

O. P. Polgrimai

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

NIJOLĖ SADŪNAITĖ, kovotoja už tikėjimo ir tautos laisvę

Sąjūdžio šaknys - kovotojų gretose

Į "Tėviškės žiburių" bendradarbio klausimus atsako Nijolė Sadūnaitė, atvykusi Prancūzijon

— Kaip ir kada įsijungėte į Lietuvos pogrindžio darbus?

— 1973 m. a.a. kun. Juozas Zdebskis man pasiūlė prisidėti prie "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" leidimo. Jis paaiškino, kad už tai galiu būti teisiama. Su džiaugsmu sutikau.

— Ko siekė sovietinis Saugumas?

— KGB ypač stengėsi sunaikinti "LKB Kroniką", kuri demaskavo sovietinį buldozerinį ateizmą. Sovietinė valdžia norėjo Lietuvoje Bažnyčią sunaikinti tylomis, kad pasaulis patikėtų jų melu, jog patys žmonės atsisakė Dievo. Nuo pat "LKB Kronikos" pasirodymo trylika nusipelniusių čekistų grupė organizavo kronikiečių sekimą, šantažus, kratas, tardymus ir areštus, bet, ačiū Dievui, iki šiol "LKB Kronikos" sunaikinti jiems nepavyko!

— Už ką buvote suimta bei nubausta?

— Mane areštavo 1974 m. rugpjūčio 27 d. už tai, kad bandžiau perrašyti 11-tą "LKB Kronikos" numerį. 10 mėn. buvau KGB rūsiuose — izoliatoriuje tardoma ir 1975 m. birželio 16-17 d.d. mane teisė. Už 6 perrašytus "LKB Kronikos" puslapius Aukščiausias Lietuvos teismas mane nubaudė 6 metų laisvės atėmimu, 3 metam griežto režimo konclageryje ir 3 metam nutrėmimo. Konclageryje buvau Mordovijoje — Barašave, o nutrėmime Krasnojarsko srityje — Bogučanuose. 1989 m. liepos 14 d. mane Aukščiausias Lietuvos teismas reabilitavo — pripažino, kad be pagrindo buvo mane nuteisę.

— Kokie prisiminimai labiausiai įsismelkė į Jūsų širdį iš bausmės metų?

— Sunkiausi prisiminimai būnant nelaisvėje — tai vargšų belaisvių kriminalistų padėtis. Su jais teko bendrauti 2 mėn. kelyje į lagerį ir nutrėmimą ir 2 mėn. ligoninėje. Žmogaus protui sunkiai įsivaizduojamas jų moralinis degradavimas. Tai ateistinio auklėjimo vaisius. Beveik visi jie nekenčia sovietinės valdžios, kaip savo nelaimės kaltininkės. Ir jie yra teisūs!

Gražiausi prisiminimai — tai nuostabi Dievo Apvaizdos globa ir bendra malda bei daugelio žmonių meilė, solidarumas. Ačiū visiems!

— Ką manote apie dabartinę Gorbačiovo "perestroiką"?

— Gorbačiovo "perestroika" yra klastingiausia veidmainystė. Jis, pagal Leniną, dabar skolinasi virvę, su kuria kapitalistus pakars . . . Tai jo planas. Bet bus taip, kaip Gerasis Dievas panorės ir ko mes būsime verti.

Ačiū Dievui, Lietuvoje Sąjūdis pradeda atsitiesti, išsilaisvinti iš KGB ir stalinistų-komunistų įtakos. Tik skaudu, kad vadovai oficialiai nepaskelbia, jog Sąjūdį Lietuvoje pradėjo tie, kurie po Lietuvos okupacijos ir aneksijos nenusilenkė melui ir terorui, dažnai už tai paaukodami savo laisvę ir gyvybę. Sąjūdį tęsė 1972 m. kovo 19 d. pasirodžiusi "LKB Kronika", kiti pogrindžio leidiniai, Romo Kalantos auka, disidentų areštai, nužudymai ir 1987 m. rugpjūčio 23 d. Molotovo-Ribbentropo slaptų protokolų pasirašymo bei Stalino-Hitlerio aukų prisiminimas Vilniuje. Dabartinis Sąjūdis perėmė estafetę, kai sovietinė valdžia uždegė žalią šviesą — nebereikėjo niekuo rizikuoti. Tegul Gerasis Dievas visus mus saugo nuo išdidumo ir melo!

— Ko labiausiai reikia dabar Lietuvos tikintiesiems?

— Lietuvos Bažnyčiai dabar reikalingiausia religinė literatūra. Ypač vaikams ir jaunimui. O taip pat Jūsų visų malda! Ačiū už ją!

— Kaip pavyko Jums atvykti Prancūzijon?

— Mane į Prancūziją iškvietė "Emanuelio" draugija maldos į Compastelį kelionei. Išvykti trukdė KGB, stengėsi, kad pavėluočiau. Dievas palaimino gerų žmonių pastangas ir pavyko laiku atvykti. Už viską ačiū Gerajam Dievui ir žmonių maldoms!

P. S. Iki lapkričio 2 d. būsiu Prancūzijoje. Galite rašyti ar skambinti telefonu: (1) 39.16. 36.13; adresas Ričardas Bačkis, 55 Rue des Sablons 78750, Mareil Marly, France.

Telaimina Jūsų kilnius darbus Gerasis Dievas!

Klausimus pateikė
kun. E. Putrimas

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

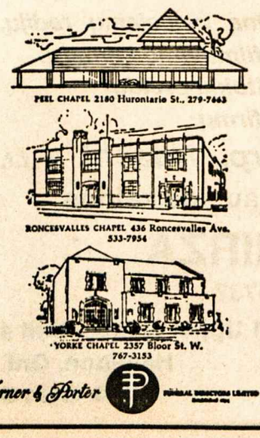

Ekologinės problemos Lietuvoje

Paskaita skaityta Lietuvių namuose, Toronte, biologijos mokslų kandidato R. Budriūno, Kauno botanikos sodo direktoriaus

Dabartinė ekologinė situacija Lietuvoje. Probleminiai arealai

Lietuva turi palyginti daug pramonės įmonių, gerą autokelių tinklą. Jau senokai keliamas klausimas, kad aplinkos teršimas pasiekė pavojingą lygį. 1984 m. sudaryta Lietuvos kompleksinė gamtos apsaugos schema laikotarpiui iki 2000-jų metų. Joje įvertinta situacija ir numatytos priemonės jai pagerinti.

Apskaičiuoti nuostoliai dėl taršos – 316 mil. rb. per metus ir tendencija didėti po 3-5% kasmet. 2000-siais metais būtų 550-560 milijonų rublių. Apie 45% nuostolių sukelia atmosferos teršimas, 23% – paviršinių vandenų teršimas ir miškų degradacija, likusią dalį (32%) – žemės ūkio naudmenų ir kitų gamtos komponentų degradacija. Schemos realizavimui per 20-metį reiktų daugiau kaip 3 milijardų (bilijonų) rublių, iš jų daugiau nei pusė – vandens apsaugos (valymo ir kt.) įrenginių statybai.

Išryškinti probleminiai arealai, kuriuose susikaupia daug arba specifinių gamtosaugos problemų pvz. Pajūrio probleminis arealas, Vilniaus-Kauno probleminis arealas, ir kiti.

Po schemos parengimo ir patvirtinimo praėjo 4 metai, tačiau ryškių pakeitimų ekologinėje situacijoje nesijaučia. Tai kelia visuomenės susirūpinimą. Ekologinės problemos perauga į politines.

Atmosferos oro būklė

Įvairių taršalų Lietuvoje išmetama į orą apie 1 milijoną tonų per metus, tai yra kiekvienam Lietuvos gyventojui kone po trečdalį tonos. Daugiau nei pusę visų taršalų sudaro automobilių išmetamos dujos. Atskiri miestai turi savo specifiką. Kaune į atmosferą išmetama apie 80.000 tonų taršalų per metus, tai sudaro apie 200 kg kiekvienam gyventojui. Per paskutinius 5 metus atmosferos oro užterštumas Kaune stabilizavosi, tačiau užterštumas azoto oksidais padidėjo beveik dvigubai (autotransporto taršalai). Kaune užterštumas dulkėmis, azoto dvideginiu (No2), anglies viendeginiu (CO) didelis ir jų vidutinės metinės koncentracijos viršija vidutinę paros didžiausią leistiną koncentraciją 1,5 – 3 kartus.

Pagal TSRS pasirašytas konvencijas dėl Baltijos jūros (1973 m. Londono ir 1974 m. Helsinkio) iki 1985 metų turėjo būti nutrauktas neišvalyto vandens išleidimas į Baltijos jūros baseino vandens telkinius. Tai neįvykdyta. Nemune vandens kokybė ne tik negerėja, bet netgi atvirkščiai – kasmet blogėja. Pagal deguonies režimą (užteršimas organinėmis medžiagomis) leistinos normos žuvininkystei pagal vidutinius metinius rodiklius Nemune žemiau Kauno 1988 metais buvo viršytos 2,8 karto, o žemiau Tilžės (Sovietsko) – 3,5 karto.

Kritiškoje būklėje Kuršių marios (Klaipėdos-Mukrano perkėla), Drūkšių, ežeras (Ignalinos atominė elektrinė), Kauno marios, daugelis upių.

Vis daugiau rūpesčių kelia požeminių vandenų būklė. Kaime daug kas naudojasi šachtiniais šuliniais, o jų apie 3/4 užteršta nitratais. Sanitarinė norma 45 mg/1 atskirais atvejais viršijama net 10 kartų. Dažniausiai kaltas aplaidumas ir nerūpestingumas, naudojant organines ir mineralines trašas, nuodinguosius chemikalus. Kai kur pastebimas poveikis ir miestų vandenvietėms: Varėnoje nuo miesto ir jo nutekamojo vandens valymo įrenginių, Kauno Raudondvario vandenvietėje nuo stipriai užteršto Nemuno, Klaipėdos III-je vandenvietėje nuo geležinkelio perkėlos Klaipėda – Mukranas (R. Vokietija).

Aplamai gruntinių vandenų būklei atsiliepia ir intensyvus žemių sausinimas, vykdant melioracijos darbus. Natūralių upių ir upelių Lietuvoje buvo apie 64 tūkst. km bendro ilgio, o dabar belikę tik apie 15 tūkst. kilometrų. Išnyko mažųjų vandens malūnų užtvankos, mažosios tarpdirvių pelkutės.

Miestų nutekamųjų vandenų valymo problemos: Vilniaus dalinai pastatyti, Klaipėdos pradedami statyti, Kauno tik pradedami projektuoti (vietos parinkimo klausimai), Panevėžio pradėjo veikti.

Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje jau gaminamas benzinas A-76 be tetraetilšvino priedų, benzinas A-92 turi 0,15 g/1 tetraetilšvino (iki šių metų buvo gaminamas benzinas A-93 su 0,37 g/1 tetraetilšvino). Lietuvoje nenaudojami automobilių išmetamų dujų neutralizatoriai, tačiau jie gali būti naudojami tik tada, kai benzinas bus be švino priedų.

Priemonės teršimui mažinti: dujiniai varikliai, dyzeliniai varikliai, miestų aplenkimo keliai, pakelių želdiniai ir kt.

Energetika ir pramonė Lietuvoje 1988 metais iš stacionarinių išmetimo šaltinių į atmosferą išmetė apie 454,000 tonų taršalų, iš jų beveik pusė (209 tūkst. tonų) – sieros dvideginis. Pagal tarptautinę konvenciją, kurią pasirašė ir TSRS vyriausybė, Lietuvoje SO2 išmetimai į orą turėtų būti sumažinti iki 1993 metų – 30% ir iki 2005 metų – 75%, lyginant su 1980 metais, t.y. nuo buvusio išmetimo 228000 tonų 1980 metais iki 159000 tonų 1993 metais. Šiluminėje elektrinėje Elektrėnuose 1994-1997 metais numatoma 7-niuose energoblokuose iš 8 sumontuoti sieros dvideginio valymo įrenginius. Sumažinimui rūgščių kietulių numatoma daugiau naudoti gamtinių dujų. Jonavos "Azotas" nuo šių metų pavasario naudoja dujinį kurą, iki 1995 metų tikimasi nutiesti dujotiekį Panevėžys-Šiauliai-Kuršėnai-Klaipėda su atšaka į Mažeikius. Tai leistų dujofikuoti Mažeikių naftos perdirbimo gamyklą ir "Akmencementą"

Vandenų būklė

Nevalyto arba nepakankamai išvalyto vandens kiekis pernai Lietuvoje siekė apie 1 milijoną kubinių metrų per parą. Iki nustatytų normatyvų išvalyto vandens buvo tik 27, 3% visų užterštų nutekamųjų vandenų. Daugiau kaip pusę jų sudaro Vilniaus ir Kauno nutekamieji vandenys. Išleista užteršto nutekamojo vandens 1986-1987 metais Lietuvoje 313/279 mil. kvadratinių metrų per metus (Vilniuje 93/73, Kaune 80/80).

Miškų būklė

Miškingumas apie 29%, bet labai netolygiai pasiskirstę. Medienos prieauga Lietuvos dabartinių poreikių nepatenkina. Karelijoje skiriami Lietuvai vis blogesni miško plotai eksploatacijai. Mažai panaudojamos medienos atliekos.

Labai kenkia miško žvėrys. Dėl briedžių kritiškai sumažėjo pušų jaunuolynai. Elniai šiaurės Lietuvoje neleidžia auginti ąžuolynų ir uosynų. Kai kur bebrai užtvindo miško plotus.

Medžioklės klausimus sprendė ir leidimus žvėrims sumedžioti skirstė Lietuvos valstybinis gamtos apsaugos komitetas. Buvo atsižvelgiama tik į medžiotojų interesus, o miškų ūkio interesai ignoruojami. Tai visapusiškai rėmė valdantieji sluoksniai. Dabar pakeista Gamtos apsaugos komiteto vadovybė, priimtas nutarimas vadovavimą medžioklės ūkiui perduoti Miškų ūkio ministerijai. Miškininkų sąjūdis išreiškė nepasitikėjimą dabartiniu ministru, pataikaujančiu biurokratinei aristokratijai.

Visuomeninės organizacijos

Ilgą laiką Lietuvos gamtos apsaugos draugija buvo vienintelė visuomeninė organizacija, vienijanti gamtos mylėtojus. Jos veikla pasireiškė daugiausia ekologinio švietimo ir gamtos globos srityje. Draugijos vadovaujančius asmenis parinkdavo (pagal ankstesnę tvarką) komunistų partijos komitetai iš nomenklatūrinių vadovaujančių darbuotojų tarpo, todėl draugija nekovojo prieš pagrindinius gamtinės aplinkos niokotojus – valstybinės pramonės, komunalinio ir žemės ūkio įmones. Šiuo metu daugelyje draugijos skyrių išrinkti nauji vadovai.

1988 m. didesniuosiuose miestuose įsikūrė ekologijos klubai, kurie aštriai kėlė ekologinio pobūdžio problemas, organizavo daugiadienius protesto žygius, (dviračiais, valtimis), kitus ekologinio protesto veiksmus. (Ignalinos AE, Baltijos jūra). Klubai susijungė į "Žaliųjų" judėjimą, ir rudenį įvyko steigiamoji konferencija, o šių metų pavasarį – I-sis suvažiavimas. Ypač aktyvus Vilniuje klubas "Žemyna", Kaune – "Atgaja". "Žaliųjų" veikla prieš nitratus daržovėse, prieš Kruonio (Kauno) HAES, badavimas, kad būtų skubiai parinkta vieta Kauno valymo įrenginiams ir kt. Liepos 7-16 d.d., "Taikos žygį per Lietuvą", organizavo "Atgaja".

Įsteigtas Lietuvos "Žaliasis fondas", kurio tarybą lygiomis dalimis sudaro Lietuvos gamtos apsaugos draugijos ir "Lietuvos žaliųjų" atstovai.

Baltijos kelio nuostabioji sujungtų rankų grandinė

Stovime vienas šalia kito susispaudę. Taip į abi puses, kiek akys užmato; išeitų kokios 3, 4 eilės, o buvo baimintasi, kad žmonių neužteks, juodus kaspinus pasiėmėm. Kelio vidury, ant baltos linijos dega žvakės, guli puokštės gėlių, padėta jų ir ant automobilių stogų.

19 valanda. Skamba himnas. Stovime tvirtai susikabinę. Tą vakarėjančią valandėlę kur mūsų mintys? Prisimenu A. Egziuperio žodžius: meilė — tai ne žiūrėjimas į akis, tai žiūrėjimas į vieną pusę. Viešpatie, išmokyk mus to meno!

Vasario 16-ąją prabilom pasaulio geros valios žmonėms, kad tebesam gyvi, išlikom, o dabar skelbiam — norim būti savimi, patys dirbti, mąstyti, kurti čia, baltų žemėje.

Praskrenda lėktuvas, ir pabyra žiedai . . .

Maskvos grasinimai

Po kelių dienų sąjungėje spaudoje pasirodė TSKP CK pareiškimas dėl padėties Pabaltijyje. Perskaitytas per Maskvos televiziją lediniu balsu pareiškimas grasino, gąsdino, kaltino. Iš jo sužinojome, kad rugpjūčio 23 d. "Įvykių organizatoriai pasistengė įkaitinti nuotaikas iki tam tikros nacionalistinės isterijos", kad akcijos "politinė prasmė — nuteikti Pabaltijo respublikų tautas atsiskyrimui nuo Tarybų Sąjungos".

Nuteikti? Pažvelkime į "Tiesos" paskelbtus po Baltijos kelio (rugsėjo 7 d.) socialinės apklausos rezultatus. Lietuvos gyventojų parodytas Sąjūdžio, A. Brazausko veiklos vertinimas pavasarį (gegužės 25-31 d.) ir dabar (rugpjūčio 30-31 d., taigi po 23 d. renginio, po TSKP CK pareiškimo) yra toks: per pirmąją apklausą Sąjūdžio veiklai pritarė lietuvių — 78%, nelietuvių — 10%, per antrąją apklausą — lietuvių — 86%, nelietuvių — 35% (!). A. Brazausko veiklai pritarė gegužyje lietuvių — 84%, nelietuvių — 66%, rugpjūtyje — lietuvių — 82%, nelietuvių — 74%. Skaičių kalba labai aiški, daug ką pasakanti: ji liudija visų (!) Lietuvos gyventojų, būsimų Lietuvos respublikos piliečių, vienijimąsi, augantį pritarimą Sąjūdžiui, pasitikėjimą juo, taip pat A. Brazausku, didelę moralinę mūsų pergalę, įveiktą baimę. (Gal pirmą kartą po karo . . .).

Tad Baltijos tarybos pareiškimas, kad Baltijos kelias tai "parlamentinis kelias į taikų mūsų valstybingumo atkūrimą", yra tautos nuostata. Tepadeda Viešpats ją įgyvendinti.

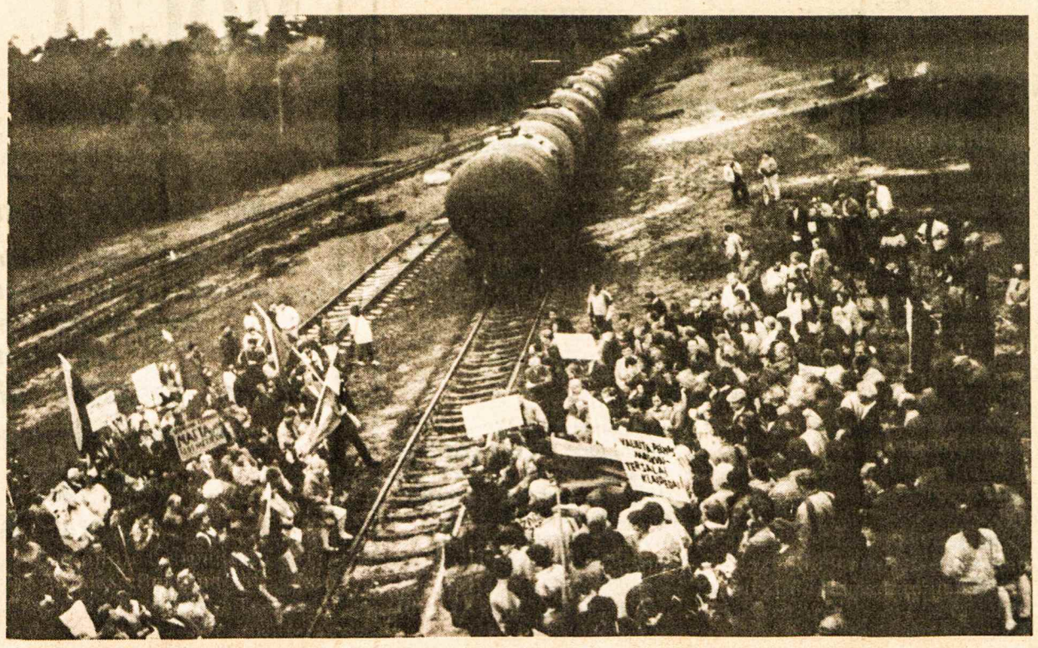

Demonstracija Klaipėdoje prieš taršą

Vilnietės įspūdžiai

Visi keliai vedė...

G. GUSTAITĖ

Visi keliai rugpjūčio 23-iąją vedė ne į Romą, o į Baltijos kelią. Apie jį, jo prasmę, Baltijos tarybos pareiškime sakoma: "Mes ieškojome sprendimų, ir mūsų atrastą sprendimą pavadinome Baltijos keliu. Baltijos kelias yra parlamentinis kelias į taikų mūsų valstybingumo atkūrimą". Tą pavakarę už tokį (tik tokį, tik taikų) atkūrimą "balsavo" visos trys respublikos.

Milijonas dalyvių

Genialus, negirdėtas sumanymas (atėjęs į galvą bene išmintingiems estams?) apėmė apie 650 km tarptautinio Talino-Minsko greitkelio, Europos žemėlapiuose vadinamo M 12. Atvingiavęs nuo Ilgojo Hermano Taline, per dundančią senąją Rygą kelias pasiekė Šventaragio slėnį, Vilniaus arkikatedrą — mūsų valstybingumo, ideologinio gyvenimo širdį. (Tik kelio pabaiga Vilnius-Minskas liko tarsi nukirsta, tuščia. Kol kas?).

Kelias sutraukė apie milijoną žmonių: Estijoje — 200,000, Latvijoje — 250,000, Lietuvoje — per 500,000 (o gal net daugiau).

Anot bulgarų korespondento Vencelo Raičevo, akcija "Baltijos kelias", ("Baltijas celš", "Balti tee") parodė tokį susitelkimą, kurio "pasaulis dar nematė". Gruzijos liaudies fronto pirmininkas, filosofijos mokslų daktaras Nodaras Notadzė, pamatęs jį, pasakė: "Dabar tikiu, kad mes sulauksime laisvės". O totorius iš Krymo, pakviestas bičiulių, verkė . . .

Gėlės, gėlės, gėlės . . .

Tą rytą Sąjūdžio būstinės (prieš Vilniaus arkikatedrą) kiemas pavirto rojaus sodu, pražydusiu lelijom, rūtom, medetkom, rožėm, gvazdikais, rugiagėlėm, astrom, kardeliais . . . O žmonės vis dar neša ir neša. Antai ateina tvirtas, stamantrus seniokas su astrų, rūtų puokšte, kurios vidury raudonuoja gladiatorių gėlė — kardelis; tiesumu ji primena šeimininką, o spalva — jo jausmą. Atskuba mergaitė su ramunėm, už jos kita su glėbiu geltonų jurginukų (kadaise taip vešliai lingavusių palei mūsų trobas), moteris su vaiku ant rankų ir su rože (pati kaip rožė . . .). Kiemelio vaizdas nenusakomas. Stovėjau, žiūrėjau, kol į žemę nesugrąžino pokalbio nuotrupa: "I nikokogo perevorota" ("ir jokio perversmo"). Apsidairiau: — kalbėjosi vyriškis su moterim.

Ne naujos, ne sykį girdėtos tokelės. Antai pernai per Vasario 16-osios septyniasdešimtmetį skleista: lietuviai papjaus 70 rusų, muš į mokyklą einančius rusiukus. Šiemet birželio 14-tą (per sibirinių trėmimų metines) vėl sklandė gandai: muš, varys, žudys. Panašiai ir dabar, 23-iąją.

Tas pats "instrumentas" užgroja (pasiderinęs tik prie kitų datų) Latvijoje, Estijoje, Moldavijoje, Gruzijoje, tolimame Sachaline. Diriguojamas vieno centro "instrumentas" skleidžia dirigento širdžiai giminingiausius, artimiausius gandus — pjautynių, žudynių, perversmų.

O gėlių kiemelyje prinešta jau tiek, kad jos siekia pirmo aukšto palanges; kai atėjo metas vežti į Kauno orauostį, jos nebetilpo į tris sunkvežimius.

Stovime susispaudę

Prasidėjusi 19 val. susitelkimo valandėlė tetruko 20 min., bet pajudėta į ją daug anksčiau. (Pavėlavusieji neprasimušė). Jau Vilniaus pakrašty važiuojam keliom eilėm. Vėžlio žingsniu judėdami, vos vos stumiamės, tačiau niekas nesikarščiuoja, nepypsi, nešūkauja. Mašinas lenkia dviratininkai, porelė su tandemu (kaip jiems gerai . . .) ir . . . su riedlente. Net linksma į ją žiūrėti: vikriai, lyg antis nardydama, neria pro techniką, palikdama ją užpakaly. Pagaliau sustojam. Pro šalį vis tebevažiuoja (kiek daug su užrašu "Marijampolė"), skuba būreliai jaunimo su trispalvėm, vedama už parankės praeina su plačiabryle balta skrybele prof. P. Dundulienė. Stovi dirigentė M. Dvarionaitė, už jos M. ir A. Piročkinai (A. Piročkinas — filologijos mokslų daktaras, J. Jablonskio specialistas), toliau — jaunų, dailių gruzinų pulkelis, laikantis savo vėliavą, į kitą pusę — enciklopedininkai.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

POPULIARIAUSI ŽURNALISTAI

"Gimtojo krašto", "Tiesos" ir "Komjaunimo tiesos" skaitytojai, paprašyti Lietuvos žurnalistų sąjungos, rinko šiais metais populiariausius žurnalistus. Iš viso buvo gautas 2.291 laiškas. Vertintojų komisija, suskaičiavusi taškus, paskelbė populiariausią žurnalistų penketuką. Pirmoji vieta teko Benui Rupeikai, televizijos ir radijo žurnalistui (4.701 taškas), antroji — Algimantui Čekuoliui, "Gimtojo krašto" redaktoriui (4.405), trečioji — Danutei Jokubėnienei, televizijos ir radijo žurnalistei (4.043), ketvirtoji — Vitui Tomkui, laisvam žurnalistui (3.171), penktoji — Vytautui Kvietkauskui, televizijos ir radijo žurnalistui (1.024). Pagal gautus taškus sudarytas 50 Lietuvos žurnalistų sąrašas buvo paskelbtas "Komjaunimo tiesoje". Jame tik keturiasdešimt devintoji vieta tenka pasitraukusiam "Tiesos" vyr. redaktoriui Albertui Laurinčiukui, save dabar laikančiam laisvu žurnalistu, gavusiam tik 41 tašką.

LITUANISTIKOS KURSAI

Šiemetiniai įvykiai Lietuvoje nustelbė jau penkioliktą kartą Vilniaus universiteto vasarą surengtus lituanistikos kursus. Šį kartą juose dalyvavo net 80 lietuvių ir užsieniečių, atvykusių iš JAV, Kanados, Brazilijos, Australijos, Švedijos, abiejų Vokietijų ir kitų kraštų. Daugiausia kursantų buvo susilaukta iš Vasario 16 gimnazijos V. Vokietijoje. Juos papildė užsienio universitetų, kolegijų studentai, profesoriai ir dėstytojai, vertėjai ir žurnalistai. Į kursus įsijungė švedės Solveiga Varnauskienė ir Katarina Budrienė, panorusios išmokti iš Lietuvos kilusių savo vyrų tėvų kalbos. Lituanistikos kursams vadovavo Vilniaus universiteto vokiečių kalbos katedros docentas Sigitas Plaušinaitis. Mokslo pradžioje kursantai turėjo į lietuvių kalbą išversti angliškai parašytą tekstą. Taip buvo nustatytas jų lietuvių kalbos mokėjimo lygis ir sudarytos vienodo pajėgumo grupės. Ištisą mėnesį penkias savaitės dienas po dvi valandas vyko pratybos su dvylika Vilniaus universiteto dėstytojų, kurių eilėse buvo ne tik lituanistai, bet ir anglistai. Kursantams paskaitas apie Lietuvos gyvenimą skaitė mokslininkai, meno ir kultūros veikėjai. Buvo siūlomos ir etnografinės pamokos. Šį kartą kursantai matė laisvam gyvenimui bundančią Lietuvą, turėjo progą dalyvauti Pasaulio lietuvių jaunimo dienų renginiuose.

SAVIVALDA LENKAMS?

Vilniaus krašte pajudėjo lenkai, reikalaudami savivaldos teisių dviejuose rajonuose. Rugsėjo 6 d. Šalčininkų rajono liaudies deputatų taryba jį paskelbė tautiniu teritoriniu lenkų rajonu su savivalda į Sovietų Sąjungą įjungtos Lietuvos rėmuose. Už rajono autonomiją balsavo 50 deputatų, prieš — 14. Ypač karštai švaistėsi Šalčininkų rajono kompartijos komiteto II sekr. Č. Visockis, iš posėdžių salės norėjęs išvaryti Vilniaus televizijos ir "Komjaunimo tiesos" atstovus. Nepadėjo net ir Šalčininkų rajono prokuroro V. Vlasovo perspėjimas tarybos deputatams, kad jų skelbiama autonomija prieštarauja Sovietų Sąjungos bei Lietuvos konstitucijoms. Esą jie, Šalčininkų rajoną paskelbdami tautiniu lenkų rajonu, pažeidžia įstatymus. Deputatų nutarimo nesustabdė ir Lietuvos aukščiausiosios tarybos prezidiumo pirm. V. Astrausko tartas žodis, skubotą sprendimą pavadinęs klaida. Jų paskelbtas politinės autonomijos reikalavimas esąs neteisėtas ir nereikalingas. Juk dabartiniame Šalčininkų rajone lenkams niekas nedraudžia mokytis lenkų kalbos, puoselėti savo kultūrą, spręsti ekonomines rajono problemas. Panašias mintis dėstė ir Šalčininkų rajono kompartijos komiteto I sekr. E. Tašlinskis, nepritariantis II sekr. Č. Visockio išsišokimams.

ANTRAS SMŪGIS

Antruoju smūgiu atgimstančiai Lietuvai tenka laikyti rugsėjo 15 d. Nemenčinėje įvykusią Vilniaus rajono liaudies deputatų tarybos sesiją, kurioje panašiai pasielgta ir su Vilniaus rajonu. Jis taipgi paskelbtas tautiniu autonominiu lenkų rajonu Lietuvos respublikoje. Prieš pat deputatų tarybos sesiją buvo sušauktas mitingas prie "Taikos" kino teatro. Pasak "Tiesos" korespondento Rimgaudo Eilunavičiaus, susirinko žmonių minia. Vienoje pusėje jie stovėjo su trispalvėmis ir plakatais, skelbiančiais, kad Lietuva nedaloma, raginančiais draugiškai gyventi ir dirbti kartu. Kitoje pusėje buvo baltai raudonos vėliavos, lenkiški plakatai, reikalaujantys autonomijos. Esą be jos pražus ne tik lenkiška kultūra Vilniaus rajone, bet ir patys lenkai, pakirsti valstybinės lietuvių kalbos. Kai vienoje pusėje suskambėdavo lietuviška daina, kita pusė, nesulaukusi jos pabaigos, užtraukdavo lenkišką. Vienintelį lietuvišką pasisakymą turėjo Nemenčinės vidurinės mokyklos mokytoja Aldona Meiliūnienė, prie improvizuotos tribūnos prasiveržusi tik su milicijos pagalba. Ji perskaitė tos mokyklos keturiasdešimt dviejų įvairių tautybių mokytojų pasirašytą trumpą pranešimą, smerkiantį nelegalius Vilniaus rajono liaudies deputatų tarybos veiksmus. Rugsėjo 16 d. koordinacinė taryba prieš autonomiją Šalčininkuose surengė rinkėjų susitikimą su Sovietų Sąjungos liaudies deputatais A. Buraču, A. Čekuoliu, K. Motieka ir M. Laurinkumi. Buvo priimta rezoliucija, smerkianti neteisėtus Šalčininkų rajono deputatų tarybos veiksmus, reiškianti nepasitikėjimą šio rajono partinio komiteto II sekr. Č. Visockiui. Rezoliucija siūlo Lietuvos vyriausybei sudaryti specialią komisiją, kuri ištirtų Šalčininkų rajone susidariusią būklę ir atitinkamai įvertintų kaltų asmenų veiksmus. **V. Kst.**

Hamiltono Aušros Vartų parapija spalio 1 d. atšventė 40 metų sukaktį. Meninę programą atliko sol. R. Strimaitis (kairėje), sol. G. Čapkauskienė ir muz. J. Govėdas; pagrindinis kalbėtojas – K. Mileris Nuotr. R. Miltenio

Hamilton, Ontario

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS 40 metų sukaktis buvo paminėta spalio 1 d. su iškilmingomis pamaldomis, įdomiu koncertu, turtingomis St. Petkevičienės paruoštomis vaišėmis ir prisiminimais parapijinio gyvenimo. Į iškilmes buvo atvykęs lietuvių vyskupas P. Baltakis, OFM, daug dvasiškių iš kitur ir du kunigai iš Lietuvos, tai kun. Valdas Braukyla ir kun. Vidmantas Kareckas. Pats parapijos įkūrėjas prel. J. Tadarauskas į parapijos sukaktuvines iškilmes negalėjo atvykti, nes šiuo metu yra sunegalavęs. Vyskupas tą sekmadienį dar suteikė Sutvirtinimo sakramentą septyniems jauniems lietuviukams. Iškilmingas Mišias atnašavo pats vyskupas, asistuojamas kun. Stepono Rapolo, OFM, ir kun. V. Karecko. Pamokslą irgi pasakė vyskupas, pasidžiaugdamas parapijos gyvastingumu. Per Mišias giedojo par. choras, vadovaujamas muz. D. Deksnytės, giedojo sol. Ald. Laugalienė su Rita Zubrickaite.

Popiet visi rinkosi dabar jau į vėsinamą Jaunimo centro salę, kur buvo tęsiama tolimesnė sukaktuvių programa. Čia, parapijos tarybos pirm. J. Krištolaičiui tarus atidaromąjį žodį, prasidėjo koncertas, kuriame pasirodė AV par. choras ir solistai – Gina Čapkauskienė su Rimu Strimaičiu. Choras su dirigente muz. D. Deksnyte padainavo penketą dainų. Jų dainos buvo skambios, harmoningos, atliktos gerai susidainavusio vieneto. Solistai savo repertuarui buvo pasirinkę pasaulinius kompozitorius. Su didele vaidybine išraiška jie padainavo solo ir duetų iš populiarių operų ir operečių. Jau seniai pas mus bekoncertavę solistai banketo publikos buvo palydėti gausiais aplodismentais. Solistams ir chorui akompanavo muz. J. Govėdas. Sukaktuvinio vakaro kalbėtoju buvo K. Mileris, visų Hamiltono lietuvių organizacijų vardu parapiją pasveikino KLB Hamiltono apyl. pirm. Angelė Krivinskaitė. Dar po trumpą žodį tarė – vyskupas P. Baltakis, OFM, Lietuvos kanknių par. Mississaugoj klebonas kun. J. Staškus ir svečias iš Lietuvos kun. V. Kareckas. AV par. klebonas kun. J. Liauba užbaigė viską savo padėkos žodžiu. Vakaro programą sklandžiai pravedė "Gintarinių aidų" radijo valandėlės vedėja L. Stungevičienė.

Ta proga buvo išleistas ir įdomus lankstinukas su AV šventovės, klebonų, parapijos tarybos ir par. choro nuotraukomis, taip pat ir su trumpa parapijos istorija bei parapijinės veiklos aprašymu.

A. a. EMA MILAŠIENĖ rugsėjo 26 d. buvo palaidota Anapilio Šv. Jono lietuvių kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo katalikų ir evangelikų kunigai, suvažiavę iš visur giminės ir didelis būrys hamiltoniečių. Velionės vyras Bronius laidotuvėse negalėjo dalyvauti, nes šiuo laiku ir jo sveikata yra labai pablogėjus. Paskutiniais metais E. Br. Milašiai jau gyveno senelių namuose St. Catharines. Hamiltoniečiai a.a. Emą Milašienę prisimena kaip labai draugišką, vaišingą ir žmones mylinčią moterį. Savo giminėj ji buvo pati vyriausia ir todėl visais jais rūpinosi, gyvendama kiekvieno jų džiaugsmais ir liūdesiu. Jos St. John's evangelikų par. klebonas kun. R. V. Ruppenthal prie duobės atsisveikindamas kalbėjo, kad mes čia ne tik atsisveikiname su savo brangiu žmogum, bet taip pat švenčiame ir vieną Dievo duotą ilgo ir prasmingo gyvenimo užbaigą. A. a. Ema mirė išgyvenus 92 metus. Kapinėse taip pat jautrų atsisveikinimo žodį giminių vardu tarė St. Garliauskas iš JAV. Gili užuojauta velionės brangiam vyrui Broniui Milašiui ir visai giminei. **K.M.**

A. a. EMOS MILAŠIENĖS atminimui Kanados lietuvių fondui aukojo: $25 – J. A. Asmenavičiai; $20 – G. L. Klevai, G. O. Melnykai, J. G. Krištolaičiai, A. F. Rimkai, P. Z. Sakalai, V. J. Svilai, R. Sakalas; $15 – R. J. Pleiniai; $10 – K. Mikšys, M. I. Repečkos, L. K. Meškauskai, J. Stankus, A. Sakalaitė.

Kanados lietuvių fondas nuoširdžiai dėkoja už aukas. ***KLF***

Ottawa, Ontario

OTAVOS LIETUVIAI, kurie žada dalyvauti Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncerte bei susipažinimo vakare Montrealyje, bilietus gali įsigyti iš anksto pas Rūtą Kličienę. Susipažinimo vakaras įvyks spalio 21, šeštadienį, 6 v.v. Aušros Vartų parapijos salėje. Bus vakarienė, baras ir muzika. Bilietai – $15 asmeniui. Koncertas įvyks spalio 22, sekmadienį, 3 v.p.p. St. Henri gimnazijos auditorijoje. Įėjimas – $15. Skambinkite Rūtai Kličienei tel. 829-0966 bet kokiu laiku. **R.K.**

London, Ontario

PRISIMINTAS a.a. PETRAS RADZEVIČIUS, miręs 1988 rugsėjo 14 d. Mišias Šiluvos Marijos šventovėje rugsėjo 16 d. atnašavo kun. V. Braukyla. Giedojo "Pašvaistės" choras, vadovaujamas muz. R. Vilienės. Atvyko beveik tiek pat žmonių kaip ir sekmadieniais. Tai reiškia, kad londonienčiai jo nepamiršo ir vertina jo įnašą lietuviškoje veikloje. Po Mišių visi buvo pakviesti užkandžiams. Šeimos, artimųjų ir savo vardu susirinkusiems už gausų dalyvavimą padėkojo prof. dr. R. Mitalas. **D.E.**

MIRTIES METINĖS

Vieneri metai praslinko, kai mirties angelas pašaukė į amžinybę

STASĮ RAUPĖNĄ,

mirusį 1988 m. spalio 27 d.

Velionis, Aukštaitijos sūnus, gimė Daugailių apylinkėje, Utenos apskrityje. Mirė sunkios ligos iškankintas. Iki paskutinio mirties atodūsio buvo su pilna sąmone ir troško atsiskirti su šiuo pasauliu savo pastogėje.

Prisimenant velionį jo **mirties metinėse spalio 28, šeštadienį, 10 v.r.,** bus atlaikytos gedulingos pamaldos Aušros Vartų šventovėje Hamiltone, **lapkričio 5, sekmadienį,** kapinių lankymo dieną bus pašventintas pastatytas paminklas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Kviečiame draugus ir pažįstamus dalyvauti pamaldose ir prisiminti velionį savo maldose.

Marija Raupėnienė

Advokatas

AUDRIUS A. STONKUS

20 Hughson St. South, Suite 1003
(Union Gas Building)
Hamilton, Ontario L8N 3C8

Telefonas
(416) 529-7462

ED MASOTTI REAL ESTATE LTD. REALTOR

2093 Pine St. Burlington, Ontario L7R 1G1

Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELĖ MURAUSKAITĖ

Verslo tel. 637-2376 Namų tel. 389-4242

AUDRA Travel

Kviečiame keliauti į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis!

Rudeninė kelionė į Lietuvą spalio 6-18 d.d.

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų sutikimui Lietuvoje.

Sutvarkome keliones grupėm bei pavieniam asmenim pagal pageidaujamą maršrutą ir laiką. Teiraukitės smulkesnių žinių.

- *Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis.*
- *Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.*
- *Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.*
- *Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.*
- *Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.*

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki .	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11%		
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
3 m. term.indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Floridos lietuvių klube St. Petersburge sekmadieniais pietaujančių lietuvių nuo liepos 30 d. laukia nauja paslauga — savaitinė Vilniaus radijo žinių apžvalga. Pirmą kartą ją paruošė K. Gimžauskas, o dabar paruošia inž. K. Mikaila. Šią pietautojus dominančią paslaugą žadama tęsti ir žiemos sezono mėnesiais.

A. a. kun. dr. Paulius Ragažinskas rugpjūčio 11 d. staiga mirė Central miestelyje, New Mexico valstijoje. Velionis, gimęs 1912 m. gruodžio 17 d. Biržų krašte, mokėsi Linkuvos gimnazijoje ir Kauno kunigų seminarijoje. Kunigu įšventintas 1938 m. birželio 11 d. Vikaravo Debeikiuose, buvo Utenos gimnazijos kapelionas, pasitraukęs iš Lietuvos 1944 m. vasarą. Pokaryje studijavo popiežiškajame Gregoriaus universitete ir 1952 m. apgynė teologijos doktoratą. Pastoracinį darbą dirbo Čilėje ir tęsė studijas, jas apvainikuodamas filosofijos doktoratu. 1959-67 m. profesoriavo Kolumbijos Medelino universitete. Atvykęs į JAV, apsigyveno Texas valstijoje, kur, gerai mokėdamas ispanų kalbą, greit gavo klebono pareigas. Pastaruosius kelerius metus darbavosi Central miestelyje, N. Meksikos valstijoje.

Žemaičių kultūros klubas Čikagoje kukliu pobūviu restorane liepos 29 d. paminėjo veiklos penkiasdešimtmetį. Klubas buvo įsteigtas 1938 m. gruodžio 2 d. Jam net dvidešimt šešerius metus vadovavo pirmininku išrenkamas Steponas Narkis, o dabartinis pirm. Juozas Skeivys vadovauja jau 24-rius metus. Jis pasveikino į auksinės sukakties minėjimą susirinkusius narius, primindamas mirusiuosius. Kadaise Žemaičių kultūros klubas turėjo apie 450 aktyvių narių, kurių dėka buvo galima reikštis kultūrinėje ir tautinėje veikloje arba ją remti aukomis. Šiuo metu tėra likę 24 nariai, bet ir jų beveik ketvirtadalis yra ligoniai. Nenuostabu, nes jauniausias narys turi 70 metų amžiaus, o seniausias — 93-jus. Pirm. J. Skeivys įgraviruotas padėkos lenteles už ilgametę veiklą įteikė dviem valdybos nariam — vicepirm. Rožei Didžgalvienei ir ižd. Alfonsui Kizlaičiui.

Australija

Sydnėjaus ukrainiečiai liepos 15 d. šventė organizuotos ukrainiečių veiklos Australijoje ir savo savaitraščio "Vilna dumka" ("Laisvoji mintis") keturiasdešimtmetį. Pokario metais iš pabėgėlių stovyklų V. Vokietijoje Australijon atvyko apie 20.000 ukrainiečių. Didžioji jų dalis įsikūrė Melburne ir Sydnėjuje. Sukaktuvinėje ukrainiečių šventėje lietuviams atstovavo ALB Sydnėjaus apylinkės valdybos pirm. A. Giniūnas, A. Giniūnienė, "Mūsų pastogės" red. V. Augustinavičius ir M. Kavaliauskienė. Programą atliko vietinis ukrainiečių tautinių šokių ansamblis, kuris tuo laiku ruošėsi gastrolėms Kijeve.

Britanija

SKY televizijos žinių programoje rugsėjo 12 d. dalyvavo DBLS centro valdybos pirm. Jaras Alkis, kalbėjęs apie vokiečius, iš R. Vokietijos bėgančius į V. Vokietiją. Pokalbyje jis aptarė trumpalaikes tų pabėgėlių problemas ir galimas ilgalaikes pasekmes Europoje. DBLS pirm. J. Alkis šios organizacijos vardu pasmerkė ilgai trukusią Lietuvos okupaciją.

Baltijos tautų diena — Baltic Focus buvo surengta Porčesterio centre Londone rugsėjo 9. Baltiečių taryba šiuo renginiu norėjo atkreipti londoniečių dėmesį į tris laisvės siekiančias Baltijos šalis. To laisvės siekio Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje per 50 metų neįstengė palaužti Ribbentropo-Molotovo gėdingosios sutarties atnešta vergija. Šiuo renginiu rūpinosi trijų tautybių komitetas, vadovaujamas Algio Kuliuko. Meninius reikalus tvarkė latvis V. Grigulis ir V. Gasperienė. Vaizdajuostę paruošė latvis J. Gravenieks. Meninę programą atliko latvių ir estų tautinių šokių grupės, lietuviams atstovavęs dainos bei liaudies instrumentų muzikos ansamblis "Gimtinė" ir Londono tautinių šokių grupė "Lietuva".

Britanija

A. a. Juozas Kairys, 68 metų amžiaus, liepos 3 d. palaidotas Londone, Šv. Patriko katalikų kapinėse Leytonstone. Į kapines jis buvo palydėtas iš Šv. Kazimiero bažnyčios po klebono kun. dr. J. Sakavičiaus, MIC, atnašautų gedulinių Mišių. Laidotuvėse dalyvavo ne tik lietuviai, bet ir nemažas būrys anglų. Velionis buvo biržietis, II D. karo metais tarnavęs Lietuvos savisaugos daliniuose. Su savo daliniu jis atsidūrė Italijoje ir ten pateko amerikiečių nelaisvėn, iš kurios buvo išleistas į VIII-ją britų armiją. Britanijon atvyko 1947 m. kaip tos armijos karys. Dirbo įvairius darbus, kol išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo tarnybą civilinės valdžios įstaigoje.

DBLS Boltono skyriaus pirm. Henriką Vaineikį aplankė iš Kauno atvykęs jaunesnis brolis Emilijus su žmona Birute. Dviejų brolių susitikimą po 45-rių metų plačiai aprašė "Bolton Chronicle" korespondentė Karen Morley liepos 13 d. laidoje. Broliai išsiskyrė 1944 m. Henrikas, turėjęs vadovaujančias pareigas Britanijos pašte, dabar yra pensininkas, o Emilijus — radiotechnikos inžinierius, 1951 m. baigęs Kauno politechnikos institutą, vadovavęs radiotechnikos katedrai. 1964-85 m. jam teko būti Kauno politechnikos instituto radioelektronikos dekanu. Yra apgynęs fizikos ir matematikos mokslų kandidato disertaciją "Kai kurių plonųjų sidabro sluoksnių elektrinių ir struktūrinių savybių klausimu". Svečiai iš Kauno Britanijoje viešėjo keturias savaites, lankėsi Londone ir "Europos lietuvio" redakcijoje.

Prancūzija

Pasaulio demokratinio jaunimo kongresas rugpjūčio 20-27 d.d. buvo surengtas Paryžiuje. Jame pirmą kartą dalyvavo ir septyniolika narių turėjusi Lietuvos jaunimo delegacija, kurios eilėse buvo ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos narys Vytautas Radžvilas. Lietuviai susilaukė didelio kongreso dalyvių dėmesio. Penkiasdešimtmečio sukakties proga aktualia tema tapo Molotovo-Ribbentropo sandėris, sukėlęs daug ginčų bei diskusijų. Rugpjūčio 23 d. baltiečiai Paryžiaus gatvėse surengė įspūdingas demonstracijas, į kurias įsijungė ir kitos tautybės. Renginiuose dalyvavo ir Paryžiuje tada viešėjusi Nijolė Sadūnaitė. PLB valdybos pirm. Ričardas Bačkis organizavo jos įvairius susitikimus su prancūzais.

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam

110-220 voltų

tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

***Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi** ir t.t.*

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA

FAX: 664-5737

170 Highway 8
Stoney Creek, Ont.
664-5733

891 Upper James, Unit 4
Hamilton, Ont.
574-3310

"Gintaro" ansamblio dainininkės atliko "Nepriklausomos Lietuvos" savaitraščio vakaro programą praeitais metais Toronte. Š. m. spaudos vakaras įvyks spalio 21 d. Lietuvių namuose **Nuotr. St. Varankos**

Neapskrito stalo pokalbiai

Iš Dailiųjų menų klubo sueigos Los Angeles mieste. Šį sykį vyravo politinės temos

Seniai lauktas DMK susirinkimas įvyko 1989 m. rugsėjo 16 d. erdviuose pirmininko skulpt. Prano Gasparonio namuose. Pirmininkas, papasakojęs savo įspūdžius iš okup. Lietuvos, pirmuoju kalbėtoju pakvietė Br. Railą.

Bronys Raila

Kalbant apie paskutiniuosius įvykius okup. Lietuvoje, negalima apsieiti be politinių kryžkelių. Net kultūra kryžiuojasi su politika, o pavergtiesiems, nuvykus į Maskvą, motyvuojama daugiau politinėmis, ekonominėmis mintimis, kartais kultūrinius motyvus praleidžiant. Reikia pasidžiaugti, kad okup. Lietuvos rašytojų sąjungos narių (net komunistų) nutarimai 1989 m. sausio 9 d. buvo beveik ištisai priimtini ir užsienio lietuvių rašytojams. Tie nutarimai išdėstytini dvylikoje skirsnių:

1. Reabilituoti komunizmo aukas. 2. Išleisti **teisingos** Lietuvos istorijos knygas. 3. Apsivalyti nuo išsigalvotų ir pseudomokslinių išvadų. 4. Jokios socialinės revoliucijos nebuvo. 5. 1940 m. Lietuva buvo Sovietų Sąjungos **okupuota.** 6. **Lietuvos ūkis nebuvo atsilikęs. Jį sugriovė nevykusi tarybinė žemės reforma. 7. Liaudies seimo rinkimai buvo surežisuoti. 8. Masiniai trėmimai neteisėti. 9. Laisvės siekimai persekiojami. 10. Lietuvos kompartija buvo menkai lietuviška, negausi, visados** Maskvos įrankis (ne savarankiška). 11. Lietuvos respublikos prezidento A. Smetonos režimo laikymas fašistiniu nepamatuotas. 12. A. Smetonos laikų kalėjimai išsaugojo nuo iššūdymo komunistų vadus (Sniečkų ir kt.). Ir t.t.

B. Raila taria, kad viešai kalbėti apie Lietuvą, tenai nebuvus apie 50 metų, yra sunku. Kartais trūksta įrodymų. Politikai nusistatymus gali greitai pakeisti, kultūrinis gyvenimas pastovesnis. Laisvi žodžiai pakeičia santykius. Melskimės, kad dieviškos ir žemiškos jėgos nesusikirstų. Lietuvių tauta "iš naujo atgimė" ne 1988 m., ji nebuvo užmigusi nuo XIX š. Atgimimas vyko visą laiką, tik ne visada galėjo pasireikšti. Sovietų okupacija nepasibaigė, lietuvių aktyvistų veikla nepasibaigė ir nesustos, kol Lietuva bus išlaisvinta nuo pavergėjų.

Lietuvių tautos likimą sprendžia Lietuvos krašto gyventojai. Pabėgėliai ar kitaip pavadintieji, šiuo laiku gyvenantieji užsieniuose, gali tik padėti kraštui išsilaisvinti. Mes užsienyje pilnai nežinome esamų sąlygų. Atrodo, dabar VLIKas jau yra sutikęs, kad Lietuvos išlaisvinimui vadovautų Lietuvos (nors okupuotos) gyventojai. Tikroji politika prasidėjo tada, kai iš Lietuvos pasisakė, kad svarbu panaudoti Molotovo-Ribbentropo sandėrį. Sovietai sakė, kad tokio sandėrio nebuvę (jau keičia nuomonę), kad lietuviai patys norėję tapti okupuotais. Lietuvių tauta įrodė ir įrodo, kad ji nori gyventi savarankiškai, o ne sovietų okupacijoje.

Sovietai buvo išreikalavę, kad lietuvių laisvės kovotojai, partizanai būtų pravardžiuojami banditais. Dabar padėtis pasikeitė, net aršiausi komunistai pamatė, kad jų įtaigojimai buvo klaidingi. Lietuvių tauta rėmė lietuvius laisvės kovotojus, partizanus lietuvius. Banditais vadintini tie, kurie kovojo prieš tikrus lietuvių partizanus, prieš laisvės kovotojus.

Sovietai norėjo paskleisti mitą, esą nepriklausomą Lietuvą įkūręs Kapsukas, ir ji 1940 m. atstatyta. Toji melaginta išgalvonė sugriauta net pačių sovietų. Lietuvos nepriklausomybė atkurta 1918 m. vasario 16 d. Vilniuje. Vietoje lietuvių rašytojai gali surinkti papildomų duomenų apie komunizmo aukas, išleisti knygomis. Jų ir mūsų pažiūros supanašėjo. Dabar Lietuvoje vyksta ne vien stebuklas, bet tolesnė tautos kova už laisvę, vykusi ir prieš Vasario 16.

Pranas Visvydas

Šachmatuose pradedama dažniausiai nuo pėstininko. Lietuvių tautoje atgimimas vyko senokai, dalyvaujant ir pėstininkams (liaudžiai). Vilniuje susirenka kalbėti, ką reikia pažinti, ką pradėti taisyti. Atsiranda neblogų poetų. Atrodo, dabar su knygų persiuntimu blogiau, kaip buvo prieš metus ar dvejus. Okup. Lietuvoje yra kažin kokios jėgos, kurios stengiasi sutrukdyti ryšius tarp užsienio lietuvių ir lietuvių pavergtame krašte. Pasiunti į Lietuvą knygų, o jie tenai negauna. Arba jie pasiunčia, ir čia negauname.

Cituoja kelių jaunų poetų eilėraščių. Klausant negali užtikti poezijos, nes jos tose eilutėse nėra. Gal laikui bėgant, tie dabar vadinami jaunieji poetai supras, kas yra poezija. Lietuviai visad buvo dvasingi. Jauniems poetams patartina skaityti poezijos menkai mokama kalba, pajusti skambėjimą, ritmą. Daug ko nesupras, bet gėrėsis. Visi poetai Lietuvoje turi daug išradingų minčių, nors trūksta poetų, vadintinų Titanais. Gal **Sigitas Geda** taip manė apie save. Parašė devynis sonetus ir epitafiją, pavadintą "Maironio mirtis". Štai trečiasis sonetas:

Iš draugų jau nedaug kas pasauly
man liko,
Skaisčios moterys mirė, pasmerkę
mane,
Baranauskas – danguj, o šilelis
nupliko . . .
Tai saulėlydis, ašarų mano tvane.

Taip, pasaulis tik toks, ir kitokio
nebūna,
Viskas baisiai trumpam, laikinai,
laikinai.
Daužos rudenio šalto vargonuos
perkūnas,
Mikalandželo ir Rafaelio sapnai.

Sau tėvynę sutvėręs buvau . . .
Nedvejoti,
Jog tikrovė kita . . . Iš šėtono
vaduotis
Ji pati nenorėjo, nemano visai.

Liko siela. Toks mėlynas marių
drugelis,
Paukščių tako vėlė, mostels sykį
sparneliais –
Kas Pavasarių tavo Balsai?

Bernardas Brazdžionis

Vakar jis matė televizijoj poezijos vakarą. Rodė kelis poetus, tarp jų vieną meksikietį Lopez, kuris kalba geru amerikietišku akcentu. Daugiausia gamtos vaizdai, upeliai. Ir amerikiečių poezijos gabalai. Jo poezija visiškai proziška, proziškesnė už prozą. Poezija be poezijos. Jiems geriausias rimas, kuris neturi jokio rimo.

Poetai nieko nenori keisti, mokyti, pasakyti, o tik išreikšti savo gyvenimą. Koks jų gyvenimas? Sprendžiant iš poezijos, nėra net meilės, tiktai seksas. Tai tikra profanų poezija. Gaila, kad kai kurie lietuvių poetai tuo seka, nors galėtų rašyti geriau, žymiai geriau.

Seniau buvo laisvų rimavimų, dabar – tikras chaosas. Tegu. Jei jaunas žmogus, norintis rašyti poeziją ateina, tegul jis eina toliau. Kurie ateina su triukšmu, tie šio to pasiekia. Panašiai dailininkai. Tie, iš kurių tada juoktasi, dabar iškeliami aukštumon. Gal ir Maironis, Putinas (mūsų didžiausieji) jaunystėje keistai išsireikšdavo. Dabar naujai pradedančių nėra daug.

Dr. Domas Krivickas

Jis sveikina Railą, tvirtai nustačiusį kovoti dėl laisvės. Išvados, kurias panaudojo Aukščiausioji taryba dėl Molotovo-Ribbentropo sandėrio yra tokios, kokias jau prieš eilę metų skelbė užsienio lietuviai veikėjai. Gal sovietų neapdairumas padėjo **išgarsinti** tą sandėrį. Mat Sov. Sąjunga buvo jį atmetusi kaip nebuvusį. Juo susidomėjo užsienio valstybės, nuolat paraginamos pavergtų kraštų atstovų. Sovietai karo metu iškėlė reikalą turėti naują frontą. Tai kaip tik patvirtino minėtą susitarimą.

Nemaža duomenų paskelbta Lietuvoje išleistame "Lietuvių archyve" dar prieš sovietinę okupaciją. Turime Kersteno apklausinėjimo duomenis. Seniau sovietų kandidatai buvo vieni sąrašuose. Dabar sovietų kandidatai pralaimi, nes leidžiama pasiūlyti kitokių kandidatų. Dabar pasaulyje nėra žmonių, kurie nematytų, kur yra laisvė, kur okupacija ar vergija.

Viešnios žodis

Dalyvavusi viešnia iš okup. Lietuvos V.T. pareiškė, kad ne viskas lietuvių spaudoje iškeliama. Sovietų paskatinta, Lietuvoje veikia "Jedinstvo". Organizuojama ir pradėjo veikti dar viena panaši organizacija, sudaryta sovietinio saugumo.

Paskelbus, kad grąžinama žemė, iš kurių ji buvo atimta, susidomėjo ypač Marijampolės ir Vilkaviškio apskričių gyventojai. Bet žmonės nori žemę gauti visam laikui, ne nuomoti. Atstačius nepriklausomą Lietuvą, prie žemės ūkio grįžtų nemaža žmonių. Būtų daug sunkumų, nes išnaikinti arkliai, nėra pastatų, žagrių, įrankių mažiems ūkiams. Kolchozų laukais bevažinėdami tankai suplakė žemę, ją reikia gerai iš naujo purenti. Reikės daug įrankių, bet dabar sunku gauti kirvių, kastuvų, vinių. Iš ko statyti namus, kaip juos uždengti, kur pastatyti arklius, karves, avis, kur padėti naminius paukščius? Siunčiami žmonės į Vokietiją, Švediją pasižiūrėti, kaip dabar ūkininkaujama. Reikės pradėti nuo nulio, visiškai nuo plyno lauko. Žmonės jaučiasi nužmoginti, suniekinti. Sovietai labai užteršė gamtą. Tai didelė, baisi blogybė.

Rusai pažada daug ką. Sakysime, pažada atiduoti geležinkelius. Lietuvių atstovai nuvažiuoja į Maskvą gauti pažadėto nutarimo. Ten rusai pasako, kad dar ne šiandien, dar palaukite, dar ne visi popieriai sutvarkyti. Ir taip vilkina, kamuoja.

Baltijos tautų (lietuvių, latvių, estų) Laisvės kelias buvo tikrai nepaprastas, turbūt pirmas toksai Europos istorijoje. Norėta padaryti dar geriau, bet vienur sovietai nedavė lėktuvų filmavimui, kitur saugumas ar "Jedinstvo" užblokavo kelią traukiniais, sunkvežimiais, norėjo perkirsti Laisvės kelią, bet jiems nepavyko. Dalyvavo ne tiktai lietuviai, bet ir armėnų, gruzinų, gudų, kanadiečių, žydų, karaimų, totorių, net lenkų ir rusų. Bet vakare per sovietų kontroliuojamą televiziją buvo pasakyta, kad surengta nacionalistinė isterija.

Rusų žurnalistai norėjo pokalbių su lietuvių veikėjais. Pastarieji stengėsi to išvengti, nes rusai pasikalbėjimus iškraipo, o atitaisymų nespausdina.

Rusai bijosi, kad lietuvių, estų pavyzdžiu nepasektų ukrainiečiai. Stalinas yra pasakęs, kad Sovietų Sąjungai Ukraina yra kaip galva. Dabar jau žinome, kad Ukrainoje taip pat vyksta tautinis sujudimas.

Neseniai Vilniuje pasirodė Lenkijos atstovai, girdi, duokite Lenkijos konsulatui patalpas. Lietuviai apie tai nieko nežinojo. Kalbama, kad Lenkijos gen. Jaruzelskis, būdamas Maskvoje, sutarė, kad Vilniuje leidžiama Lenkijai atidaryti konsulatą. Lietuviai atsakė: Lenkijos konsulatas galės būti atidarytas tik po to, kai Lietuvos konsulatas bus atidarytas Varšuvoje. Buvo gandų, kad Lenkija į savo konsulatą Vilniuje buvo numačiusi atsiųsti 400 tarnautojų.

Lietuvos žydai parašė Maskvai raštą, kad jie pritaria Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Žydai šimtmečiais turėjo laisvą, gerą gyvenimą Lituvoje, jie nori būti nepriklausomos Lietuvos piliečiais.

Ne visi lenkiškai kalbantieji pritaria "Jedinstvo" organizacijai. Kai rusai pastebėjo, kad "Jedinstvo" neturi autoriteto ir pasitikėjimo, tai pradėjo kurti naują organizaciją – tarybinei santvarkai ginti komitetus. Manoma, Maksvai patarus. Lietuvoje lenkiškai kalbantieji yra mažiausiai išsilavinęs elementas. Jie savo vaikus leidžia į rusiškas mokyklas. Yra prie lietuvių kalbos grįžtančių lenkų. Atvirai, drąsiai į okup. Lietuvą rašančiųjų laiškai dingsta. Sovietinė cenzūra veikia, gal net stipriau nei anksčiau.

Metraštininkas pranešė apie DM klubo narių veiklą. Sekančiam laikotarpiui Dailiųjų Menų Klubo pirm. išrinkta Ona Paškevičienė. Baigta DMK Metraščio ketvirtoji knyga. Penktosios Metraščio knygos viršelį, titulinį lapą taip pat sutiko iliustruoti dail. Pranas Gasparonis. **Metraš.**

Atviras laiškas mano kritikams

VYTAUTAS SKUODIS

Juozas Vitėnas, atsiliepdamas į mano straipsnį "Dvi detalės, vertos rimtesnių diskusijų", kurį išspausdino "Tėviškės žiburiai" (1989.IX.5) ir kuriame kritikavau VLIKo vadovybę dėl parodyto nenoro susitikti su į Ameriką atvykusiu Sąjūdžio seimo tarybos pirmininku, rašo jog VLIKo pirm. dr. K. Bobelis Čikagoje darė pranešimą birželio 25 d., o prof. V. Landsbergis lankėsi Čikagoje liepos 8 d., todėl, esą, mano tvirtinimas, kad dr. K. Bobelis buvo Čikagoje prieš pat prof. V. Landsbergio atvykimą yra klaidingas.

Yra žinoma, kad dr. K. Bobelis iš Čikagos išvyko liepos 5 d. Taigi jo susitikimo su prof. V. Landsbergiu galimybė buvo visai reali.

Turint norą su juo susitikti, nebuvo reikalo laukti specialaus pakvietimo ir iš Vašingtono, kur prof. V. Landsbergis taip pat buvojo ne vieną dieną.

Minėtas mano straipsnis buvo parašytas ir išsiųstas "TŽ" redakcijai tada, kai dar nebuvo žinoma, kad dr. K. Bobelis ir prof. V. Landsbergis susitiks Europos lietuvių studijų savaitės renginiuose kaip jų eiliniai dalyviai ir svečiai. Tas įvykęs jų susitikimas buvo daugiau atsitiktinis, nes po prof. V. Landsbergio lankymosi Amerikoje, atsižvelgiant į dabartines Lietuvos sąlygas ir į jo čia turėtus susitikimus bei pasakytas kalbas, naujas jo išvykimas į Švediją buvo problematinis.

Labai gerai, kad tas jų susitikimas Gotlando saloje įvyko, nors tai buvo viena piktos Maskvos reakcijos ir jos provokacijos priežasčių, kuri buvo nukreipta ne prieš VLIKą ir kitus išeivijos veiksnius, o prieš Sąjūdį ir net LKP centro komitetą, ieškant pretekso nepaklusnioje Lietuvoje padaryti "tvarką".

Dr. K. Bobelio dalyvavimą oficialiame dokumente, jo pasirašytame ne tik su Sąjūdžio seimo tarybos pirmininku prof. V. Landsbergiu, bet ir su LKP ck skyriaus vedėju J. Paleckiu, už akių smerkė ir tie, kurie ir dabar yra nusistatę prieš ryšių stiprinimą su "komunistais" ir "Maskvos bei KGB įrankiais". Nuo jų galimų viešų išpuolių buvau pasiruošęs dr. K. Bobelį ginti.

Aš esu įsitikinęs, kad šis pirmas tvirtas VLIKo pirm. dr. K. Bobelio žingsnis į suartėjimą su realiai egzistuojančia Lietuva yra sveikintinas ir nereikalingas diskusijų.

Jeigu minėtos J. Vitėno kritinės pastabos dėl mano straipsnio yra ramios ir korektiškos, to nepasakysi apie Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pareiškimą, kurį pasirašė dr. L. Kriaučeliūnas ("Dirva", 1989.-IX.14). Klydau manydamas, kad tiktai viena TSKP pretenduoja į absoliutų neklaidingumą ir nepriima kritikos. Pasirodo, tokių visuomeninių jungtinių yra ir laisvajame pasaulyje. Dr. L. Kriaučeliūno pareiškimas savo kategoriškumu labai primena analogiją: Sovietų Sąjungoje kompartijos kritikus apšaukia antitarybininkais, o čia VLIKo vadovybės kritikus kai kas ir dabar linkę laikyti okupanto talkininkais.

Dėl mano kritinių pastabų tarė žodį ir A. Svilonis ("Lietuvių balsas", 1989.IX.23). Tame žodyje 22 priekaištai Skuodžiui ir 3 – "Dirvos" redakcijai, perspausdinusiai mano straipsnį. A. Svilonio straipsnis baigiamas visos išeivijos kvietimu į "kryžiaus karą" ne tik prieš Skuodį, bet taip pat ir prieš A. Balašaitienę, ir dr. B. Nemicką, kurie kartais spaudoje taip pat pakritikuoja VLIKo vadovybės klaidas.

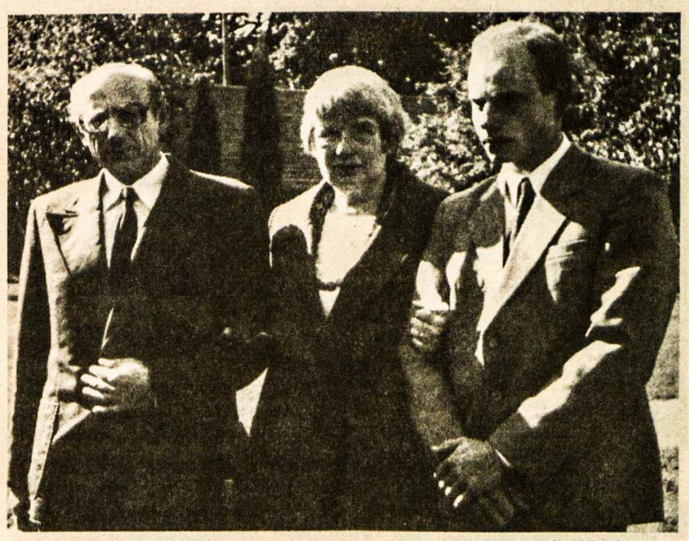

Į dail. Jokūbo Dagio laidotuves Toronte rugsėjo 18 d. atvyko iš Lietuvos sūnus ir vaikaitis. Nuotraukoje iš kairės: velionies sūnus inžinierius LEOPOLDAS DAGYS, velionies žmona LOIS-CAROLIN ir vaikaitis studentas DARIUS **Nuotr. Stp. Varankos**

A. Svilonio priekabės prie atskirų frazių, išimtų iš konteksto ir tendencingas jų komentavimas kompromituoja tiktai patį Svilonį.

Kaip "stiprų" argumentą, nukreiptą prieš prof. V. Landsbergį, jis panaudoja tokią, ne jo paties padarytą charakteristiką: "Jis kalbėjęs ne kaip LP sąjūdžio pirmininkas ir atgimstančios tautos vadovas, bet kaip švelnus svajotojas, menininkas. Jo pareiškimai okupuotos Lietuvos žmonėms buvo daug aiškesni. Čia jis kalbėjęs daugiau bendrybėmis, nieko aiškaus ir konkrečiai nepasakant".

Šia citata A. Svilonis, matyt, norėjo pasakyti, kad toks Sąjūdžio vadas Amerikoje nebuvo vertas VLIKo vadovybės dėmesio.

Maskviškė "Pravda" rugsėjo 13 d. nr. stipriai ir piktai puolė prof. V. Landsbergį, stengdamasi "įrodyti V. Landsbergio veidmainystę, vieną kalbant ir deklaruojant Lietuvoje, kitaip kalbant užsienyje" ("Darbininkas", 1989.IX.22). Kas labiau teisus – A. Svilonis, ar Maskvos "Pravda", lai sprendžia šių pastabų skaitytojai.

Pagal A. Svilonį, aš neturėčiau kritikuoti VLIKo, kuris, jo žodžiais tariant, "tiek daug pagelbėjo išsilaisvinti iš vergijos ir atvykti į šį laisvąjį kraštą". Aš gerai žinau, jog mano likimu rūpinosi visi dori lietuviai, įskaitant ir tuos, kurie dirba VLIKe. Savo padėką už tai ir už suteiktą paramą mūsų įsikūrimui šiame krašte aš daug kartų išreiškiau viešuose pasisakymuose, spaudoje ir privačiuose susitikimuose. Tuo dėkingumo jausmu tebegyvenu ir dabar. Tačiau tai manęs neįpareigoja tylėti, matant kai kurių veiksnių daromas klaidas tuo metu, kai yra sprendžiamas Lietuvos ir visos mūsų tautos likimas. Ir į kalėjimą buvau patekęs už sovietinių "veiksnių" kritiką, kurią dabar patys pripažino buvus teisinga.

Vilius Bražėnas "Tėviškės žiburiuose" (1989.IX.26) iškreiptai interpretuoja kai kurias mano straipsnio mintis. Pvz. jose nėra mano tvirtinimo, jog VLIKas turėtų pasitraukti nuo Lietuvos laisvinimo veiklos vairo. Jame aš tik pabrėžiau mintį, kad VLIKui būtina objektyviai ir kritiškai įvertinti savo *dabartinį* veikimą, iš to padarant sau ir Lietuvai naudingas išvadas.

Neteisingas ir V. Bražėno įsitikinimas, kad Sąjūdis buvo įsteigtas kompartijos iniciatyva.

Realiai žvelgdamas į galimybes Lietuvai atgauti tikrąją laisvę ir nepriklausomybę dabartinėje visos Europos realioje politinėje situacijoje, aš matau, jog tai yra įmanoma pasiekti tiktai nuoseklios, nuolatinės ir atkaklios evoliucijos būdu. Dr. K. Šidlausko ("TŽ", 1989.IX.19) minimas mano ankstyvesnis pasisakymas apie Lietuvos nepriklausomybę sovietų satelitų lygyje turėjo būti suprastas tik kaip pirmoji pakopa kelyje į tikrąją politinę Lietuvos nepriklausomybę.

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, *kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.*

Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina pristatymas iki Montrealio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

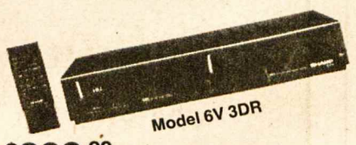

$399.99

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrių Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

Model #WQ-T351

EUROPA

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

$1,599.99

HITACHI
VM-600 E

$1,599.99

ENCHANTE INC
IMPORTERS EXPORTERS

110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St. W.
(į vakarus nuo Keele g-t.) **Tel. 769-0631**

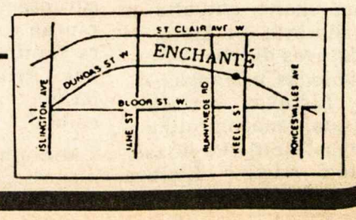

Tautos šventės minėjime 1989.IX.17 d. Jaunimo centro sodelyje prie Laisvės kovų paminklo, pagerbiant žuvusius kovotojus, vainiką padėjo iš kairės: Linutė Lendraitytė, Dianutė Gulbinaitė ir Kristutė Jonušaitė
Nuotr. J. Tamulaičio

Įspūdingas Tautos šventės minėjimas

ANTANAS JUODVALKIS

Lietuvių tautos laisvės troškimas pasireiškė šimtatūkstantinėmis demonstracijomis, reikalaujant Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės. Dešimtmečius okupantų kankinta ir rusinta tauta parodė tvirtą ryžtą nusikratyti okupantais ir pradėti savarankišką gyvenimą. Draustos minėti svarbios tautinės ir valstybinės šventės šiandien plačiai minimos visoje, dar okupacinį jungą nešančioje Lietuvoje. Išeivija visą laiką plačiai minėjo tautines ir valstybines šventes bei reikšmingas sukaktis, nors pastaruoju metu rodomas nuovargis, ir salės tuštėja.

Šiais metais Čikagos lietuviams Tautos šventės minėjimą organizavo Amerikos lietuvių tautinės sąjungos valdyba, pirmininkaujama energingo visuomenininko dr. Leono Kriaučeliūno. Minėjimas įvyko rugsėjo 17 d. Jaunimo centre. Prie Laisvės kovų paminklo, dalyvaujant vėliavoms, pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę. Įvadinį žodį tarė Andrius Juškevičius, karių veteranų Ramovės pirmininkas. Aukurą uždegė mokytojas savanoris-kūrėjas Juozas Tamulis, padedamas Korp! Neo-Lituania vyr. valdybos pirm. Jurgio Lendraičio ir ALTSąjungos valdybos vicepirm. Vidos Jonušienės. Vainiką padėjo jaunasis atžalynas – Linutė Lendraitytė, Dianutė Gulbinaitė ir Kristina Jonušaitė. Kalbą pasakė Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza.

Pamaldos vyko Jaunimo centro didžiojoje salėje. Vėliavų įnešimui vadovavo šauliai, kurių uniformuotų buvo arti šimtinės. Mišias atnašavo lietuvių jėzuitų provinciolas kun. Antanas Saulaitis, SJ, apsuptas keturių kunigų – T. Žiūraičio, prel. J. Prunskio, R. Repšio ir G. Dundos (pastarieji du svečiai iš Lietuvos). Pamokslą pasakė kun. T. Žiūraitis, Pentagono kapelionas. Aukas nešė Lietuvos gen. konsulas V. Kleiza ir V. Jonušienė. Mišių metu giedojo "Dainavos" choras, diriguojamas Dariaus Polikaičio, akompanuojant Andriui Polikaičiui. Pasibaigus pamaldoms ir išnešus vėliavas, prasidėjo akademinė ir meninė programa, kuriai vadovavo dr. Vilija Kerelytė.

Susirinkimo dalyvius rimčiai nuteikė muzikas Alvydas Vasaitis, paskambinęs iš Verdi operos "Nabucco" vergų choro giesmę. Viduriniosios kartos visuomenininkė Vida Jonušienė skaitė aktualią ir laikui pritaikytą paskaitą. Ji iškėlė Lietuvos didybę, Vytauto nesėkmingas pastangas karūnuotis Lietuvos karalium, lenkų klastą, lėmusią tolimesnę Lietuvos ateitį. Po Vytauto Didžiojo mirties Lietuva pateko lenkų įtakon ir pradėjo silpnėti iki visiško valstybės sunykimo. "Aušra" ir "Varpas" pažadino iš tautinio apsnūdimo, privedė Lietuvą prie nepriklausomybės atstatymo ir trumpo savarankiško gyvenimo, kurio metu suklestėjo švietimas, kultūra ir ekonomija. Šį gražų, lyg miražas, lietuvių tautos klestėjimą nutraukė raudonųjų rusų ordos, okupavusios visą kraštą ir sutrypusios Lietuvos valstybinę nepriklausomybę. Užėjo lietuvių tautai siaubo metai, netekus beveik viso trečdalio Lietuvos gyventojų. Atrodė, kad raudonieji rusų čekistai išnaikins visus lietuvius, ir liks tik Lietuvos vardas be lietuvių. Bet istorijos ratas pasisuko, ir pradėjo lietuviai reikalauti savo teisių, garantuotų sovietine konstitucija. Laisvėjimas vyksta greitu tempu, nes lietuviai niekad nebuvo atsižadėję savarankiškumo ir masinėmis demonstracijoms reikalauja Lietuvai nepriklausomybės. Steigiasi sąjūdžiai ir organizacijos, norėdamos dirbti savo tautai. Daug pasiekta, o dar daugiau ir pačių svarbiausių tikslų reiks siekti, atkakliai kovojant su Kremliaus mafija. Lietuvių tautos ryžtas ir drąsa teikia vilčių atkovoti prarastą nepriklausomybę.

Susirinkusieji gausiais plojimais išreiškė padėką jaunajai paskaitininkei už istorijos vingių atskleidimą ir mestą viltingą žvilgsnį į ateitį.

Meninėje programos dalyje solistė Audronė Gaižiūnienė, akompanuojant muzikui Alvydui Vasaičiui, per du išėjimus padainavo kelias lietuviškas dainas ir operų arijų ištraukas, sulaukusi publikos nuoširdžios padėkos, išreikštos karštais plojimais. Gal didžiausio dėmesio sulaukė jaunutis smuikininkas Valdukas Vasaitis. Tėvui Alvydui pianinu pritariant, pasmuikavo porą sudėtingų muzikos gabalų. Valdukas teturi tik 9 metukus ir scenoje jautėsi pakankamai laisvai. Publikai nepaliaujamai plojant, turėjo pakartotinai pasirodyti. Visi programos atlikėjai rengėjų buvo apdovanoti gėlėmis.

Tautos šventės minėjimą užsklendė Tautinės sąjungos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas, padėkojęs kunigams, programos atlikėjams ir visiems dalyviams už tokį gausų atsilankymą ir, gavęs susirinkusiųjų pritarimą, pasižadėjo ir ateinančiais metais panašų Tautos šventės minėjimą suruošti.

Programos dalyviams ir talkininkams Kriaučeliūnų šeima suruošė vaišes Lietuvių tautiniuose namuose. Dalyvavo gera šimtinė svečių, kurie padėkojo Kriaučeliūnams už nuolatinę paramą lietuviškai veiklai.

Minėjimas buvo gerai organizuotas, gera ir įvairi programa. Padėka rengėjams.

Šalčininkai, Šalčininkai...

Turbūt Šalčininkų gyventojai niekad negalvojo, kad jų rajonas taip bus išgarsintas Lietuvos, Lenkijos ir netgi didžiojoje Sovietų Sąjungos spaudoje. Staigaus išgarsėjimo priežastis — š. m. rugsėjo pradžioje 43 iš 75 rajono liaudies deputatų nubalsavo Šalčininkų rajoną paskelbti "lenkų tautine autonomine teritorija". To Sovietų Sąjungoje dar nebuvo, nors lenkų kitose to krašto respublikose yra daugiau negu Lietuvoje. Dabar šis rajonas turi apie 41.500 gyventojų, kurių 81% laiko save lenkais.

Anksčiau taip nebuvo. Šalčininkų ir jo apylinkių gyventojai nutautėjo devynioliktame amžiuje. Dar 1941 m. prof. Pr. Skardžiaus vadovaujama studentų tautosakos rinkėjų grupė surado lietuviškai kalbančius senyvo amžiaus žmones. Tarpkario metais, kai šį kraštą valdė Lenkija, spaudimas nutautėti dar sustiprėjo. Atsilaikė tik Dieveniškių apylinkės (valsčiaus) lietuviai, kurie ligi šiol tvirtai savo tautybės laikosi.

Šiek tiek istorijos

1939 m. žlugus Lenkijai, Šalčininkai buvo prijungti prie sovietiškos Gudijos respublikos. 1940 m. čia vyko trys dideli trėmimai į Sov. Sąjungos gilumą. 1941 m. per birželio baisiuosius išvežimus į Šalčininkus neužsuko nė vienas NKVD sunkvežimis; mokytojai, policininkai, tarnautojai ir net mažiausią krautuvėlę turėję žydai jau buvo išvežti. Išvežimai mažiau palietė ūkininkus, greičiausiai dėl jų neturtingumo. Liko keli lenkai inteligentai.

Prasidėjo Šalčininkų sovietinimas. Klebonijoje įsikūrė "selsovietas" (apylinkės taryba), kuris priklausė Varanavo rajonui. Šios įstaigos "predsedatelius" (pirmininkas) ir tarnautojai buvo gudai, bet raštinės kalba buvo rusų. Įsikūrė komsomolas, žydai siuvėjai sunešė į uždarytos sinagogos patalpas siuvimo mašinas, ir taip atsirado siuvėjų artelė, didelis Vagnerio dvaras tapo sovchozu. Rusų kalba buvo įvesta keturių klasių gimnazijoje. Lenkų kalbos Šalčininkuose nebesigirdėjo. Tiesa, liko neišvežtas klebonas, ir pamaldos šventovėje, kaip ir anksčiau, vyko lenkų kalba.

1940 m. birželio mėn. Lietuva buvo sovietų okupuota. Rugpjūčio mėn. nuvykę į Maskvą Justo Paleckio vadovaujami delegatai parsivežė ne tik "Stalino saulę", bet ir, Gudijos kompartijos CK sekretoriui Pantelonui Ponomarenko pasiūlius, "Švenčionių rajoną ir tas (Gudijos) teritorijos dalis, kuriose būtų lietuvių tautos dauguma". Ir taip Šalčininkai atiteko Lietuvai.

Prijungus Šalčininkus prie sovietų valdomos Lietuvos, ten mažai kas pasikeitė. Liko tas pats "selsovietas", ruso vadovaujamas komsomolas, tas pats sovchozo rusas direktorius ir rusų kalba mokyklose. 1941 m. pradžioje į Šalčininkus atvyko du lietuviški liaudies milicininkai, mažaraštis sekretorius "selsovietui" ir apie 10 lenkų, kurie "Gosstrachui" (valstybiniam draudimui) darė kaimo pastatų įvertinimus. Tai ir viskas. Nei lenkų kalbos, nei veiklos Šalčininkuose nebuvo. Galėjo būti, kad vienas kitas iš "Gosstracho" lenkų buvo jau Vilniuje atsiradusio pogrindžio nariais.

Karo metai

1941 m. birželio 22 d., 3 val. 15 min. ryto, prasidėjo sovietų-vokiečių karas. Birželio 24 d. ties Šalčininkais Vilnius-Lyda plente pasirodė vokiečių lengvi žvalgybiniai tankai ir netrukus kiti kariuomenės daliniai. "Raudonoji-nenugalimoji" pasipriešinimo neparodė. Iš Šalčininkų dingo visi sovietiški pareigūnai, lietuviai milicininkai ir komsomolas. Į miestelį atvyko vokiečių Ortskomendantas, ir buvo sudaryta administracija. Likę keli lenkai inteligentai tuoj įsitaisė vokiškose įstaigose vertėjais. Visi miestelio žydai buvo išvežti iššudymui.

Kai karas vokiečiams ėmė nesisekti, Šalčininkų rajone pradėjo veikti sovietų ir lenkų partizanai. Vietiniai žmonės vienodai kentėjo nuo vokiečių, sovietų ir lenkų. Ypač nukentėjo Dieveniškių apylinkės lietuviai, kur buvo kurį laiką įsitaisęs lenkų "Armia krajowa" štabas.

Kelias į autonomiją

1944 m. vasarą Šalčininkus užėmė sovietų kariuomenė, kuri visų pirma išgaudė išblaškytus lenkų partizanus. 1944-8 metais, kada Lietuvos švietimo ministeriu buvo Žiugžda, šiame rajone buvo įsteigta daugiau negu reikia lenkiškų mokyklų. Vaikams buvo kalama į galvą, kad jie yra lenkai ir tokiais turi likti. Apie tai rašė V. Martinkėnas "Tarybiniame mokytojuje" (dabar "Tėvynės šviesa"). Nuo 1963 m. imta leisti trimis kalbomis rajoninis laikraštėlis "Lenino priesakai".

Lenkiškas organizacinis gyvenimas Šalčininkų rajone prasidėjo prieš kelerius metus. Prie lenkiškų mokyklų buvo įsteigti folkloriniai ansambliai, kurie propagavo ne vietinius, bet daugiausia pietinės Lenkijos tautinius šokius ir dainas. Buvo labai peršamas nuostolį nešantis ir valstybės lėšomis remiamas lenkų kalba dienraštis "Czerwony sztandar". 1988 m. Šalčininkų rajone buvo įsteigti Lietuvos lenkų sąjungos skyriai.

Ne vien lenkų veikla ėmė skirti Šalčininkų rajoną nuo Lietuvos. Šį pamirštą kraštą aplenkdavo lietuviai menininkai su savo koncertais, poetai, paskaitininkai. Lietuviai atvykdavo į šį rajoną tik aukštesnėms pareigoms užimti ir kuo greičiausiai norėdavo būti perkelti kitur. Atsirado valdantieji ir valdomieji, ir tai kėlė vietinių gyventojų nepasitenkinimą. Šalčininkų rajono kompartijos pirmasis sekretorius Edward Taszlinski skundžiasi, kad šiais mokslo metais trūko 14 lietuvių kalbos mokytojų, o kitais trūks 20-ties. Lietuvių kalbą dėsto lenkai, kurie patys menkai tą kalbą moka. Laimei privalomų egzaminų iš lietuvių kalbos nėra.

Dabartinė padėtis

Apie lenkų autonomiją Rytų Lietuvoje jau visi metai yra kalbama ir rašoma. Nors lenkų yra Vilniaus mieste ir rajone, Trakų, Švenčionių ir Širvintų rajonuose, tačiau ten jie tik apylinkėse gali sudaryti daugumą, o ne rajonuose. Netgi ir Šalčininkų rajone ne visi, kaip balsavimo daviniai rodo, nori autonomijos. Neatrodo, kad to norėtų Dieveniškių apylinkės (rajone yra 14 apylinkių) pirmininkas Jurgis Žižys. Jo apylinkėje yra tik viena lenkų mokykla.

Ar Šalčininkų rajono liaudies deputatų numatyta autonomija bus pripažinta, sunku pasakyti. Susirinkime dalyvavę Aukščiausiosios tarybos pirm. V. Astrauskas ir CK sekretorius S. Giedraitis siūlė neskelbti autonomijos ir įrodinėjo, kad tai būtų konstitucijos laužymas. Per lenkų partizanų "Armia krajowa" paminklo atidengimą Kriaučiūnų kaime š. m. rugsėjo 1 d. Aukščiausiojo sovieto deputatas Jan Ciechanowicz (Ivan Tichanovič) pasakė: "Jeigu lenkų keliamos sąlygos bus patenkintos, jie bus lojalūs, o jeigu ne, bus imamasi griežtesnių priemonių".

Š. m. rugsėjo 14 d. Maskvos dienraštis "Izvestia" išspausdino pasikalbėjimą su Lietuvos kompartijos CK pirmuoju sekretoriumi A. Brazausku. Paklaustas apie padėtį Šalčininkuose jis nieko neatsakė. Jis ir negalėjo nieko atsakyti, nes galutinį sprendimą šiuo klausimu gali padaryti tik Maskva. **J.B.**

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

PADĖKA

KLB Toronto apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja ir reiškia pagarbą visoms organizacijoms bei asmenims, prisidėjusiems prie Karavano pasisekimo. Be jūsų bendradarbiavimo mes kiekvienais metais nesuruoštume "Vilniaus" paviljono, nebūtų patrauklių parodų, įdomių programų ir gardžių valgių. Visa tai patraukia lankytojus. Sekantys vienetai prisidėjo prie pasisekimo:

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius, parapijos tarybos administracinė bei renginių sekcija; ateitininkai; "Atžalyno" tautinių šokių ansamblis ir tėvų komitetas; Andrius Paškus – burmistras; Daina Gurklytė – karalaitė; Tautodailės instituto Toronto skyrius; "Gintaro" tėvų komitetas; Išganytojo parapija – vyrai ir moterys; Sporto klubas "Jungtis"; Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama"; Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas, choras, KLK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius, Jaunų šeimų sekcija; "Šatrijos" ir "Rambyno" skaučių-tų tuntai; Toronto šaulių kuopa; Toronto lietuvių golfo klubas; klubas "Tauras"; Lietuvių namų vyrų ir moterų būreliai; bilietų platintojai; muzikantas Leonas Stasiūnas, V. Povilonis, Virginija ir Arūnas Bruožiai; virtuvės darbininkės, Antanas Gataveckas.

Jei kokį nors asmenį ar organizaciją praleidome labai atsiprašome. Dar kartą ačiū už jūsų savanorišką darbą, kuris yra labai vertinamas.

KLB Toronto apylinkės valdyba

VIKTĖ JANKUTĖ-MOSS iš Detroito su savo aktorėm–lėlėm

Penkių pasakų vaizdajuostė vaikams

Šis projektas pradėtas planuoti prieš metus. Vaizdajuostėje bus penkios pasakos: "Raudonkepurė", "Pagyrūnas baravykas", "Trys paršiukai", "Katinėlis ir gaidelis", – "Katė, vetyklė" ir "Karnų pundelis".

Pasakos atliekamos rankinių lėlių pagalba. Šį projektą paruošė, režisuoja ir vykdo Viktė Jankutė-Moss iš Detroito su gausiu būriu pagalbininkų iš įvairių kartų. Tai įdomi vaizdinė medžiaga lietuvių kalba jaunų vaikų laisvalaikio praturtinimui.

Smagu, kad tuo pačiu bus pozityviai panaudotas mūsų jaunų žmonių profesinis pasiruošimas, gabumai ir talentai lietuvių kultūrinių lobių praplėtimui.

Vaizdajuostės leidėjai – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Buvo gauta Amerikos lietuvių fondo $2000 parama. Vaizdajuostės realizavimu ir platinimu rūpinasi PLB valdybos kultūros komisija.

Tai džiugi ir laukta naujiena jaunus vaikus turinčiom šeimom. Tikėkim, kad tai bus neeilinė dovana Kalėdoms. Smulkesnę informaciją prašoma žiūrėti skelbime.

Irena Lukoševičienė,
PLB vicepirmininkė kultūros reikalams

● **Vaikams reikia mažiau kritikos, daugiau pavyzdžių (Joubert).**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Penkių pasakų VAIZDAJUOSTĖ VAIKAMS

"Raudonkepurė", "Pagyrūnas baravykas", "Trys paršiukai", "Katinėlis ir gaidelis", "Katė, vetyklė ir karnų pundelis".

Pasakos atliekamos rankinių lėlių pagalba. Režisierė ir pagrindinė šios vaizdajuostės paruošėja – *Viktė Jankutė-Moss* iš Detroito. Vaizdajuostės ilgis – 1 valanda; kaina – $25 (JAV) arba $30 (kan.). Leidėjai – Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Užsakymus siųsti: Kanadoje – *Irena Lukoševičienė,*
11 Wincott Dr., Suite 910, Etobicoke, Ont. M9R 2R9, Canada
JAV – *Gražina Kamantienė,*
1851 Skyview Dr., Sparta, MI 49345 USA

Vaizdajuostė bus paruošta platinimui š.m. lapkričio mėnesį.

SONA HI FI
VISOS PASAULIO SISTEMOS • PAL • SECAM• NTSC

SONA HI FI TURI VISKĄ

SHARP WQ-T221Z

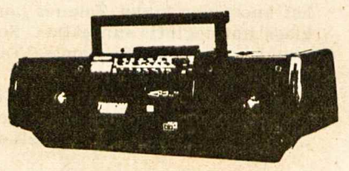

110-220 VOLTS
50-60 Hz

Užsukite pas mus įsigyti dovaną savo mylimiesiems arba savo asmeniškai pramogai Kanadoje.

SONY CFS-W350S

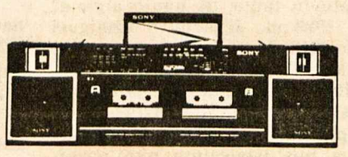

TOSHIBA V-83CZ

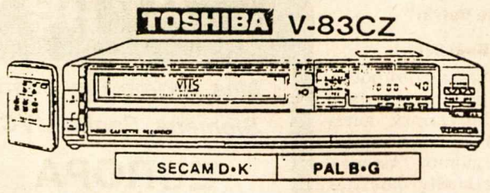

YAMAHA DX100

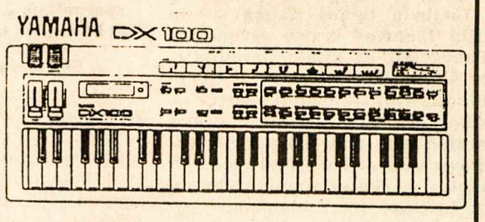

HITACHI VT-517E VCR

HITACHI
VM-600E

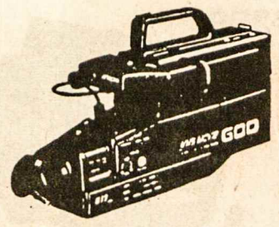

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

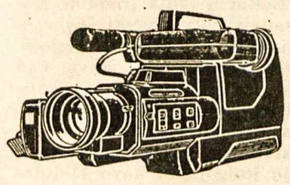

Mes turime didžiausią pasirinkimą foto aparatų, video aparatų, televizorių, nešiojamų radijų trumpomis bangomis, dvikasetinių magnetofonų ir kitokių aparatų iš tokių žymiųjų firmų:

SONY, JVC, AKAI, AIWA, NATIONAL, PANASONIC, SHARP, HITACHI, TOSHIBA, SANYO, SANSUI ir PHILIPS , YAMAHA & CASIO

MES TAIPGI SKAITLINIU BŪDU PERFILMUOJAM VIETINĖN SISTEMON UŽSIENIETIŠKAS VAIZDAJUOSTES IR IŠNUOMOJAM DAUGIASISTEMIUS TELEVIZORIUS BEI VCR

SONA HI FI
332 YONGE ST..EET
(North of Eaton Centre)
TORONTO, ONT.
(416) 591-6616
232 RIDEAU STREET,
OTTAWA, ONT.
(631) 238-7090
VISA
MasterCard

"Mes per dideli, kad tilptumėm už grotų"

Laisvų rašytojų žodis literatūros vakare

ANGELIKA SUNGAILIENĖ

Rugsėjo 25 d. Prisikėlimo parapijos salėje Toronto lietuviai turėjo progą išgirsti Lietuvos rašytojus, atvykusius į šiame mieste vykstantį pasaulinės rašytojų organizacijos PEN kongresą. Pirmą kartą per visą nepriklausomybės netekimo laikotarpį Lietuvos rašytojai išvažiavo į užsienį kalbėti savo — laisvo žmogaus vardu, nepakišti po sovietine kepure ir be sovietinio politruko priežiūros. Todėl dar gerokai prieš vakaro pradžią salė buvo pilna klausytojų.

Po trumpo įžanginio Geniaus Procutos žodžio, pirmasis kalbėjo lituanistas, literatūros kritikas ir "Vagos" leidyklos vyriausias redaktorius Aleksandras Krasnovas. Suminėjo nelengvą leidyklos uždavinį atskirti kai kurių rašytojų (S. Neries, J. Baltušio) asmeninio gyvenimo painiavas nuo jų išliekančios vertės literatūrinių darbų; kaip leidėjams reikės susidoroti su tremtinių atsiminimų rankraščių antplūdžiu. O jie turi būti visi išleisti, nes tai mūsų tautos istorija. Klausytojai šiltai sutiko "Vagos" leidyklos pažadą išleisti Juozo Kralikausko trilogiją ("Titnago ugnis", "Mindaugo nužudymas" ir "Vaišvilkas"). Baigdamas pristatė rašytoją Lietuvos PEN klubo pirmininką Romualdą Lankauską.

R. Lankauskas plačios apimties rašytojas, eilės romanų, dramų ir apysakų autorius, skaitė novelę "Prižiūrėtojas". Jau pats pavadinimas taikliai charakterizuoja sovietinę sistemą, kuri remiasi prievarta ir prižiūrėtojais. Geliančiu humoru ir ironija perpintame kūrinėlyje vaizduojamas brutalus, prasigėręs ir korupcijos sugraužtas charakteris, kuris uoliai tarnauja viršininkams, nes "valdžia turi rūpesčių". Plaktuką, kuriuo šmogdavo į galvą išnešamiems iš stovyklos kalinių lavonams, kad patikrintų, ar šie tikrai negyvi, net ir pensijon šėjęs laiko pagarbiai patogioje vietoje, nes nežinia, kam ateityje jo dar gali prireikti.

Ričardas Gavelis, jaunosios kartos rašytojas, (išleidęs knygą "Atsiminimai"), skaitė filosofinio pobūdžio miniatiūrą apie biurokratus, užsikrėtusius Senekos sindromu. Romėnų rašytojas, politikas ir stoiškosios filosofijos propaguotojas, Seneka negyveno tuo, ką skelbė. Pats mėgo turtą, prabangą, o jo raštai, neturį jokios literatūrinės vertės, pasižymėjo retorika. Ši įdomi satyra, taikoma valdžios pareigūnams, prisitaikėliams ir klusniems rašytojams yra ištrauka iš naujos jau spausdinamos R. Gavelio knygos.

Raimundas Kašauskas, vienas geriausių romanistų ("Mažos mūsų nuodėmės", "Saulelė raudona"), savo kūrybos neskaitė, o pasidalijo keliom rašytojiškom mintim, giliai pasiekusiom klausytojus. Rašytojas Lietuvoje nenori būti kieno nors pastumdėliu, bet nepriklausomu, teisingu ir doru žmogumi. "Mes darėm, ką galėjom: kovojom, bijojom, kentėjom. Išlaikėm dvasią, kalbą. Gal be mūsų ir nebūtų likę ko bevaduoti". Iškėlė tremtinių rankraščių svarbą, nes jie patys geriausiai perduoda savo išgyvenimus. "Jų kančia yra pats skaudžiausias mastelis mūsų gyvenimui. Mes per dideli, kad tilptumėm už grotų ir mūsų tenai jau nebeįgrūs. O dabar mums reikia vieno: nesipeškim, būkime vieningi. Ne tas tvirtas, kuris muša, bet tas, kuris atlaiko".

Paskutinis rašytojų, Kornelijus Platelis — poetas, eseistas skaitė tris poemas. Pradėdamas pasijuokė pats iš savęs, kad, nenorėdamas užkliūti cenzūrai, rašė taip, kad niekas nesuprastų. Tačiau šį kartą klausytojai jį puikiai suprato. K. Platelis yra vienas iš rašytojų, kurio poezijos negalima atskirti nuo jos perdavimo būdo. Jo balsas gūdus, dramatinis, žodžiai ištariami aiškiai iki paskutinio skiemens su tokia emocine energija, kad įsminga į sąmonę be jokių klausytojo pastangų.

"Jotvingio maldoje" jaunas karys kreipiasi į Viešpatį: "Tavo valion dabar atiduodu savo alsavimą / Ir meldžiu išlaikyti jį kuo ilgiau krūtinėj, / Idant lig soties kūną suspėtų perverti ietis / Ir kalavijo plienas neliktų alkanas". Paskutinė poema "Kristus kaip šventas Jurgis" skirta birželio 14-ąją išvežtiesiems pagerbti pastatytai koplytėlei. Čia poeto Kristus yra kovotojas — išėjęs į kovą su tamsybių pasauliu, kaip šventas Jurgis smeigia ietį į angies nasrus. Autorius kalba jauno kovotojo lūpom, kuris nepasiruošęs taip greit atsukti antrąjį skruostą. K. Platelis turėtų kaip galima daugiau užrekorduoti savo poezijos, nes yra vienas iš nedaugelio, kurio kūrinius niekas geriau neperduos už jį patį.

Gaila, kad programoje nedalyvavo šios PEN delegacijos sąstate esančios moterys — docentė Galina Baužytė-Čapinskienė ir filologė Regina Rudaitytė-Lankauskienė. Nėra abejonės, kad jos būtų galėjusios pasidalinti su klausytojais keliom įdomiom mintim, liečiančiom jų darbą. Tiek literatūros dėstymas ar kūrinių analizė, tiek veikalų vertimai iš svetimųjų kalbų į lietuvių turi didelės reikšmės visai literatūrai.

Vakarą užbaigė Vytautas Kulnys KLB Toronto apylinkės visuomeninės komisijos vardu, šiltai padėkodamas rašytojams, kuriuos vėliau kavinėje apsupo entuziastingi klausytojai.

Dail. Jokūbo Dagio medžio skulptūra 23 menininkų parodoje rugsėjo 24 d. Anapilyje
Nuotr. St. Dabkaus

Dalyvavo 23 menininkai

Kanados lietuvių kultūros muziejaus atidarymo proga rugsėjo 24 d. Anapilio parodų salėje ir muziejaus patalpose dail. J. Bakis suruošė lietuvių dailininkų darbų parodą. Joje buvo išstatyta ir jau mirusių menininkų darbai. Lietuviai dailininkai parodė didelį nuoširdumą, norėdami prisidėti prie muziejaus – archyvo atidarymo bei šventinimo iškilmių. Šias iškilmes paroda labai praturtino. Organizatorius dail. J. Bakis ir visi parodoje dalyvavę dailininkai užsitarnavo gilios ir nuoširdžios padėkos.

Parodoje dalyvavo: J. Bakis, V. Balsienė, P. Bigauskas, V. Bričkus (miręs), J. Dagys (miręs), G. Krašauskienė, B. Marijošius, A. Petrikonis, (miręs), S. Pacevičienė, J. Račkus, V. Remeika (miręs), R. Rickevičius, V. Šaltmiras, S. Šileikienė, R. Stepulaitis, Stripinis, A. Tamošaitienė, A. Tamošaitis, A. Totoraitienė, A. Vaitonienė, G. Valiūnienė, T. Valius (miręs), R. Žiūraitienė.

● **Senas medis geriausias (kūrenti), senas vynas skaniausias, seni draugai patikimiausi, seni autoriai įdomiausia (Baconas).**

Juostų bei audinių seminaras

1989 m. rugpjūčio 28 d. įvyko lietuviškų tautinių juostų ir audinių seminaras A. ir A. Tamošaičių sodyboje. Audėjos mažiau ar daugiau buvo prityrusios audime. Jos suvažiavo iš Kanados, JAV ir Anglijos. Didelė dalis iš mūsų radom labai malonią globą pas Aldoną Veselkienę.

Antanas Tamošaitis apibūdino audinių bei juostų rinkimą ir nagrinėjimą. Rugpjūčio 26 d. buvo juostų parodos atidarymas. Anastazija Tamošaitienė aiškino apie juostos kilmę ir audimo būdą. Prasidėjo praktiškas darbas. A. Tamošaitienė ir jos sesuo A. Veselkienė mums rodė, kaip austi ir pinti įvairias juostas. Mus mokė, kaip austi viena, dviem ar trim spalvom; rinktines, dvinytes ir keturnytes. Išmokom – pintinę, tinklinę, apipintinę ir kt.

A. Tamošaitis aiškino juostų ir drabužių paruošimą parodoms ir jų dokumentavimą.

Buvo gera proga pasidaryti sau darbų pavyzdžius, kad parvažiavusios neužmirštume. A. Tamošaitienė parodė didelį rinkinį palaidinukių, prijuosčių, sijonų, liemenių ir karūnėlių. Kai kurie drabužiai buvo net apie 200 metų senumo. Ji mums taip pat rodė, kaip padaryti lėles ir jas aprengti. A. Veselkienė savo namuose pamokė, kaip rinkti audinį su balanom ir austi. Baigiant seminarą, susirinkom iškilmėm A. Veselkienės namuose. Ten buvo įteiktos gėlės ir dovanėlės – A. A. Tamošaičiams ir A. Veselkienei. Vakaras baigtas dainomis.

Visos išsiskirstėm daug turtingesnės, prisisėmusios žinių ir suradusios draugių. Esam dėkingos A. A. Tamošaičiams ir A. Veselkienei, su kuriais prižadėjom palaikyti ryšius.

Rūta Popikienė

Dail. VYTO ŠERELIO paveikslas "Benzino uostytojai" dailės parodoje Australijoje

Režisierė ir aktorė ELENA DAUGUVIETYTĖ-KUDABIENĖ, "Aukuro" teatro vadovė, režisuoja K. Inčiūros veikalą "Dr. Vincas Kudirka", kuris sutrumpinta forma bus vaidinamas Toronto Lietuvių namuose 1989 m. spalio 15 d. "Varpo" sukakties minėjime. Vaidins "Aukuro" ir "Aitvaro" aktoriai
Nuotr. K. G. Talent

Vyto Šerelio dailės paroda

Jauno dailininko kūryba, atkreipusi plačios visuomenės dėmesį Australijoje

ISOLDA I. POŽĖLAITĖ-DAVIS

1989. IX. 12 Adelaidės universiteto "Union Gallery" įvyko Vyto Šerelio dailės parodos atidarymas. Paroda labai įspūdinga, stebinanti rodinių gausa. Kas pažįsta Šerelį tik kaip menininką, tikrai nustebs pamatęs jo šakoto talento apimtį. Be tapytų paveikslų, atspaudų, grafikos darbų, plakatų, piešinių ir visų paveikslų nuotraukų, buvo rodomi ir jo muzikos instrumentai, gamtos ir interjerų nuotraukos bei jo kūrybinės vaizduotės mokslinia-techniniai išradimai. Iš jų paminėtini: sunertinis sparnas, skrendantis motociklas, elektrinis malūnsparnis ir kiti. Neapsiriksime teigdami, kad Vytas Šerelis atskleidė publikai savo turtingos ir originalios vaizduotės, mąstysenos ir meniškos sielos duris.

Į parodos atidarymą susirinko labai daug publikos. Girdėjosi daug palankių komentarų. Reikėtų dar paminėti, kad Vytas Šerelis buvo universiteto pakviestas būti "artist in residence" (menininku-dėstytoju) aštuonias savaites trukusiems seminarams. Čia, svečio teisėmis, jis skleidė savo idėjas bei demonstravo, diskutavo planus, projektus.

Parodą atidarė Pietų Australijos Kultūros ir meno ministerė Anne Levy, išsamiai ir taikliai apibūdinusi Vyto Šerelio parodos apimtį ir vertę. Čia perduodame jos pagrindinių minčių santrauką.

Vytas Šerelis viską atiduoda kūrybai. Ji yra jo pirminis ir vienintelis pragyvenimo šaltinis. Naujos ir kontraversiškos idėjos lydi jo žingsnius. Vytas ir pats prisipažįsta, kad ekscentriškumas jam būtinas. Man atrodo, kad pernelyg konservatyviame mūsų meno pasaulyje tai sveikintinas reiškinys.

Jenni Jones tikrai negalėjo surasti tinkamesnio menininko-dėstytojo Adelaidės universiteto studentams. Jei studentai neskirs bent 15 minučių šios parodos peržiūrai, jie save patys nuskriaus. Vyto kūrybingumo apimtis yra labai plati ir toli peržengia humanitarinių mokslų sritis.

Prieš 20 metų baigęs meno mokyklą Adelaidėje, Vytas plačiu mastu įsitraukė į meninių ir mokslinių projektų vykdymą. Jį domina viskas: mūsų planeta, pasaulis, visata. Jų atsiradimo teorijos vilioja ir aštrina jo protą; jų gvildenimui jis skiria nemažai laiko. Mūsų studentai ir atsilankiusi parodon Adelaidės publika bus sužavėti, nustebinti jo susidomėjimu mokslinėmis koncepcijomis ir aplinkos gelbėjimo sąvokomis.

Kalbant apie jo polinkį įvairiems išradimams, nejučiomis prisimena senovės dvasios milžinas — Leonardo da Vinci. Kaip ir pastarasis, Vytas išreiškia savo intelekto laimėjimus — įvairius išradimus menu. Visuomenė jį pažįsta kaip pagarsėjusį menininką. Tad labai trumpai tepriminsiu, kad Vytas yra lietuvių tėvų sūnus, gimęs po Antrojo pasaulinio karo Vokietijoje. Ten praleido vargingą vaikystę išvietintųjų (Displaced Persons) stovyklose.

Daug žmonių, gimę ir užaugę nepalankiose sąlygose, tiesiog pasineria į gyvenimą, į nesutramdomą veiklą, į paslaptingą egzistencijos problematiką. Aplinka, jos tarša, dabar virtusi aktualybe, jam jau rūpėjo prieš geroką dešimtį metų. Jis ieško vis naujų būdų suprasti, įsijausti ir susigyventi su aplinka, išreikšti jos problemas, savo mąstysenos ir išgyvenimų sumą mene.

Vytas nieko nelaiko savaime suprantamu dalyku — viską analizuoja ir bando.

Grįžtu prie jo tapybos ir grafikos. Šerelis priskiriamas realistams (fotorealistams). Tai gan plati definicija, priklausanti ir nuo to, ką mes suprantame 1989 m. slypint šioje sąvokoje. Pavyzdžiui paveikslas "Triušių medžiotojai" ir "Benzino uostytojai" ("Rabbit Catchers" — "Petrol Sniffers") yra paveikslai, kurie galėtų tilpti į realizmo rėmus. Tuo tarpu "Kūdikis" turi neabejotinai siurrealistinį pradą. (Daug grafikos darbų yra siurrealistinio pobūdžio, aut.).

Ši paroda sako, kad Vytas atsidūrė kažkokioje kryžkelėje. Tai lyg ir liudija jo pasisakymas: "Man kažkas atsitiko. Nebegaliu toliau dirbti vienumoje. Kviečiu visus įvertinti mano darbą".

Galbūt jo projektas "Menininko tezė" (gal tiksliau būtų jį pavadinti "Menininko Credo",) paaiškins minėtą pasisakymą. Man atrodo nėra jokios abejonės, kad Vyto Šerelio kūryba yra prasminga, vertinga ir seniai nusipelniusi tinkamo publikos dėmesio bei įvertinimo — pareiškė Australijos ministerė.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dailėtyrininkas Romualdas Budrys, Lietuvos dailės muziejaus direktorius, dalyvavo Pasauliniame muziejininkų suvažiavime New Orleans mieste. Jis buvo JAV muziejų direktorių globojamas svečias, aplankęs didžiuosius Vašingtono ir Niujorko muziejus bei kitus vietinio pobūdžio mažesnius muziejus prie Atlanto esančiose valstijose. Svečias iš Vilniaus kelias dienas viešėjo Čikagoje, pakviestas JAV LB kultūros tarybos ir Balzeko lietuvių kultūros muziejaus. Birželio 23 d. šio muziejaus patalpose buvo surengta R. Budrio sutiktuvėms skirta vakaronė.

Klivlando vyrų oktetas su savo naujuoju vadovu muz. Raimundu Kavaliausku rugsėjo 9 d. surengė atsisveikinimo koncertą Dievo Motinos parapijos salėje, atlikdamas išvykai Lietuvoje rugsėjo 18-30 d.d. paruoštą ir jau atspausdintą programą. Tautos šventės proga oktetas giedojo Dievo Motinos bažnyčioje per lietuvių pamaldas, kapinėse aplankė ir gėlėmis papuošė keturis savo mirusių narių kapus. Ten ilsisi okteto įsteigėjas Rytas Babickas, Gytis Motiejūnas, Fabijonas Kaminskas ir Vytautas Raulinaitis. Atsisveikinimo koncerte, be paties vadovo muz. R. Kavaliausko ir sol. Irenos Grigaliūnaitės, dalyvavo okteto dainininkai — Algirdas Gylys, Mindaugas Motiejūnas, Jonas Muliolis, Gytis Motiejūnas, jn., Raimundas Butkus, Mečys Aukštuolis, Romas Zylė, Valdas Žiedonis ir su jais vykstanti pranešėja Ingrida Stasaitė-Bublienė.

Užsienyje gyvenančių lietuvių fotografų apžvalginė nuotraukų paroda bus atidaryta Vilniuje lapkričio 14 d. Iš Vilniaus ji perkeliama ir į kitus Lietuvos miestus. Parodą rengia Lietuvos fotografijos meno draugija. Dalyvauti galima su neribotu skaičiumi spalvotų ir nespalvotų meninių, dekoratyvinių bei reklaminių nuotraukų, kurių formatą pasirenka pats fotografas. Pradiniame pranešime buvo klaidingai paskelbta, kad nuotraukas reikia atsiųsti iki gegužės 31 d. Mat buvo planuojama dar prieš parodos atidarymą išleisti jos katalogą su dalyvių pavardėmis, portretinėmis jų nuotraukomis ir meninių nuotraukų pavyzdžiais. Dabar paaiškėjo, kad dėl techniškų kliūčių katalogo išleidimas bus suvėlintas. Tad nuotraukų šiai parodai bus laukiama iki spalio pabaigos. Nuotraukos turi būti nepaklijuotos. Laukiama ir vyresniųjų fotografų nepriklausomoje Lietuvoje darytų nuotraukų. Jos visos siunčiamos šiuo adresu: Saulius Paukštys, Lietuvos fotografijos meno draugija, Universiteto 4, Vilnius 232600, Lithuania / Soviet Union. Informacijų galima gauti telefonu 610642 Vilniuje.

Australijos LB krašto valdybos paskelbtas novelės konkursas, turėjęs paskatinti to krašto lietuvių literatūrinę kūrybą, baigėsi be laimėtojų. Australijos lietuvių fondas buvo parūpinęs dvi premijas po tūkstantį dolerių. Viena turėjo būti paskirta jaunimo atstovui iki 35 metų amžiaus, kita neriboto amžiaus autoriui. Sprendimą turėjo padaryti ALB krašto valdybos sudaryta vertintojų komisija: pirm. Elena Jonaitienė, narės Isolda Požėlaitė-Davis ir Alena Karazijienė. Novelės apimtis — 50 mašinraščio puslapių, tema — lietuvių gyvenimas. Konkursinę novelę Australijos lietuviams buvo leista rašyti lietuvių arba anglų kalba. Vertintojų komisija novelių laukė vienerius metus ir gavo tik dvi — vieną parašytą lietuviškai, kitą angliškai. Abu kūrinius atsiuntė neriboto amžiaus grupei priklausantys autoriai. Vertintojų komisija vienbalsiai nutarė, kad nė vienas kūrinys neatitinka novelės žanro ir dėl menko lygio nėra vertas premijos. ALB krašto valdyba numatė tokią galimybę. Į konkurso taisykles yra įrašyta pastaba, kad tokiu atveju vertintojų komisija turi pasiūlyti tris Australijos lietuvių rašytojus, premijuotinus už bendrąjį įnašą į grožinę literatūrą. Premiją vienam iš jų paskirtų Australijos lietuvių fondas. Vertintojų komisija atsisakė padaryti tokią atranką. Labiausiai vertintino įnašo atrinkimas jai buvęs neįmanomas. Atrodo, vertintojų komisijos narės jau spėjo užmiršti 1970 m. gruodžio 19 d. Adelaidėje mirusį Pulgį Andriušį, nusipelniusį pomirtinės premijos. Jis yra vienintelis Australijoje gyvenęs rašytojas, savo bendruoju įnašu įkėlęs tvirtą kojį grožinėn lietuvių literatūron.

Panevėžio "Ekrano" kultūros rūmus papuošė šeši spalvingi vitražai. Juos lietuvių liaudies dainos "Augo girioj ąžuolėlis" motyvais sukūrė vilnietė dail. Gintauta Baginskienė. Spalvomis ir piešiniu jie gražiai derinasi su rūmų vidaus įrenginiais.

Lietuvoje lankėsi Sardinijos Nuoro miesto choras "Polifonica Ennio Porino", vadovaujamas kun. G. Melonio. Italų chorą pakvietė balandžio mėnesį Sardinijos saloje viešėjęs Jonavos "Azoto" mišrus choras "Žemyna". Italų choro koncertai buvo surengti Klaipėdoje, Kaune, Vilniuje ir Jonavoje. Svečiai jų programon buvo įjungę italų ir sardinų liaudies dainas. Koncertuose jie lietuviškai sugiedojo Česlovo Sasnausko "Marija, Marija" ir Juozo Naujalio "Lietuva brangi".

Lazdynų Pelėdos tėviškė yra laikomas Akmenės rajono Paragių kaimas. Apleista sodyba prašėsi atnaujinimo, kurį 1986 m. pradėjo Telšių restauravimo baras. Dabar jau sutvarkyta aplinka, atnaujinti visi sodybos pastatai, gyvenamajame name atidarytas memorialinis Lazdynų Pelėdos muziejus. Šiuo slapyvardžiu naudojosi abi seserys: Sofija Ivanauskaitė-Pšibiliauskienė (1867-1926), gimusi ir mirusi Paragiuose, ir Marija Ivanauskaitė-Lastauskienė (1872-1957). Pastaroji gimė Šiauliuose, o mirė Kaune. Didžiąją Lazdynų Pelėdos palikimo dalį sudaro lietuviškai rašiusios Sofijos kūriniai, kuriuos ji papildė iš lenkų kalbos laisvai išversta sesers Marijos kūryba.

Šiaulių dramos teatras rugsėjo 8 d. pradėtomis gastrolėmis vilniečiams atvežė šešis spektaklius. Vilniaus dramos teatro didžiojoje scenoje buvo suvaidinti trys vyr. rež. G. Padegimo paruošti dramos veikalai — V. Jasukaitytės "Žilvinas" ir "Žemaitė", A. Škėmos "Žvakidė". Juos papildė J. Avyžiaus romano "Degimai" inscenizacija, kurios autorė ir režisierė yra R. Steponavičiūtė. Vilniun atsivežtą Šiaulių dramos teatro repertuarą užsklendė H. Ibseno drama "Nora", režisuota latvio U. Brikmanio, ir įdomi esto R. Salurio pjesė "Paskutinės dvi valandos", pastatyta iš Tartu atvykusio rež. P. Pedajo. Pjesėje atskleidžiamos paskutinės tremtinio valandos prieš kelionę į Sibirą. Išeivijoje mirusio Antano Škėmos "Žvakidė" papildomai du kartus buvo suvaidinta vidaus reikalų ministerijos kultūros ir sporto rūmuose. Vilniaus dramos teatro mažojoje scenoje šiauliečiai aktoriai vilniečiams atliko vyr. rež. G. Padegimo paruoštos A. Škėmos pjesės "Vieną vakarą" spektaklį.

J. Tumo-Vaižganto 120-tųjų gimimo metinių minėjimai buvo pradėti Panevėžio rajono Vadaktėliuose ir Ustronės vienkiemyje prie Krekenavos. J. Tumui-Vaižgantui 1902-05 m. teko būti Vadaktėlių bažnytėlės klebonu. Dabar jo atminimui skirtas Mišias Vadaktėliuose atnašavo iš Naujamiesčio atvykęs kun. Jonas Jurgaitis. Po Mišių minėjimo dalyviai pėsčiomis patraukė Ustronės sodybon, kuri anksčiau priklausė Povilui Vidugiriui. Istoriniu paminklu ten yra tapęs jo brolių Antano ir Vaclovo atstatytas Ustronės svirnas, nes antrajame aukšte poilsiui ir rašymui skirtą kambarėlį turėjo iš Vadaktėlių ateinantis J. Tumas-Vaižgantas. Tarp rūsio lubų ir svirno grindų dvi slėptuves lietuviškiems leidiniams buvo įsirengusi Jurgio Bielinio 1885 m. suorganizuota Garšvių kaimo knygnešių draugija. Caro uždraustą lietuvišką spaudą čia atgabendavo knygnešiai Kazimieras Ūdra ir Jurgis Bielinis, turėję progų susitikti ir pasišnekėti su J. Tumu-Vaižgantu. Tų slėptuvių nepavyko surasti caro žandarams. Ustronės svirnui apleistoje sodyboje grėsė išnykimas, kai Sibiran buvo ištremta sodybos šeimininko vaikaitės J. Akelaitienės šeima. Dabar Panevėžio rajono kultūros skyriaus darbuotojai antrajame svirno aukšte yra įrengę nuolatinę parodą J. Tumo-Vaižganto atminimui. Lankytojų ten laukia "Žemaičių ir Lietuvos apžvalga", kurioje J. Tumas 1895 m. pirmą kartą pasirašė Vaižganto slapyvardžiu. Parodoje taipgi yra "Tėvynės sargas", 1918-20 m. išleisti J. Tumo-Vaižganto "Pragiedruliai", kitų jo knygų retų leidinių. J. Tumo-Vaižganto 120-tųjų gimimo metinių minėjimą ateisiančioms kartoms atskleis jo dalyvių Ustronės sodyboje pasodintų šimto dvidešimt liepaičių alėja. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9½%	Asmenines paskolas nuo	13 %
180-185 d. term. ind.	9¾%	Sutarties paskolas nuo	13 %
1 metų term. indėlius	9¾%	Nekiln. turto paskolas:	
2 metų term. indėlius	9½%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
3 metų term. indėlius	9½%	1 metų	12¾%
1 metų GIC-met. palūk.	11 %	2 metų	12½%
2 metų GIC-met. palūk.	10½%	3 metų	12½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%	Su keičiamu nuošimčiu	
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%	1, 2 ir 3 metų	11½%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%		
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %		
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%		
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%		
Taupomąją sąskaitą	8 %		
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%		
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%		

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West. •

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 ***Savininkas – Tom Thompson***

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

1987 m. Lietuvos moterų krepšinio čempionė "Banga". Klūpo iš kairės: G. Gamulienė, V. Grinienė-Butautaitė, S. Duonėlaitė, L. Gedminaitė, L. Zakienė; stovi: A. Karaliūnaitė, E. Ruseckaitė, A. Puidokas – treneris, M. Laukaitytė, R. Kazlauskienė, V. Jasunskienė, D. Morkūnienė, Z. Nickuvienė, V. Franckaitis – klubo pirmininkas ir R. Andrašiūnas – komandos vadovas

Momentas iš vaikučių varžybų krepšinyje

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

"Vyčio" vasaros stovykla

Mamerto Duliūno 1968 m. įsteigta, "Vyčio" krepšinio stovykla Vasagoje yra ruošiama kiekvienais metais. Šiais metais ji praėjo taip pat su dideliu pasisekimu. Joje stovyklavo 40 jaunųjų sportininkų, kuriuos krepšinio treneriams Vik. Juzėnui, Jonui Karpiui, Vytui Gataveckui, Ned Yuzofowich, Mark Scott padėjo prižiūrėti net 20 talkininkų, būsimųjų trenerių. Gerą maistą stovyklautojams gamino Elena Simonaitytė-Bramanis, padedant vyrui bei talkininkėms Sharon Akelaitienei, Janet Serianni ir jos broliui Kęstučiui Simonaičiui. Stovyklos sveikatos reikalais rūpinosi medikė Sheila Aukner. Stovyklos administraciją sudarė Eduardas Stravinskas, Edis Nacevičius ir Arvydas Blauzdžiūnas, o pagrindinė stovyklos ašis, apie kurią visi darniai sukosi, buvo nepamainomas A. Klimas.

Stovykloje daug valandų buvo skiriama krepšiniui, tačiau nebuvo pamirštas plaukimas ir lengvoji atletika. Vakarais būdavo rodomi geri filmai ir žaidžiama įvairūs žaidimai. Pagrindinis įvykis stovykloje buvo "olimpinės" varžybos, kurių laimėtojai stovyklos užbaigimo – laužo metu buvo apdovanoti.

Ši krepšinio stovykla Arūno Duliūno ir A. Klimo pastangomis įsigijo naujas pagal vaikų ūgį reguliuojamas krepšinio lentas, kurias žiemą treniruotėse planuojama panaudoti Prisikėlimo parapijos salėje. Baigus stovyklą, jos rengėjai aptarė, ką reikės kitais metais pagerinti. Norint susilaukti daugiau stovyklautojų, nutarta kitais metais kviesti jaunuosius krepšininkus ir iš Amerikos. Stovyklos vadovybė dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie jos sėkmingo pravedimo ir taria: "Iki susitikimo sekančiais metais . . ."

Arvydas Blauzdžiūnas

Baltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybės įvyks lapkričio 5, sekmadienį, Toronte, Trinity Recreation Centre patalpose, 165 Crawford Str. Pradžia 9.30 v.r. Pirmenybes praves estai.

Šiaurės Amerikos lietuvių XXIV-tos golfo karmelinės pirmenybės buvo pravestos Čikagos lietuvių golfo klubo rugsėjo 1-3 d.d. The Oaks Golf Course St. Joseph vietovėje, Mich. Jose dalyvavo Čikagos, Ročesterio, Toronto, Detroito, Los Angeles ir Klivlando golfininkai.

Pirmenybės pravestos individualinėse varžybose: meisterių A, B, C, D – vyrų, senjorų A, B – moterų, jaunių A, B klasėse, taip pat tarpmiestinės-komandinės varžybos vyrų ir moterų klasėse. Laimėtojai buvo nustatomi iš 36 žaistų skylių bendro rezultato.

Meisterių klasėje (hand. 0-7), iš dalyvavusių 12 golfininkų, pirmuoju baigė torontietis R. Lang su 147 (73-74) smūgiais. Antruoju – čikagietis P. Stukas su 154 (75-79), trečiuoju torontietis A. Dailidonis su 154 (77-77) ir ketvirtoje vietoje liko M. Petrošius, buvęs ilgametis metinių žaidynių meisteris.

Vyrų A klasėje (hdc. 8-12), dalyvių 19. Pirmą vietą laimėjo A. Eimantas su 167 (85-82) smūgiais, antrą – Al. Mikelėnas su 169 (86-83), šeštoje liko A. Stauskas su 174, 7 v. M. Podsadecki ir 14-je vietoje R. Šimkus su 183 smūgiais. Visi – Toronto Lietuvių golfo klubo nariai.

Vyrų B klasėje (hdc. 16-20) dalyvavo 24 golfininkai. 1 v. laimėjo čikagietis Al. Žvinakis, torontiečiai S. Podsadecki, R. Kartavičius ir D. Marijošius tenkinosi 13, 16 ir 23-čia vietomis.

Vyrų C klasėje (hdc. 21-26) dalyvavo 23. 1 v. laimėjo čikagietis J. Valaitis. Torontiečiai D. Vaičiūnas, V. Mickevičius, A. Jonikas ir A. Zaleskis – 5, 6, 16 ir 20-ta vietos.

Vyrų D klasėje (hdc. 27-36) 1 v. laimėjo A. Markevičius, Los Angeles.

Senjorų klasėje dalyvavo 8. 1 v. laimėjo Leonas Juraitis, 2 v. – E. Lapas, abu iš Čikagos. 3 v. – V. Siminkevičius ir 4 v. – S. Kėkštas, abu torontiečiai.

Moterų klasėje buvo 12 dalyvių, 1 v. laimėjo Roma Stverak, Darija Deksnytė – 3-čią vietą. Dalyvavo E. Kėkštienė, B. Eimantienė ir J. Ignatavičienė, visos iš Toronto.

Moterų B klasėje – 9 dalyvės. 1 v. laimėjo čikagietė Irena Kleiza, ir 2 v. – Rita Polteraitis iš Detroito.

Jaunių A klasėje – 3 dalyviai. 1 v. – A. Bankaitis, 2 v. – S. Stepanavičius, abu iš Klivlando ir 3 v. – A. Balta, iš Čikagos.

Jaunių B. klasėje – 3 dalyviai. 1 v. – V. Ringus iš Čikagos, 2 v. – Markevičius, Los Angeles ir N. Balta iš Čikagos.

Tarpmiestinėse vyrų komandinėse varžybose dalyvavo Čikagos I-ji, II-ji, Čikagos inžinierių, Klivlando, Toronto ir Detroito komandos. 1 v. laimėjo I-ji Čikagos su 965 ir 2 v. – Torontas su 982 smūgiais.

Tarpmiestinėse moterų komandinėse varžybose dalyvavo dvi Čikagos ir viena Toronto komanda. 1 v. laimėjo Čikagos I-ji su 870 ir antroje vietoje liko Toronto moterys su 875 smūgiais.

Pirmenybės pravestos gerai ir jų rengimo komiteto pirmininkas buvo Tomas Vaitkus.

Kauno "Bangos" moterų krepšinio komandos treneris Alvydas Puidokas, savo tėvelio iškviestas, svečiavosi Toronte. Teko su juo pasikalbėti.

Jo treniruojama moterų krepšinio komanda 1987 m. yra laimėjusi Lietuvos aukščiausioje lygoje čempionatą. "Bangos" krepšininkai dalyvauja Lietuvos aukščiausios lygos varžybose ir šiais metais; laimėjo trečiąją vietą. Futbolo komanda taip pat yra stiprus vienetas ir varžosi aukštosios lygos pirmenybėse. Klubo sportininkų yra kultivuojamos ir kitos sporto šakos. Šį gerai organizuotą ir stiprų varžybinį sporto klubą išlaiko Lietuvos televizijos technikinės gamybos susivienijimas "Banga", kurio generaliniu direktoriumi yra Leonas Jankauskas.

Alvydas Puidokas pareiškė, kad "Banga" yra pajėgi iškviesti išeivijos kurį sporto vienetą varžyboms Lietuvoje. Jie svečius pilnai išlaikytų. Taip pat jie mielai atvyktų ir pas mus. Kodėl ne?. 1990 m., sakysim, pasikviečiam "Bangos" krepšininkus, kurie galėtų žaisti prieš Toronto "Vytį", "Aušrą", Londono "Taurą", Hamiltono "Kovą", o gal būtų galima nuvykti ir į Niujorką, Čikagą, Detroitą ir pan. Šią mintį galvoju pasiūlyti ŠALFASS suvažiavime spalio 28 d. Klivlande. Sportinis bendravimas su kraštu yra būtinas ir jis jau pradėtas. Tęskime ir stiprinkime tą ryšį – ko ištisus dešimtmečius laukėme.

Užklaustas nuomonės apie "Vėjo" žaidimą Lietuvoje, Alvydas atsakė: "Pirmas rungtynes prieš Lietuvos 1989 m. meisterį Kauno "Atletą" turėjote žaisti dieną vėliau. Matėsi dar kelionėje patirtas nuovargis. Už jūsų žaidimą aš duodu penketukus. Ypatingai gerai žaidėte prieš Kauno "Žalgirį".

Skautų veikla

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai organizuotai su vėliavom pradėjo darbo metus, dalyvaudami Mišiose Prisikėlimo parapijos šventovėje. Prieš pamaldas dvasios vadas kun. Augustinas Simanavičius, OFM, apibūdino šventės reikšmę. Giesmėms vadovavo muz. D. Viskontienė, skaitymus skaitė sk. A. Skrinskaitė ir pl. E. Pečiulis, pamokslą pasakė svečias iš Lietuvos kun. Vl. Braukyla. Po Mišių visi rinkosi iškilmingai sueigai, kurios komendantu buvo s. Kastytis Batūra. Įnešus vėliavas, atidarymo žodį tarė tuntininkė ps. fil. J. Neimanienė, pareikšdama, kad po trejų metų jubiliejinė stovykla bus ruošiama Lietuvoje, gal ir laisvoje? Jau nuo dabar pakluskim 9 įstatui – skautas yra taupus. Sekė tuntų įsakymai – daug pasikeitimų. Nemažas būrys vilkiukų perėjo į skautus, o skautų būrelis – į prityrusius skautus, taip pat paukštytės į skautes. Trys skautės kandidatės atliko skaučių įžodį.

• Vyr. skautininkės v.s. S. Gedgaudienės įsakymu, "Šatrijos" tunto tuntininkė ps.fil. J. Neimanienė, jos pačios prašymu, atleista iš tuntininkės pareigų. Tunto vėliava buvo perduota Kanados rajono vadeivei ps. fil. D. Barzdžiūtei ir skautininkių ramovės seniūnei ps. V. Grybienei. Tunto sesės atsisveikindamos įteikė po puokštę gėlių, o vadeivė viso tunto vardu įteikė Lietuvoje austą tautinę juostą. Padėkos ir atsisveikinimo žodį tarė tuntininkas s. F. Mockus. Sueiga užbaigta vėliavų išnešimu.

• Spalio 15, sekmadienį, 12 v. (tuoj po Mišių) Anapilio salėje įvyks "Rambyno" skautų tunto posėdis. Visi tunto vadovai prašomi dalyvauti. **M.**

Century 21 MLS REALTOR

G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.

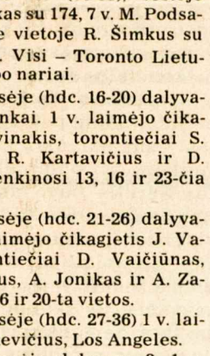

Susan Jurėnienė

Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.

Verslo — (24 v.) tel. 279-6338 **Namų — 542-1708**

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN

624-6336 namų **897-0068**

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
9½% už 90 dienų term.indėlius	už asmenines paskolas nuo...13 %
9¾% už 6 mėn.term.indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
9¾% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuošimčiu
9½% už 2 m. term. indėlius	1 metų 12¾%
9½% už 3 m. term. indėlius	2 metų 12½%
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.	3 metų 12½%
10¾% už 1 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuošimčiu
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų...11½%
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	(variable rate)
10¾% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	*Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.*
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

AKTYVAI virš 73 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) **773-6480**

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL

REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX

renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 239-9892

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, ***turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:***

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

taikos garsintojas James Endicott, pianistas Anton Kuerti ir dabartinis abortų vykdytojas dr. Henry Morgentaler, anuometinis Kanados humanistinės draugijos pirmininkas. Pranešimą su priekaištais P. Worthingtonui paskelbė spaudos bendrovės "South New" korespondentas Vašingtone Peter Calamai.

Kai laikraščių atstovai norėjo gauti paties P. Worthingtono komentarus ir kreipėsi dienraščio "The Ottawa Sun" redakcijon, paaiškėjo, kad jis atostogauja Prancūzijoje, kur jo neįmanoma surasti, nes dviračiu keliauja po visą kraštą. Komentarų buvo susilaukta, kai jis užbaigė dviejų savaičių atostogas ir grįžo Otavon. P. Worthingtonas atmetė jam pažertus priekaištus, pabrėždamas, kad jis nieko nežino apie tą sąrašą su 282 pavardėm. Esą jam neteko turėti reikalų nei su JAV teisungumo departamento, nei FBI atstovais. Taipgi priminė, kad 1968 m. jis buvo neįsileidžiamas į JAV dėl savo veiklos Maskvoje. Mat ištremiamas iš Sovietų Sąjungos slapta išsivežė jam vertėja dirbusią rusę. Toks elgesys suerzino amerikiečių pareigūnus, kurie įtarė, kad ji gali būti KGB agentė, ieškojusi progos legaliai įvažiuoti į JAV. P. Worthingtonas, Toronto dienraščio "The Telegram" paskirtas korespondentu Vašingtone, ten nebuvo įsileistas.

P. Worthingtonas spėja, kad tam 282 komunistų sąrašui sudaryti galėjo būti panaudoti jo antikomunistiniai rašiniai. Susipažinęs su komunistų sukta taktika Maskvoje, jis stengėsi demaskuoti Maskvos siekiams tarnaujančius asmenis bei jų organizacijas. Pasak P. Worthingtono, ir JAV teisingumo departamentui, ir FBI saugumiečiams galėjo būti įdomi jo dešimties reportažų serija. 1968 m. Montrealyje buvo surengta didžiulė prieš Vietnamo karą nukreipta konferencija, smerkusi JAV įsivėlimą ir siūliusi Maskvos peršamą taiką. Esą tada Montrealin atskubėjo atviri ir visokiom nekaltom organizacijom prisidengę komunistai. P. Worthingtonas prisipažįsta, kad toje reportažų serijoje jis kaip tik stengėsi atskleisti komunizmui tarnaujančių asmenų pavardes bei jas dangstančių organizacijų pavadinimus.

Daug ką verčia stebėtis "Southam News" korespondentas Vašingtone P. Calamai ir jo skubotumas. Juk čia yra įprasta, gavus žinomą žmogų kaltinančių žinių, pirmiausia kreiptis į jį, kad jis tokias žinias galėtų patvirtinti arba atmesti. Atrodo, šiuo atveju ir laikraščius leidžiančiai "Southam News" bendrovei, ir jos korespondentui buvo žinoma, kad P. Worthingtonas dviračiu važinėja Prancūzijoje ir kad jis grįš Otavon po dviejų savaičių. Dangus tikriausiai nebūtų sugriuvęs, jeigu tas pranešimas būtų buvęs patikrintas pas P. Worthingtoną ir su jo komentarais paskelbtas porą savaičių vėliau. Dabar dėl to keisto skubotumo prasideda spėliojimai. Mat laikraščių tinklą turinti "Southam News" bendrovė Otavoje leidžia dienraštį "Citizen", kurio pagrindiniu varžovu laikomas P. Worthingtono redaguojamas dienraštis "The Ottawa Sun". Taipgi rašoma, kad P. Worthingtonas naujo "Sun" redaktoriumi Otavoje sutiko dirbti tik vienerius metus, kol dienraštis tvirčiau atsistos ant savo kojų. Numatytas terminas, o su juo ir P. Worthingtono įsipareigojimas jau baigiasi.

ROKO STEPULAIČIO medžio skulptūros meno parodoje rugsėjo 24 d. Anapilyje — Nuotr. St. Dabkaus

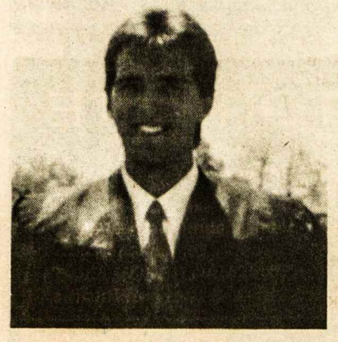

JONAS J. KAČIULIS, Kęstučio ir Sigitos (Piliponytės) sūnus, š. m. gegužės 28 d. sėkmingai baigė geografijos mokslus BA laipsniu Wilfrid Laurier universitete, Waterloo mieste, Ont. Jis ėmė 4-rių metų kursą (Honours program). Jonas mėgsta sportą ir priklausė universiteto tinklinio komandai. Dar būdamas pradžios mokykloje ir gimnazijoje aktyviai dalyvavo sporte. F. E. Madill, Wingham miesto, Ont., ir Arthur district gimnazijose buvo išrenkamas geriausiu sportininku. Kiek padirbėjęs, jis žada mokytis toliau

Lietuvių radijo programa

Seton Hall universiteto, South Orange, New Jersey, radijo vadovybė praneša, kad nuo š. m. spalio 2 d. "Lietuvos atsiminimų" radijo valandos lietuvių kalba bus girdimos nauju laiku: pirmadieniais 8-9 v.v. iš Seton Hall univ. stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba, bus transliuojamos taip pat pirmadieniais, pusvalandį anksčiau, 7.30-8.00 v.v. Šios programos tikslas — supažindinti plačiąją Niujorko ir apylinkių lietuviškai nekalbančią visuomenę su lietuvių kultūra, jų veikla bei troškimais. Programose transliuojamos lietuviškos dainos bei kūriniai, kalbama apie lietuvių kultūrines vertybes, istoriją, kalbą ir papročius, bei įvykius Lietuvoje.

SKAITYTOJAI PASISAKO

RAŠYTOJAMS, RAŠYTOJOMS

Ieškau duomenų apie lietuvių rašytojus, kūrusius ar teberašančius vaikams, jaunimui. Ta tema ruošiu platesnės apimties rašinį.

Malonėkite atsiųsti apie save žinių: vardas, pavardė, gimimo data, vietovė, literatūrinis slapyvardis, jei turite. Kada pradėjote rašyti. Išspausdinti ar neišspausdinti jaunimui skirti kūriniai, datos, vietovės.

Knygučių viršelio, titulinio lapo ir jums patinkančio puslapio ar dviejų atspaudai. Foto nuotrauka iš vaidinimo. Datos, vietovės. Jei norite, duokite vardyną apie tokius jūsų veikalus rašiusių. Citatų nereikia.

Nuolankiai laukiu greito jūsų atsiliepimo.

Pagarbiai –

Algirdas Gustaitis,
7946 W. 4th Street,
Los Angeles, CA 90048, USA

KAI, KITUS PEIKDAMI, SAVE GIRIAME

Su įdomumu dabar laikraščiuose skaitome apie Lietuvon nuvykusių mūsų meninių vienetų gastroles. Jų ten jau ne vienas svečiavosi iš JAV ir Kanados. Šią vasarą Lietuvon buvo nuvykę vienas po kito net du Toronto lietuvių tautinių šokių ansambliai, t.y. Ritos ir Juozo Karasiejų vadovaujamas "Gintaras" ir Valterio Dauginio globojamas "Atžalynas". Abu panašūs ir gerai reprezentuojantys ansambliai. Tą tvirtina ir iš Lietuvos dabar mus pasiekianti jų spauda.

Gerai kalbėjo ten mūsų jaunimas, spaudos žmonių įtrauktas į pokalbį, taip pat pavyzdinga buvo ir jų elgsena. Gal ne taip gerai išėjo su pokalbiais mūsų vyresniesiems. Klausė ten visokių klausimų ir R. J. Karasiejus, bet jie žinojo savo ambasadorišką misiją ir, į svečius atvykę, nepradėjo pasakoti savo namų bėdų. "Atžalyno" globėjas, aiškindamas apie savo grupę "Komjaunimo tiesos" (nr. 163) korespondentei, kalbėjo: "Prieš 18 m., burdamasis "Atžalynas" nesilaikė tokių griežtų kanonų, kaip seniau gyvavęs "Gintaro" ansamblis – kokios spalvos turi būti žmogaus akys, plaukai, ūgis... Priėmė visus, kas panoro šokti, dainuoti, muzikuoti". Ar čia jau mes geresni negu jie? Užklausti "Gintaro" vadovai tvirtino, kad tokių dalykų tikrai nėra. "Gimtojo krašto" korespondentei J. Mušinskienei jis irgi pasakojo apie vyresniųjų lietuvių "ožį" santykiuose su gimtu kraštu, apie išeivijos lietuvių kažkokias pretenzijas į Lietuvos valdžią.

Konkurencija yra didesnes pastangas iššaukiantis dalykas. Tai yra pozityvus ir geras reiškinys visų mūsų meninių grupių, taip pat ir tautinių šokių ansamblių. Tik čia, savo jaunimą atsivežus į svečius, vadovas neparodė gero pavyzdžio, kaip svečiuose kalbama.

K. Mileris

PRANEŠIMAS

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos (Rytų Lietuvos rezistencinio sąjūdžio) centro valdyba praneša, kad **š.m. spalio 28 d., 2 v.p.p., "Dainos" svetainės patalpose,** 2656 West 71st St., Chicago, IL 60629, USA, tel. 312-434-9666, šaukia JAV ir Kanados skyrių atstovų ir pavienių sąjungos darbuotojų visuotiną suvažiavimą. Bus aptariami Rytų Lietuvos kraštą liečią reikalai ir renkama nauja centro valdyba bei kontrolės komisija. Po suvažiavimo darbų, vakare, toje pačioje svetainėje įvyks svečių pabendravimas ir vakarienė. Vilniečiai, organizacijų ir spaudos atstovai maloniai kviečiami ir mielai laukiami. Pageidaujama, kad norintieji dalyvauti iš anksto praneštų Čikagos skyriaus pirmininkui Petrui Noreikai, 3221 West 65th St., Chicago, IL 60629, tel. 312-434-5334 arba Vandai Gasperienei, 7925 Kildare St., Chicago, IL 60625, tel. 312-581-2942.

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdyba

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

ETOBICOKE – 20 Billingham Dr., Dundas ir East Mall rajone parduodamas trijų miegamųjų vienaaukštis namas (bungalow), atskiras garažas, užbaigtas poilsio kambarys su židiniu, šilumą sulaikantys langai (thermal). Kaina – $249,000.

ETOBICOKE – 271 The East Mall. Arti Bloor gatvės prieš "Cloverdale Mall", 3 miegamųjų vienaaukštis namas su rūsyje įrengtu butu, židiniu, poilsio kambariu, naujais langais, centraliniu vėsinimu. Kaina – $262,000

ETOBICOKE – 55 Lynnford Dr. Trijų miegamųjų vienaaukštis namas su viengubu garažu. Netoli nuo "Cloverdale Mall" ir St. Elizabeth katalikiškos mokyklos. Kaina – $278,900.

ETOBICOKE – 714 The West Mall, parduodamas butas (condominium) – 3 miegamieji, šeimos kambarys, dvi prausyklos. Kaina – $177,900.

ETOBICOKE – 551 The West Mall, parduodamas dviejų miegamųjų butas (condominium) aštuntame aukšte. Geras investavimas. Kaina – $149,000.

ETOBICOKE – 475 The West Mall – gražus dviejų miegamųjų butas (condominium), dvi automobiliui pastatyti vietos. Kaina – $175,000.

MISSISSAUGA – 1580 Stancombe Dr., Creditview ir Britannia rajone – dviejų metų senumo, dviejų aukštų, keturių miegamųjų, apie 2000 kv pėdų. Kaina – $329,000.

MISSISSAUGA – 200 Robert Speck Parkway vakarinėje pusėje, trijų miegamųjų ir šeimos kambario švarus namas. Kaina – $195,000.

SUNNIDALE, maždaug 10 mylių nuo Stayner parduodamas 30 akrų žemės sklypas, 900 pėdų prieina prie kelio. Kaina – $60,000.

LINDSAY – kelios minutės nuo ežero, parduodamas 50 akrų ūkininko žemė su tvenkiniu. Iš dviejų pusių kelias. Kaina – $109,000.

ANTANAS GENYS RE/MAX professionals
1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8
Telefonai: (416) 232-9000, 231-2839

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

OVERSEAS VIDEO TAPE
Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835
• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas
130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9
Pirkite namus geresnei savo ateičiai

LOW COST ELECTRONICS
110 V. arba 220 V. PAL-SECAM-NTSC
Naudojami Lietuvoje
Visi videomagnetofonai yra europietiškos voltažo sistemos. Mes turime didžiulį elektroninės aparatūros pasirinkimą žemomis kainomis.

SONY CFS-W365S

SHARP – WQ 260 110V.– 220V.

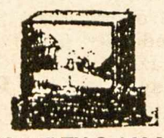

JAMAHA SINTEZATORIUS

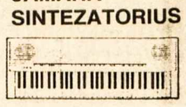

JVC/14" TV C-140 ME

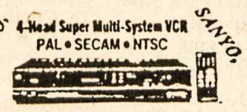

HITACHI VM-600E

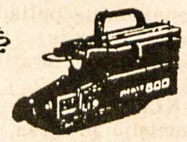

KOMPIUTERIAI

PAL-SECAM-NTSC

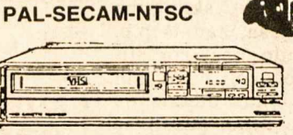

TOSHIBA V-83CZ

AIWA VIDEO

Pasiunčiame į Lietuvą ir kitus Europos kraštus.
NORTH AMERICA ELECTROMECHANIC
231 Robert Hicks Dr., Willowdale, Ont. Canada M2R 2R3
Tel. (416) 663-9497 arba (416) 665-4250

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500 — Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas — įstaigos (416)**762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 — namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2 — **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 — **Fax. 248-5922**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200 — Telefonas
prie Windermere Ave. — įstaigos (416) **763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

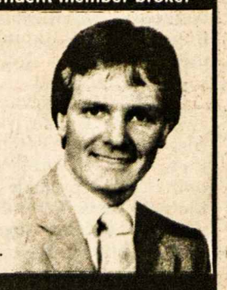

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

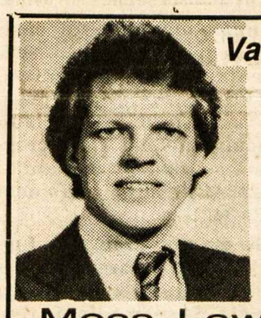

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21
DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker
FAX 233-0285 — **Tel. 233-3334**
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?
Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį.
Century 21 geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**
Century 21. Dresher Ltd.

DRESHER **INSURANCE BROKERS**
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

— Šį sekmadienį mūsų parapijoje pamokslus sakė ir pamaldas laikė svečias iš Lietuvos kun. Vidmantas Kareckas.

— Wasagos apylinkės gyventojams pageidaujant, sekmadieninės pamaldos Gerojo Ganytojo misijoje bus laikomos ir žiemos metu. Ateinantį sekmadienį tos Mišios bus 2 v.p.p., o dėl tolimesnio Mišių laiko reikės susitarti.

— Antanina Kančaitienė padovanojo Wasagos Gerojo Ganytojo misijos šventovei du didelius ir gražius Jėzaus ir Mergelės Marijos paveikslus. Nuoširdžiai jai dėkojame.

— Kun. Kazimieras Kaknevičius spalio 2 d. buvo paskirtas naujuoju Londono lietuvių parapijos klebonu. Sveikiname jį ir linkime sėkmės bei Dievo palaimos! Jo iškilmingos išleistuvės mūsų parapijoje bus vėliau šį rudenį.

— Vaikučiai, kurie šiais metais mūsų parapijoje priėjo Pirmosios Komunijos, prašomi susirinkti tolimesniems pokalbiams su ses. Palmira spalio 15, sekmadienį, po 9.30 v.r. Mišių klebonijoje.

— Tėvai, norintieji leisti savo vaikučius prie Pirmosios Komunijos ateinančiais metais, prašomi juos registruoti dabar parapijos raštinėje tel. 277-1270. Pamokas praves ses. Palmira. Pirmoji pamoka numatyta spalio 29, sekmadienį, po 9.30 v.r. Mišių klebonijoje.

— Anapilio moterų būrelio susirinkimas bus spalio 15, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių buvusiose bankelio patalpose Anapilyje. Bus tariamasi Kapinių lankymo dienos reikalais. Kviečiamos visos narės dalyvauti.

— Anapilio knygyne galima įsigyti naujos Kauno įrašų studijos reprezentacinę kasetę "Kur tu, Lietuva?" Kasetėje geriausias dainas apie Lietuvą atlieka šeši Lietuvos ansambliai. Pajamos bus naudojamos muzikos instrumentams įsigyti.

— Kapinių lankymo diena šį rudenį bus lapkričio 5, sekmadienį. Pamaldos Šv. Jono lietuvių kapinėse bus 3 v.p.p. Autobusas į pamaldas kapinėse veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties 2.30 v.p.p., o atgal nuo Anapilio išvažiuos 5 v.p.p.

— Tęsiamas statybos vajus Kanados lietuvių kultūros muziejui Anapilyje. A. a. dail. Jokūbo Dagio atminimui aukojo: $20 — A. Alsbergas, J. Aukštaitis, P. Daržinskas, A. Dilkus, J. Zabulionis, M. Zabulionis. Parapijos rinkliavoje muziejui gauta $20.

— Aukojo Šv. Jono liet. kapinėms $100 — O. Trečiokienė; parapijai: $200 — E. Valantiejienė; $150 — S. A. Gotceitai; $120 — R. M. Rusinai; $100 — V. Kušneraitienė.

— Mišios spalio 15, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Birutę Pšedzieckienę, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 2.00 v.p.p. už parapiją.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $500 – Stasė Štuikienė; a.a. Augustino Venckaus atminimui: $50 – V. I. Turūtos, $34 – D. Šaltenis ir M. Vėlyvis iš JAV; $25 – E. Girėnienė. Iš viso statybos fonde yra $145,184. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve, sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Lietuvių namų valdybos posėdis – spalio 12, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Lietuvių namų vyrų būrelio valdybos posėdis – spalio 11, trečiadienį, 7.30 v.v., V. Drešerio įstaigoje, 3830B Bloor St.W.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Spalio mėnuo yra skirtas Rožinio kalbėjimui. Mūsų šventovėje Rožinis kalbamas kiekvieną dieną prieš 8 v.r. Mišias, o sekmadieniais — prieš 8.30 v.r. ir 11.30 v.r. Mišias.

— Susituokė Kristina Sagevičiūtė ir Stewart T. Webb.

— Prelatas Juozas Tadarauskas, praleidęs ligoninėje daugiau kaip keturis mėnesius, praėjusį trečiadienį sugrįžo į kleboniją.

— Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos neužilgo prasidės. Tėvai prašomi registruoti vaikučius, sulaukusius 7 m. amžiaus, parapijos raštinėje tel. 533-0612.

— Šv. Pranciškaus asyžiečio šventė buvo spalio 4 d. Tą dieną Trečiojo šv. Pranciškaus ordino mūsų parapijos kongregacija paminėjo Mišiomis. Susirinkime buvo diskutuojamas šv. Pranciškaus gyvenimas.

— Platinami bilietai po Mišių salėje į Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertą, kuris įvyks spalio 17 ir 18 d.d., 7.30 v.v. Anapilio salėje.

— Naudotų daiktų ir drabužių išpardavimas, vėl organizuojamas parapijos tarybos labdaros sekcijos, spalio 24 ir 26 d.d. Parodų salėje.

— Parapijai aukojo: $205 — K. M. Juzumai; $200 — O. Skrebūnienė; $100 — B. Kerulienė, B. J. Tamulioniai, A. V. Lukai, J. O. Gustainiai; $75 — S. Kačiulienė; $60 — K. Starkutienė; $50 — J. J. Kulikauskai, A. E. Šelmiai, O. Skėrienė, A. R. Šileikos, A. Vinskas; pranciškonų klierikų fondui: $50 — E. K. Šlekiai; $20 — S. Janušonis; Relig. šalpai: $50 — K. Juknevičienė; Motinos Teresės labdarai: $100 — D. Zulonienė; Palaimintojo Jurgio Matulaičio šventovės statybai Vilniuje: $1000 — M. Antanaitis, brolio a.a. Izidoriaus atminimui; $100 — A. Diržys, V. Žilinskienė.

— Mišios spalio 15, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Gudinavičių šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už a.a. Joseph, 10.15 v.r. — už a.a. Joną Valatką ir Antaną ir Mariją Štuikius, specialia intencija, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už Slapšių šeimos mirusius.

Jaunučių ateitininkų susirinkimas įvyks spalio 15, sekmadienį, po 10.15 v.r. Mišių, Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje. Kviečiami vaikučiai nuo 6 iki 9 m. Dėl informacijos skambinti Gabijai tel. 232-0737 arba Ramūnei tel. 239-3421.

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius kapinių lankymo proga lapkričio 5, sekmadienį, rengia meno parodą Anapilio parodų salėje. Dalyvauja dail. Valė Balsienė ir dail. Petras Bigauskas su savo kūriniais. Taip pat dalyvaus Ona Derliūnienė su savo lietuviškais audiniais. Parodos atidarymas įvyks po 10 v.r. Mišių. Tai bus gera proga įsigyti ir pasigrožėti minėtų asmenų kūriniais.

Estų meno paroda

Metinė estų 34-ji meno paroda vyks spalio 21-29 d.d. Kanados latvių kultūros centre (4 Credit Union Drive, Toronto). Parodą spalio 21, šeštadienį, 2 v.p.p. atidarys Ontario pilietybės ministeris Robert Wong. Parodoje dalyvaus 20 estų menininkų. Vienas invalidas menininkas negalėjo dalyvauti Juodojo kaspino dienos demonstracijoje, bet šio įvykio buvo inspiruotas ir nutapė paveikslą "Viltis yra mūsų ateitis". Jame trijų Baltijos valstybių vėliavos šalia viena kitos kyla link laisvės šviesos, kryžius geltoname dugne vaizduoja baltiečių tikėjimą į geresnę ir šviesesnę ateitį. Muziejus savaitgaliais bus atidarytas nuo 10 v.r. iki 8 v.v., o šiokiadieniais – nuo 11 v.r. iki 8 v.v. Įėjimas nemokamai.

Maloniai kviečiami lietuviai atsilankyti į parodą ir kartu su estų draugais pasidžiaugti kultūriniais pasiekimais. **Inf.**

Baltiečių moterų tarybos susirinkimas įvyko spalio 4 d. Tartu College patalpose. Pirm. latvė Edite Lynch trumpai apibūdino tarybos istoriją ir paskirtį. Taryboje yra 61 narė. Susirinkime dalyvavo apie 30. BMT valdybos narė lietuvė Aldona Barysaitė įdomiai papasakojo savo įspūdžius ir pergyvenimus iš savo apsilankymo Lietuvoje šią vasarą. Jai būnant Kaune, teko dalyvauti Sibiro tremtinių palaikų sugrąžinimo Lietuvon iškilmėse. Latvė biochemikė Elma Miniatz tap pat pasakojo apie savo kelionę į Latviją. Ji iškėlė eilę klausimų, kurie yra svarbūs mums visiems, pvz. baltiečių šaukimas į Raudonąją armiją ir jiems daroma skriauda; gamtos tarša ir pan. Ji taip pat paragino susirinkusias kreiptis į savo rajonų parlamentarus, kad šie skatintų min. pirm. Brian Mulroney susitikti su Baltiečių federacijos atstovais, prieš išvažiuojant į Sovietų Sąjungą lapkričio mėnesį. Lig šiol jis vengė tokio susitikimo. **Dlv.**

A. a. Kazys Povilenskis savo testamentu paliko Kanados lietuvių fondui $19,600; **a. a. Bronislava Kovaliūnienė** – $12,970.

KLF stipendijų skirstymo komisija praneša, kad iš p.p. Kantautų fondo paskirta stipendija R. Ločeriui buvo jam nereikalinga (šiais metais jis nestudijuoja). Todėl paskirtos 2 stipendijos po $500 – R. Laurinavičiui ir M. Stanevičiui.

KLF informacija

A. a. Idos Paškuvienės atminimui, užjausdami vyrą Lionginą ir sūnus bei giminę, Dervaičių šeima "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

A. a. Adelės Šajauskienės atminimui Teklė Benotienė, Albertas ir Nijolė Benotai "Tėviškės žiburiams" aukojo $40.

Paieškojimas

Aurelija Janavičiūtė ieško savo prosenelio **Kazimiero Veliškos,** gimusio 1864 m. ir mirusio 1933 m., JAV, artimųjų. Taip pat prašo atsiliepti **M. Rochaitį,** gyvenusį ar gyvenantį 4151 S. California Ave, Chicago, Il. Patys ar apie juos žinantys rašyti šiuo adresu: Aukštosios 20-17, Šiauliai, Lithuania, USSR.

Nori susirašinėti

Danutė Vaičiulienė, 33 metų, pedagogė labai nori susirasti draugų Kanadoje ir su jais susirašinėti. Adresas: Ig. Angariečio 107-13, Marijampolė, Lithuania, USSR.

Erika Miklytė, studentė, mokosi kūno kultūros institute, domisi dailiuoju čiuožimu. Norėtų susirasti draugę ar draugą. Adresas: Gelvonų 36-73, Vilnius, Lithuania, USSR.

Rodney, Ontario

A. a. APOLONIJA URBIENĖ savo testamente paliko Kanados lietuvių fondui $2,000, kuriuos atsiuntė testamento vykdytoja A. Ratavičienė. **KLF informacija**

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

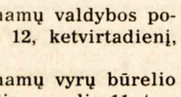

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namų tel. (705) 429-6428.

Maloniai kviečiame atsilankyti į

"Varpo" šimtmečio
MINĖJIMĄ

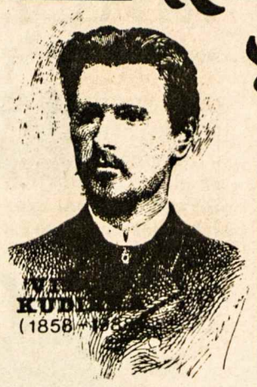

š.m. spalio 15, sekmadienį, 4 val. po pietų,
Toronto Lietuvių namų, karaliaus Mindaugo menėje.

Programoje: trumpa oficialioji dalis ir
Kazio Inčiūros** sutrumpinta drama **"Vincas Kudirka".
Veikalą atliks – Hamiltono "Aukuras" ir Toronto "Aitvaras". Režisierės – Elena Dauguvietytė-Kudabienė ir Aldona Dargytė-Byszkiewicz. **Įėjimas** – $5. Bilietai gaunami prie įėjimo.
Atskiri pakvietimai nebus siunčiami.

*Rengėjai – **Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga***

Maloniai prašome atsilankyti į

SPAUDOS VAKARĄ
***savaitraščiui "Nepriklausoma Lietuva" paremti,** kuris įvyks*

š.m. spalio 21, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose,
1573 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario

Programoje:
- *"Aitvaro" ir "Aukuro" vaidinimas*
- *Muz. V. Povilonio dainos ir muzika*
- *Karšta vakarienė, paruošta V. Birštono*
- *Bufetas gaivinančių gėrimų*
- *Loterija naudingų laimikių*
- *Šokių muzika tvarkoma V. Povilonio*

Įėjimas – $6. Bilietai – pas rengėjus ir prie įėjimo. *Savo atvykimu paremsite spaudą.* ***Rengėjai***

PIRMĄ KARTĄ TORONTE
VIENINTELIS IR NEPAKARTOJAMAS

KABARETAS "TARP GIRNŲ",
vadovaujamas Vytauto Kernagio,
įvyks Toronte 1989 m. spalio 22, sekmadienį, ir spalio 29, sekmadienį, 5.30 v.p.p.,
didžiojoje Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont.
Bilietai gaunami – Anapilio ir Prisikėlimo parapijų salėse po pamaldų. Darbo dienomis Lietuvių namuose pas Aldoną tel. 532-3311 ir "Audra" kelionų įstaigoje tel. 769-2500. Kaina – $12.
Visus maloniai kviečiame dalyvauti ir paremti atvykusius iš Lietuvos.
Rengėjai – Kultūros, meno ir literatūros būrelis "Žara"

Tradicinis Toronto Lietuvių namų

POBŪVIS · KONCERTAS

Muzikinę programą atliks
solistas Br. Kazėnas iš Klivlando,
akompanuojant muz. J. Govėdui

1989 m. lapkričio 18, šeštadienį, 6.30 v.v.
Programos pradžia – 7.30 val. vakaro
Karaliaus Mindaugo menėje
(1573 Bloor St.W.)

Po koncerto – šokiai, įvairių gėrimų baras, šiltų valgių bufetas, loterija.
Šokiams gros "Les & The Music Masters" orkestras. Įėjimas – $8, pensininkams ir studentams – $7.
Bilietus platina darbo metu Lietuvių namai tel. (416) 532-3311, bet kuriuo kitu laiku – K. Raudys tel. 239-7040, A. Jankaitienė tel. 762-9189, L. Pocienė tel. 622-4280, V. Kulnys tel. 769-1266.
Maloniai kviečiame visus torontiečius ir apylinkės lietuvius dalyvauti! ***Toronto Lietuvių namai***

Siunčiame ir parduodame
220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

MONTREALQUE

PEN – Tarptautinio rašytojų klubo Lietuvos delegacija po visų posėdžių Toronte ir Montrealyje rugsėjo 30 d. AV parapijos salėje susitiko su montrealiečiais lietuviais. Į vakarą susirinko apie 100 asmenų. Programą atidarė dr. Jūratė Tanner, Montrealio akademinio sambūrio pirmininkė. Toliau dr. Ilona Maziliauskienė trumpai apibūdino kiekvieną svečią, pakviesdama juos kalbėti. Kiekvienas svečias kalbėjo kita tema. Pasirodo, sunku Vilniun parsisiųsdinti svetimtaučių rašytojų naujas knygas, nes Maskva, jei neturi savo fonduose, pasilieka sau. Kitas kalbėjo apie patį PEN kongresą, kuriame Lietuva pirmą kartą dalyvavo. Buvo pabrėžta, dabar ir ypač ateityje numatoma nemažai išleisti išeivijos rašytojų kūrybos. Paryškinta rašytojų melo gadynė, kuri dabar baigiasi su gražia ateities viltimi. Pabaigoje Kornelijus Platelis ir mūsiškis dr. Henrikas Nagys paskaitė po kelis savo eilėraščius. KLB Montrealio apylinkės pirm. Arūnas Staškevičius uždarė šį vakarą, įteikdamas kiekvienam svečiui po vieną Kanados anglų rašytojų knygą. Sekė kava su pyragais ir neoficialus pabendravimas su svečiais, kuriuos visą laiką nuoširdžiai globojo Montrealio akademinis sambūris.

Sekančią dieną svečiai autobusu išvažiavo į Bostoną. Vėliau lankys Niujorką ir po dviejų savaičių per Montrealį grįš namo.

KLB krašto taryboje montrealiečius atstovaus aklamacijos būdu išrinkti šie asmenys: Janina Adomonienė, Jonas Adomonis, dr. Milda Danytė, Vytautas Gruodis, Juozas Lukoševičius, Birutė Nagienė, Vincas Piečaitis, Rūta Rudinskienė, Juozas Šiaučiulis ir kun. Stasys Šileika.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio atvykimu susidomėjimas yra gana didelis. Į susipažinimo vakarą spalio 21, šeštadienį, ir patį koncertą spalio 22 d. bilietus įsigyja ne tik montrealiečiai ir otaviškiai, bet ir asmenys iš Niujorko bei kaimyninių valstybių, kaip Vermonto, Maine ir kit. Visą informaciją teikia Regina Pečaitienė tel. (514) 767-8779 ir Petras Adamonis tel. (514) 722-3545.

Lisos G. Sarskaitės su Raymond A. Lawson vedybas palaimino kun. Jonas Kubilius AV šventovėje.

A. a. kun. Jonas Borevičius, SJ, buvęs AV parapijos klebonas, buvo prisimintas spalio 1 d. per 11 val. Mišias, kurias atnašavo kun. Jonas Kubilius, SJ, ir pasakė pamokslą. Po Mišių choras įspūdingai sugiedojo "Libera". **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 %	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

FIRCHUK TEXTILES LTD.
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036 **Fax (416) 364-3864**

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

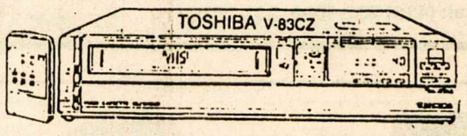

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.
Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

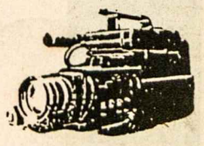

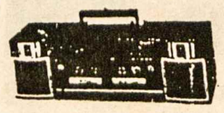

PANASONIC NV-M7EN
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

SONY CFS-W350S
Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.
Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.
Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio
9 v.r. – 5.30 v.p.p.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

SKUBIAI REIKALINGA pardavėja, kalbanti lietuviškai ir angliškai. Skambinti tel. 364-5036 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS ir virtuvė antrame aukšte vyresnio amžiaus asmeniui. Skambinti tel. 534-8057 Toronte.

DUNDAS ir RUNNEYMEDE rajone išnuomojamas sandėlys ir šaltkalvio dirbtuvė su mašinomis. Skambinti Edvardui tel. 890-2626 Mississauga.

REIKALINGA AUKLĖ, kuri galėtų gyventi kartu nuo 2 mėn. iki 1 metų rusiškai kalbančioje šeimoje ir prižiūrėti 8 mėnesių vaiką. Skambinti tel. 733-3601 Toronte.

ATPIGINTOS KAINOS.
Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą video magnetofonas Toshiba 83 CZ – $395, video kamera Hitachi – $1,150. Palyginkite. SIUNČIAME ir VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

MOTERIS IŠ LIETUVOS, pažįstamų giriama už kai kuriuos charakterio bruožus ir išvaizdą, norėtų susipažinti su 50-65 metų vyru. Rašyti "Tėviškės žiburių" administracijai.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

CATERING
Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.